

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

รายงานการวิจัย
เรื่อง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
**FACTORS INFLUENCING EXPENDITURE OF POPULATIONS
IN BANGKOK TERRITORY**

อนพัทธ์ หนองคู

งานวิจัยนี้ ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปีการศึกษา 2551

หัวข้อวิจัย : ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
ผู้วิจัย : อนพัทธ์ หนองคู
หน่วยงาน : คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปีที่พิมพ์ : พ.ศ. 2555

บทคัดย่อ

การพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความเจริญเติบโตจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยต่างๆ หลายปัจจัย และปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของประเทศไทย ก็คือ ค่าใช้จ่ายในการบริโภคภายในประเทศ ซึ่งนอกจากจะเป็นปัจจัยที่มีบทบาทสำคัญต่อการกำหนดทิศทางการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแล้วยังเป็นปัจจัยที่สะท้อนถึงความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศอีกด้วย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษา รูปแบบค่าใช้จ่ายในการบริโภค การวิเคราะห์เปรียบเทียบ ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชาชนที่จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาและการประกอบอาชีพ ตลอดจนศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งถือว่าเป็นพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ โดยการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ย 324,812.29 บาทต่อปี มูลค่าหนี้สินเฉลี่ยเท่ากับ 283,087.10 บาทต่อปี มูลค่าทรัพย์สินเฉลี่ยเท่ากับ 1,197,100 บาทต่อปี ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเฉลี่ย 245,789.03 บาทต่อปี โดยกลุ่มตัวอย่างมีรูปแบบค่าใช้จ่ายในการบริโภคส่วนใหญ่ร้อยละ 94 เป็นการค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและอุปโภค และเมื่อจำแนกประเภทของค่าใช้จ่ายที่มีสัดส่วนสูงที่สุด 3 อันดับแรก คือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่มและยาสูบ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินทางและการสื่อสาร และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 31.80 ร้อยละ 25 และร้อยละ 19 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายในการบริโภคจำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน พบว่าในแต่ละช่วงอายุมีค่าใช้จ่ายในการบริโภคแตกต่างกัน โดยช่วงอายุที่มีรายได้และค่าใช้จ่ายสูงที่สุดได้แก่ อายุ 40 - 49 ปี มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคเท่ากับ 283,978.95 บาทต่อปี และเมื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการบริโภคที่จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีค่าใช้จ่ายในการบริโภคแตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า เป็นกลุ่มที่มีรายได้และค่าใช้จ่ายในการบริโภคสูงสุดเมื่อเทียบกับกลุ่มตัวอย่างในระดับการศึกษาอื่นๆ โดยมีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 448,703.71 บาทต่อปี และผลการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการบริโภค

ระหว่างกลุ่มอาชีพต่างๆ พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันจะมีค่าใช้จ่ายในการบริโภคแตกต่างกัน โดยอาชีพที่มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคมากที่สุดคือ อาชีพค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว โดยมีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 300,566.90 บาทต่อปี ดังนั้นจากผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ความแตกต่างกันในเรื่องอายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ ทำให้ระดับค่าครองชีพของประชาชนในแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกันด้วยเช่นกัน

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายในการบริโภค จากการประมาณการสมการการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regressions) ผลการศึกษาพบว่า รายได้มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายในการบริโภค (C_1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ เท่ากับ 0.361 ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95

และเมื่อเพิ่มปัจจัยด้านอื่นๆ (ได้แก่ รายได้ ทรัพย์สิน และหนี้สิน) มาทดสอบ พบว่า ปัจจัยรายได้ และทรัพย์สิน มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายในการบริโภค (C_2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยรายได้เท่ากับ 0.256 ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยทรัพย์สินเท่ากับ 0.18 ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 โดยทั้งสองปัจจัยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับค่าใช้จ่ายในการบริโภคตรงตามสมมติฐาน ในขณะที่ปัจจัยหนี้สินเป็นเพียงปัจจัยเดียวที่ไม่มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายในการบริโภค โดยสมการดังกล่าว มีค่า R^2 มีค่าเท่ากับ 0.212 ซึ่งหมายความว่าปัจจัยต่างๆ ที่ทำการศึกษานี้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครได้ร้อยละ 21.20

คำสำคัญ : ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค

Research Title : Factors Influencing Expenditure of Populations in Bangkok Territory
Name of Researcher : Anaphat Nongkhoo
Name of Institution : Faculty of Economics, Sripatum University
Year of Publication : B.E. 2555

ABSTRACT

A successful economic development requires many catalyzed factors. One of the important issues is domestic expenditure which indicates directions for economy growth and reflects population's prosperity in the country. As a consequence, the report focuses on the structure of expenditure in a household. A comparison of the expenditure categorized by different ages, education background and career has been addressed. Influencing factors on the expenses of population in Bangkok territory which is considered an important economic area in the country has also been analyzed. The study was comprised of the 400 samples.

The result showed that the average income of the samples was 324,812.29 baht per year. Average debt value was 283,087.10 baht per year. Average asset value was 1,197,100 baht per year. Expenditure averaged 245,789.03 baht per year. Around 94% of the expenses were for a household consumption; most of which were for 1) food, beverages and cigarette, 2) traveling and communication and 3) accommodation which factored in 31.8%, 25% and 19% of total expenditure, respectively.

Taking into a consideration of different ages of the populations, it was found that individuals who are 40-49 years old had the highest income and greatest expenses. Total expenses of this group of populations were 283,978.95 baht per year. It was also found that different levels of education background resulted in individual's different ranges of expenses. Those who had education background in master degree and above had highest income and spent most when compared to other groups of samples. The average expense of this group was 448,703.71 baht per year. In a comparison among populations in different careers, it was found that the highest expenses of 300,566.90 baht per year were found in merchants and business owners. As a result, it

would be concluded that differences in ages, education background, and career have a great impact on individual's cost of living.

According to the multiple regression analysis, it showed that levels of income had a significant impact on individual's expenses (C_1). Coefficient value was 0.361 and confidential value was at 95%.

Taking into the consideration of other factors such as income, asset and debt, it was found that income and asset had a substantial effect on individual's expenses (C_2) as based on the coefficient value of 0.18 and confidential value of 95%. It was also found that the two factors had a positive relationship with the expenses as per a hypothesis. However, debts were found to have no impact on individual's expenses. R^2 registered 0.212 which meant that the selected factors had a moderate impact of only 21.2% on the individual's expenses in Bangkok territory.

Key words: Factors influencing expenditure, Expenses, Household expenditure, Bangkok

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาจากบุคคลหลายๆ ท่าน ผู้วิจัยขอขอบคุณ ดร. รัชนิพร พุกยากรณ์ พุกกะมาน อธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีปทุม ที่ได้อนุมัติทุนสนับสนุนการวิจัย รองศาสตราจารย์ ดร.ศรัณย์ วรรณัจฉริยา ที่ปรึกษาสำนักวิจัย และคณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ ที่ได้สนับสนุนงานวิจัย และคณะกรรมการพัฒนางานวิจัยทุกท่าน ที่ช่วยเหลือและประสานงานในด้านต่างๆ ของงานวิจัย ตลอดจนให้คำปรึกษาและคอยชี้แนะช่วยเหลืองานวิจัยจนสำเร็จ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร.กฤษ เอี่ยมฐานนท์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้เสียสละเวลาเพื่อให้คำแนะนำปรึกษาตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญอันมีค่าที่ทำให้งานวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณประโยชน์ที่บังเกิดจากรายงานการวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่ทุกท่านที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น รวมถึงบิดา มารดา ผู้ให้การศึกษาแก่ผู้วิจัย ตลอดจนครู-อาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานการวิจัยฉบับนี้จะมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจได้ตามสมควร

อนพัทธ์ หนองคู

ผู้วิจัย

มีนาคม 2555

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
1.3 คำถามการวิจัย	8
1.4 สมมติฐานการวิจัย	8
1.5 ขอบเขตการวิจัย	11
1.6 นิยามศัพท์	11
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	13
2.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องที่วิจัย	13
2.2 ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	18
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
3. ระเบียบวิธีการวิจัย	34
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	34
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	35
3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	38
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย	40
4. ผลการศึกษา	41
4.1 ข้อมูลทั่วไปและสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มตัวอย่าง	41
4.2 รูปแบบรายได้ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร	43
4.3 รูปแบบค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร	47
4.4 รูปแบบหนี้สินของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร	68
4.5 รูปแบบทรัพย์สินของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร	71
4.6 เปรียบเทียบรายได้ ค่าใช้จ่าย หนี้สิน และทรัพย์สินของประชาชนในเขต กรุงเทพมหานคร	74
4.7 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าใช้จ่ายในการบริโภคจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ	75

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4.8	ประมาณการสมการการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร....78
5.	สรุป และข้อเสนอแนะ
5.1	สรุปผลการวิจัย..... 82
5.3	ข้อเสนอแนะ..... 87
บรรณานุกรม 91
ภาคผนวก 95
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม 96
ประวัติของผู้วิจัย 101

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1.1 ผลิตภัณฑ์จังหวัดเบื้องต้น (Gross Province Product: GPP) (ณ ราคาปี 2531) ของกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2553	7
2.1 การเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือน รายภาค (ปี พ.ศ. 2551 – พ.ศ. 2553)	18
4.1 จำนวน ร้อยละ ข้อมูลทั่วไปและสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มตัวอย่าง.....	42
4.2 รายได้เฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ.....	46
4.3 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของกลุ่มตัวอย่างโดยเฉลี่ยจำแนกตามอายุ.....	49
4.4 รายละเอียดค่าใช้จ่ายแต่ละประเภทของกลุ่มตัวอย่างจำแนกอายุ.....	53
4.5 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของกลุ่มตัวอย่างโดยเฉลี่ยจำแนกตามระดับการศึกษา.....	55
4.6 รายละเอียดค่าใช้จ่ายแต่ละประเภทของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	59
4.7 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของกลุ่มตัวอย่างโดยเฉลี่ยจำแนกตามการประกอบอาชีพหลัก.....	61
4.8 รายละเอียดค่าใช้จ่ายแต่ละประเภทของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการประกอบอาชีพหลัก.....	65
4.9 มูลค่าหนี้สินเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ.....	70
4.10 มูลค่าทรัพย์สินของกลุ่มตัวอย่างโดยเฉลี่ยจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ.....	73
4.11 ผลการทดสอบสมมติฐาน ANOVA สำหรับปัจจัยช่วงอายุ.....	76
4.12 ผลการทดสอบสมมติฐาน ANOVA สำหรับปัจจัยระดับการศึกษา.....	77
4.13 ผลการทดสอบสมมติฐาน ANOVA สำหรับปัจจัยอาชีพหลัก.....	77
4.14 ผลการประมาณสมการการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร สมการที่ 1.....	79
4.15 ผลการประมาณสมการการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร สมการที่ 2.....	80

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 สัดส่วนการอุปโภค บริโภคของครัวเรือน (Private Consumption Expenditure) ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) (ณ ราคาปี 2531) ปี 2536 – 2554p (ไตรมาสที่ 1 และ 2).....	2
2 สัดส่วนรายจ่ายประชาชาติ (Expenditure on Gross Domestic Product) (ณ ราคาปี 2531) ปี 2554p (ไตรมาสที่ 1 และ 2).....	3
3 คำนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชน ปี 2543 – 2554p (รายเดือน).....	4
4 ค่าใช้จ่ายในการอุปโภค บริโภคของครัวเรือน (Private Consumption Expenditure) ปี 2554p (ณ ราคาปี 2531).....	5
5 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
6 เส้นการบริโภค.....	20
7 เส้นการบริโภคระยะยาว.....	21
8 ความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายในการบริโภคกับระดับรายได้ในระยะสั้นและระยะยาว.....	23
9 รายจ่ายเพื่อการบริโภคในวัฏจักรชีวิต.....	24
10 สัดส่วนของรายได้เฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทรายได้.....	44
11 สัดส่วนค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทค่าใช้จ่าย.....	48
12 สัดส่วนค่าใช้จ่ายของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	49
13 ค่าใช้จ่ายด้านบริโภคอุปโภคของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทและช่วงอายุ.....	51
14 ประเภทค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่บริโภคอุปโภคของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทและอายุ.....	52
15 สัดส่วนค่าใช้จ่ายของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	56
16 ค่าใช้จ่ายด้านบริโภคอุปโภคของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทและระดับการศึกษา.....	57
17 ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่บริโภคอุปโภคของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทและระดับการศึกษา.....	58
18 สัดส่วนค่าใช้จ่ายของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการประกอบอาชีพหลัก.....	62

สารบัญภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
19 ค่าใช้จ่ายด้านบริ โภคอุปโภคของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทและการประกอบอาชีพหลัก.....	63
20 ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่บริ โภคอุปโภคของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทค่าใช้จ่ายและอาชีพหลัก.....	64
21 สัดส่วนวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมของกลุ่มตัวอย่าง.....	69
22 มูลค่าทรัพย์สินของกลุ่มตัวอย่างโดยเฉลี่ยจำแนกตามประเภททรัพย์สิน.....	72
23 รายได้ ค่าใช้จ่าย หนี้สินและทรัพย์สินของกลุ่มตัวอย่าง.....	74
24 สัดส่วนของรายรับและรายจ่ายของกลุ่มตัวอย่าง.....	75

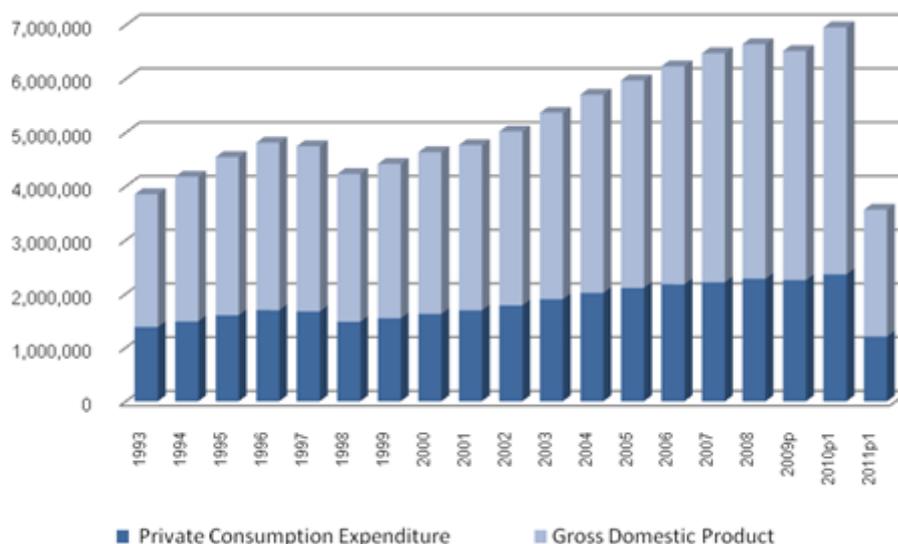
บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

การพัฒนากระบวนเศรษฐกิจของประเทศให้มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (Rate of Economic Growth) เป็นสิ่งสำคัญของทุกประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนาซึ่งจำเป็นต้องเพิ่มศักยภาพทางการพัฒนาในด้านสังคมและเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพเกิดขึ้นภายในประเทศ ซึ่งแต่ละประเทศจะประกอบด้วยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่างกัน โดยสำหรับประเทศไทยนั้นถือได้ว่าการบริโภคภายในประเทศเป็นปัจจัยที่มีบทบาทและความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ กล่าวคือ การบริโภคเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในด้านอุปสงค์รวม โดยการใช้จ่ายในการบริโภคของภาคครัวเรือนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการกระตุ้นด้านอุปทานรวมทั้งในส่วนการผลิต การลงทุนและการจ้างงาน ซึ่งถือว่าเป็นตัวกำหนดแนวทางในการวางแผนการผลิตของผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการในระบบเศรษฐกิจที่โดยปกติผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการจะกำหนดนโยบายที่เหมาะสมและสอดคล้องกับรูปแบบความเป็นอยู่หรือความต้องการของผู้บริโภค เพื่อให้สินค้าและบริการที่ผลิตขึ้นมาสามารถจำหน่ายได้

เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญของค่าใช้จ่ายในการบริโภคที่มีต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย พบว่าค่าใช้จ่ายดังกล่าวถือเป็นตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคที่สำคัญประการหนึ่งในอันที่จะมีผลต่อการกำหนดทิศทางของเศรษฐกิจ และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) จะพบว่าค่าใช้จ่ายในการบริโภคเป็นภาคเศรษฐกิจที่มีขนาดใหญ่และมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทยมาก โดยตั้งแต่ปี 2536 – 2554 พบว่า การอุปโภคบริโภคของครัวเรือน (Private Consumption Expenditure) ซึ่งหมายความถึง มูลค่าสินค้าและบริการทั้งที่ผลิตในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศที่ครัวเรือนและสถาบันไม่แสวงกำไรที่ให้บริการครัวเรือนในอุปโภค บริโภคโดยตรง มิใช่เพื่อการผลิตภาคเอกชนของประเทศไทย (ณ ราคาปี 2531) มีมูลค่าคิดเป็นสัดส่วนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) โดยเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 54 ดังภาพประกอบ 1

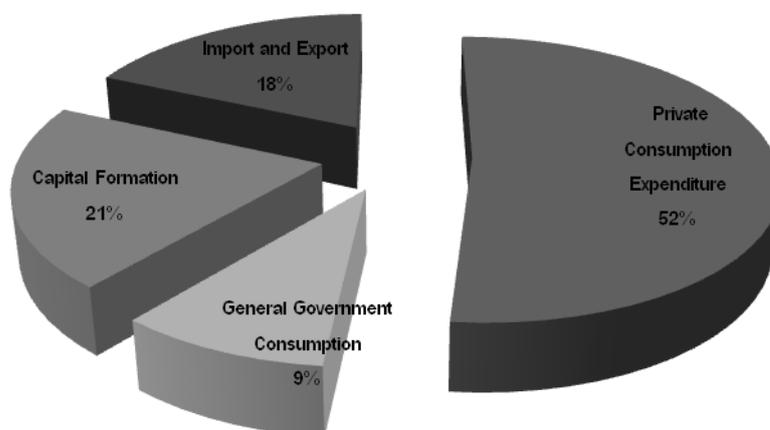

ภาพประกอบ 1 สัดส่วนการอุปโภค บริโภคของครัวเรือน (Private Consumption Expenditure) ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) (ณ ราคาปี 2531) ปี 2536 – 2554p (ไตรมาสที่ 1 และ 2)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554

เมื่อพิจารณาข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) (ณ ราคาปี 2531) ปี 2554p (ไตรมาสที่ 1 และ 2) พบว่ามีมูลค่าการอุปโภค บริโภคของครัวเรือน (Private Consumption Expenditure) เท่ากับ 1,205,948¹ ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 52 ของรายจ่ายประชาชาติ (Expenditure on Gross Domestic Product) ซึ่งจะเท่ากับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ในขณะที่องค์ประกอบอื่นๆ ได้แก่ การใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคของรัฐบาล (General Government Consumption Expenditure) การสะสมทุน (Capital Formation) และการส่งออกและการนำเข้า (Import and Export) ของไทย มีมูลค่ารวมกันเพียงร้อยละ 48 เท่านั้น ดังแสดงได้ในภาพประกอบ 2

¹ Expenditure on Gross Domestic Product at 1988 Prices (Original), สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, www.nesdb.go.th

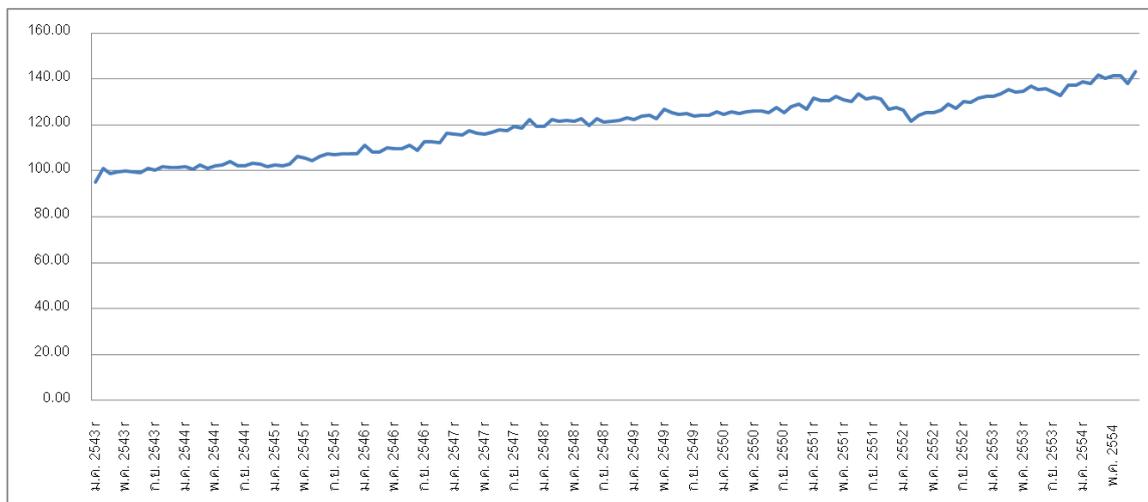

ภาพประกอบ 2 สัดส่วนรายจ่ายประชาชาติ (Expenditure on Gross Domestic Product) (ณ ราคาปี 2531) ปี 2554p (ไตรมาสที่ 1 และ 2)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554

จากภาวะเศรษฐกิจของประเทศที่ผ่านมาสามารถสะท้อนภาวะการอุปโภคบริโภคของครัวเรือนได้จากดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชน (Private Consumption and Investment: PCI) ซึ่งเป็นดัชนีชี้ทิศทางการอุปโภคบริโภคของภาคเอกชน (ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ ราคาคงที่ มูลค่าการนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภค ณ ราคาคงที่ ปริมาณการใช้ไฟฟ้าสำหรับที่อยู่อาศัย ดัชนีหมวดเชื้อเพลิง และดัชนีหมวดยานยนต์) โดยที่ผ่านมาพบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในเดือนสิงหาคม ปี 2554 มีดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชน อยู่ที่ 143.03^2 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดือนก่อนร้อยละ 4 หรือเพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่แล้วร้อยละ 5 หรือมีค่าดัชนีเท่ากับ 135.65 ดังภาพประกอบ 3

² ดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนและองค์ประกอบที่ปรับฤดูกาล, ธนาคารแห่งประเทศไทย, www.bot.or.th

ภาพประกอบ 3 คดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชน ปี 2543 – 2554p (รายเดือน)

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2554

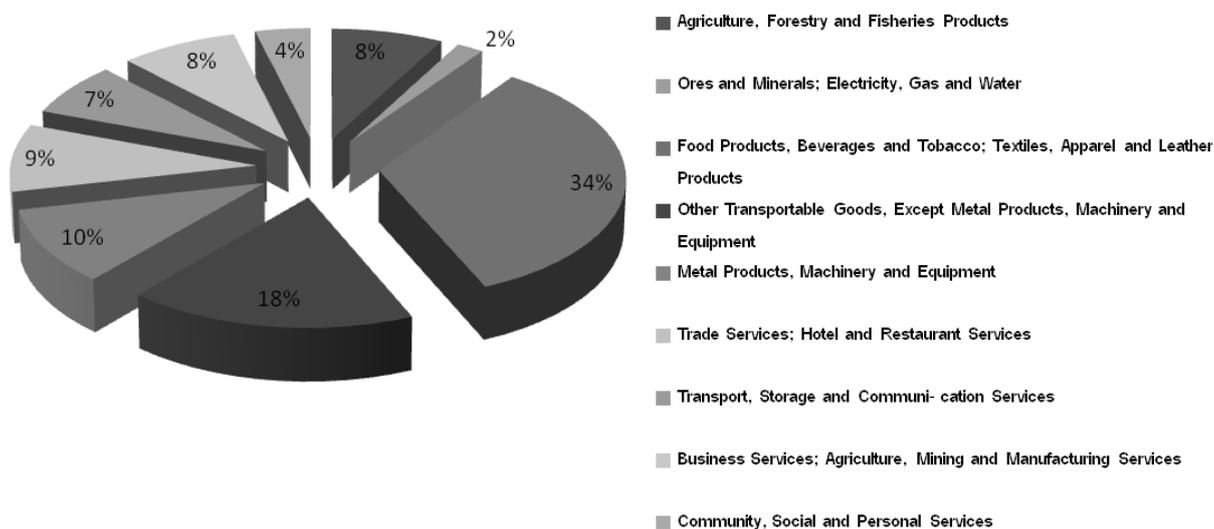
นอกจากดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนแล้ว อีกดัชนีที่มีส่วนชี้ทิศทางการบริโภคของภาคเอกชน ได้แก่ ความเชื่อมั่นผู้บริโภค (Consumer Confidence Index: CCI) ซึ่งสะท้อนความเชื่อมั่นในการใช้จ่ายใช้สอยของผู้บริโภค ณ ขณะนั้น โดยหากช่วงเวลาใดที่ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นค่อนข้างต่ำจะส่งผลให้ภาวะเศรษฐกิจของประเทศชะลอตัวหรือหดตัวได้ ในทางตรงข้ามหาก ณ ช่วงเวลาดังกล่าว ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นค่อนข้างสูงจะส่งผลให้ภาวะเศรษฐกิจมีแนวโน้มขยายตัว และทำให้การกระตุ้นจากภาครัฐสามารถส่งผลต่อภาคเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งช่วงเวลาที่ผ่านมาดัชนีดังกล่าวมีการปรับตัวดีขึ้นโดยเดือนสิงหาคม ปี 2554 มีค่าดัชนีเท่ากับ 30³ ซึ่งปรับเพิ่มจากช่วงเวลาเดียวกันในปีก่อนถึงร้อยละ 37 โดยปัจจัยบวกที่ทำให้ความเชื่อมั่นผู้บริโภคเพิ่มขึ้น ได้แก่ รัฐบาลเร่งดำเนินนโยบายลดค่าครองชีพและเพิ่มรายได้ให้กับภาคประชาชน เงินบาทปรับตัวแข็งค่าขึ้นเล็กน้อยโดยอัตราแลกเปลี่ยนอ้างอิงค่าเงินบาทแข็งค่าขึ้น รวมทั้งราคาน้ำมันปรับตัวลดลง

อย่างไรก็ตาม ยังคงมีปัจจัยลบที่ลดความเชื่อมั่นของผู้บริโภค อาทิเช่น ผลกระทบภาวน้ำท่วมหลายจังหวัดในพื้นที่ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่สร้างความเสียหายต่อ

³ ค่าดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภค (CCI), สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์, www.price.moc.go.th

ทรัพย์สินของประชาชน รวมถึงผลผลิตทางการเกษตร ผู้บริโภคมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับปัญหา ค่าครองชีพและราคาสินค้าที่ยังทรงตัวอยู่ในระดับสูง ความไม่มั่นใจของผู้บริโภคในการขับเคลื่อน นโยบายของรัฐบาลให้เห็นเป็นรูปธรรมในอนาคต เป็นต้น

เมื่อพิจารณารูปแบบการบริโภคพบว่า การที่ครัวเรือนมีแบบแผนการบริโภคที่แตกต่าง กันไป ขึ้นกับปัจจัยหลายอย่างโดยเมื่อพิจารณาหมวดหมู่การใช้จ่ายเพื่อการอุปโภค บริโภคของ ครัวเรือนตามวัตถุประสงค์ของการใช้จ่ายตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่าตั้งแต่ปี 2536 – 2554p ใช้จ่าย ณ ราคาปี 2531 ในส่วนของ หมวดอาหาร เครื่องดื่มและเครื่องนุ่งห่ม (Food Products, Beverages and Tobacco: Textiles, Apparel and Leather Products) มีสัดส่วนค่าใช้จ่ายสำหรับตลาดในประเทศ (Private Consumption Expenditure in The Domestic Market) สูงที่สุด โดยมีมูลค่าคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 32 โดยเฉลี่ย และในปี 2554p (ไตรมาสที่ 1 และ 2) พบว่ามีสัดส่วนค่าใช้จ่ายในส่วนของหมวดอาหาร เครื่องดื่ม คิดเป็นร้อยละ 34 หรือมีมูลค่าเท่ากับ 377,353 ล้านบาท ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 ค่าใช้จ่ายในการอุปโภค บริโภคของครัวเรือน (Private Consumption Expenditure)

ปี 2554p (ณ ราคาปี 2531)

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2554

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าค่าใช้จ่ายในการบริโภคมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจ ด้วยเหตุนี้ จึงมีผู้ให้ความสนใจที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการบริโภคในลักษณะต่างๆ กันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งรวมถึงการศึกษาวิจัยในครั้งนี้นี้ที่ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดค่าใช้จ่ายในการบริโภค โดยจะเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างของครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากกรุงเทพมหานครถือได้ว่าเป็นพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศโดยมีผลิตภัณฑ์จังหวัดเบื้องต้น (Gross Province Product: GPP) (ณ ราคาปี 2531) ในปี 2553 เท่ากับ 1,122,245.7 ล้านบาทหรือคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 24 เมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ซึ่งสามารถสะท้อนถึงรูปแบบการบริโภคของครัวเรือนโดยรวมของประเทศได้ โดยส่วนใหญ่เป็นการผลิตนอกภาคเกษตรกรรม เช่น การผลิตอุตสาหกรรม การขายส่ง การขายปลีก โรงแรมและภัตตาคาร เป็นต้น ซึ่งในปี 2553 (ณ ราคาปี 2531) คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 99.89 หรือมูลค่า 1,121,030.7⁴ ล้านบาท ดังตาราง 1.1 หรือเมื่อพิจารณามูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดเบื้องต้นต่อหัว (GPP Per capita) ณ ราคาตลาด เท่ากับ 365,619 บาทต่อคนต่อปี โดยมุ่งหวังว่าการศึกษาวิจัยในครั้งนี้นี้ จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการวางแผนหรือดำเนินนโยบายต่างๆ เพื่อควบคุมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาครัฐต่อไป

⁴ GROSS PROVINCIAL PRODUCT AT CONSTANT 1988 PRICES, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, www.nesdb.go.th

ตาราง 1.1 ผลิตภัณฑ์จังหวัดเบื้องต้น (Gross Province Product: GPP) (ณ ราคาปี 2531) ของ
กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2553

หน่วย: ล้านบาท

	2010p1
Agriculture	1,215
Agriculture, Hunting and Forestry	945
Fishing	270
Non-Agriculture	1,121,031
Mining and Quarrying	0
Manufacturing	231,617
Electricity, Gas and Water Supply	27,229
Construction	30,641
Wholesale and Retail Trade; Repair of Motor Vehicles, Motorcycles and	
Personal and Household Goods	268,185
Hotels and Restaurants	102,764
Transport, Storage and Communication	162,523
Financial Intermediation	103,335
Real Estate, Renting and Business Activities	54,990
Public Administration and Defense; Compulsory Social Security	41,584
Education	12,978
Health and Social Work	10,771
Other Community, Social and Personal Services Activities	72,285
Private Households with Employed Persons	2,128
Gross Provincial Product (GPP)	1,122,246

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครที่จำแนกตามอาชีพ รายได้ และระดับการศึกษา
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดการบริโภคของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

1.3 คำถามการวิจัย

1. รูปแบบค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไรบ้าง
2. ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครมีความแตกต่างกันหรือไม่ หากอายุ อาชีพ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน
3. ปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายในการบริโภคของครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานคร

1.4 สมมติฐานการวิจัย

1. ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครมีความแตกต่างกัน หากอายุแตกต่างกัน โดยกำหนดสมมติฐานดังนี้

H_0 : ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครของผู้ที่มีช่วงอายุต่างๆ ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครของผู้ที่มีช่วงอายุต่างๆ แตกต่างกันอย่างน้อยหนึ่งกลุ่ม

2. ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครมีความแตกต่างกัน หากอาชีพแตกต่างกัน โดยกำหนดสมมติฐานดังนี้

H_0 : ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครของผู้ที่มีอาชีพต่างๆ ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครของผู้ที่มีอาชีพต่างๆ แตกต่างกันอย่างน้อยหนึ่งกลุ่ม

3. ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครมีความแตกต่างกัน หากระดับการศึกษาแตกต่างกัน โดยกำหนดสมมติฐานดังนี้

H_0 : ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครของผู้ที่มีระดับการศึกษาต่างๆ ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครของผู้ที่มีระดับการศึกษาต่างๆ แตกต่างกันอย่างน้อยหนึ่งกลุ่ม

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายในการบริโภคของครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการประมาณการณัสมการการบริโภคของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งสามารถเขียนให้อยู่ในรูปฟังก์ชันทางเศรษฐศาสตร์ได้ ดังนี้

$$C \text{ หมายถึง } f(Y, L, D)$$

โดยที่ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาสามารถแสดงดังนี้

C หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของกลุ่มตัวอย่าง

Y หมายถึง รายได้ของกลุ่มตัวอย่าง

L หมายถึง ทรัพย์สินของกลุ่มตัวอย่าง

D หมายถึง หนี้สินของกลุ่มตัวอย่าง

สมมติฐานที่ 1 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชากรจะเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกันกับรายได้ของประชากร โดยที่เมื่อรายได้สูงขึ้น ประชากรก็จะมีแนวโน้มในการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเพิ่มขึ้น

$$\text{นั่นคือ} \quad \partial C / \partial Y > 0$$

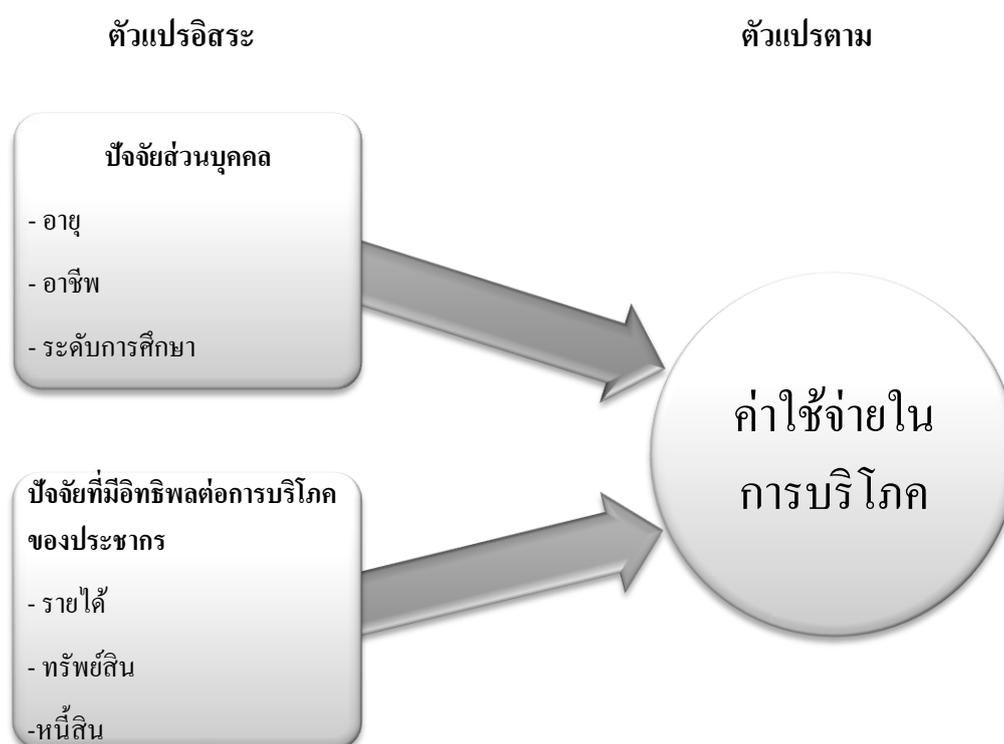
สมมติฐานที่ 2 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชากรจะเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกันกับมูลค่าทรัพย์สินของประชากร โดยที่เมื่อมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้น ประชากรก็จะมีแนวโน้มในการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเพิ่มขึ้น

นั่นคือ $\partial C / \partial L > 0$

สมมติฐานที่ 3 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชากรจะเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกันกับมูลค่าหนี้สินของประชากร โดยที่เมื่อมีหนี้สินเพิ่มขึ้น ประชากรก็จะมีแนวโน้มในการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเพิ่มขึ้น ทั้งนี้สืบเนื่องจากการก่อหนี้สินเพื่อการบริโภค เช่น ซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค ซื้อที่อยู่อาศัยหรือยานพาหนะ เป็นต้น ดังนั้น เมื่อมีหนี้สินเพิ่มขึ้นจึงส่งผลให้ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเพิ่มขึ้น

นั่นคือ $\partial C / \partial D > 0$

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.5 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จำกัดขอบเขตการศึกษาด้านประชากร โดยทำการศึกษาประชาชนที่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร และศึกษาตัวแปรทางเศรษฐกิจเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ได้แก่ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ ทรัพย์สิน และภาระหนี้สินของประชาชน

1.6 นิยามศัพท์

ประชาชน หมายถึง บุคคลที่มีที่อยู่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร

ที่อยู่อาศัย หมายถึง สถานที่ที่ประชาชนใช้เป็นที่อยู่อาศัย โดยไม่คำนึงถึงลักษณะการจัดแต่ง หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่อยู่อาศัยอาจจะเป็นห้องๆ เดียว บ้านหนึ่งหลัง บ้านสองหลัง หรือมากกว่าซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยของครัวเรือนขนาดใหญ่ ตึกแถว ห้องแถว ห้องชุด เรือ แพ เป็นต้น

รายได้ หมายถึง รายได้ทั้งสิ้นของประชาชนซึ่งเป็นรายได้ประจำ ประกอบด้วย

1. ค่าจ้างและเงินเดือน เงินรางวัลบริการ เงินโบนัส เป็นต้น
2. กำไรสุทธิจากการประกอบธุรกิจการเกษตรและธุรกิจอื่นๆ
3. รายได้จากทรัพย์สิน เช่น ค่าเช่าที่ดิน ค่าลิขสิทธิ์ ดอกเบี้ย และเงินปันผล
4. เงินได้รับเป็นการช่วยเหลือ บำเหน็จ บำนาญ เงินสงเคราะห์ รวมทั้งเงินชดเชยการออกจากงานและเงินทดแทน

ค่าใช้จ่ายในการบริโภค หมายถึง ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นของประชาชน ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค ได้แก่ จำนวนเงินที่ครัวเรือนได้ใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการต่างๆ เพื่อใช้ในการดำรงชีพ และมูลค่าของสินค้าและบริการที่ได้รับเป็นส่วนหนึ่งของค่าจ้าง เงินเดือน สินค้าหรืออาหารที่ครัวเรือนผลิตและบริโภคเอง หรือได้มาโดยไม่ต้องซื้อ ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค เช่น เงินภาษี เงินบริจาค ค่าเบี้ยประกันภัย ค่าสลากกินแบ่ง ดอกเบี้ยจ่าย และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่ไม่ใช่เพื่อการบริโภค

ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของครัวเรือน ไม่รวมรายจ่ายเพื่อการเก็บออมหรือสะสมทุน เช่น ค่าซื้อ หรือ ค่าเช่าซื้อบ้าน ที่ดิน สินทรัพย์ที่มีค่า เช่น ทองคำ เพชร พลอย หรืออื่นๆ และเงิน

ค่าเบี้ยประกันชีวิตประเภทสะสมทรัพย์ เงินสมทบกองทุนต่างๆ เช่น กองทุนบำนาญข้าราชการ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เป็นต้น

ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและอุปโภค หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและบริการ 11 ประเภท ได้แก่ ค่าอาหารและเครื่องดื่ม เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ ยาสูบ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและค่าบริการสื่อสาร ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล ค่าตรวจรักษาพยาบาลและค่ายา ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบันเทิงและการอ่าน ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลงานวิจัยเพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบการศึกษา เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 2.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องที่วิจัย
- 2.2 ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย
- 2.3 ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องที่วิจัย

1. ลักษณะทั่วไปของพฤติกรรมค่าใช้จ่ายของครัวเรือนไทย

สำหรับการพิจารณาพฤติกรรมค่าใช้จ่ายของครัวเรือนไทย สามารถทำได้โดยการพิจารณาจากค่าใช้จ่ายของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติได้แบ่งประเภทของค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นของครัวเรือน ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. จำนวนเงินที่ครัวเรือนได้ใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการต่างๆ เพื่อใช้ในการดำรงชีพ
2. มูลค่าของสินค้าและบริการที่ได้รับเป็นส่วนหนึ่งของค่าจ้าง เงินเดือน สินค้า หรืออาหารที่ครัวเรือนผลิตและบริการเอง (รวมค่าประเมินค่าเช่าบ้านที่ครัวเรือนเป็นเจ้าของ) หรือได้มาโดยไม่ต้องซื้อ

3. รายจ่ายอื่นๆ เช่น ค่าภาษี เงินบริจาค ค่าเบี้ยประกัน ดอกเบี้ยจ่าย และรายจ่ายที่มีใช้เพื่อการบริโภคอื่นๆ

ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายรวมของครัวเรือนจะไม่รวมค่าใช้จ่ายประเภทสะสมทุน เช่น ค่าซื้อ (หรือเช่าซื้อ) บ้าน ที่ดิน ของมีค่า เช่น ทองคำ เพชร พลอย ฯลฯ และเงินค่าเบี้ยประกันชีวิตประเภทสะสมทรัพย์ เงินสทบทยกองทุนต่างๆ เช่น กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เป็นต้น

ค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคของครัวเรือน สามารถพิจารณาได้จากรายจ่ายทั้งสิ้นของครัวเรือน โดยไม่นับรวมรายจ่ายอื่นๆ (ข้อที่ 3) สามารถแบ่งออกเป็น 11 ประเภท ดังนี้

- 1) ค่าใช้จ่ายประเภทอาหารและเครื่องดื่ม ประกอบด้วย
 - 1.1) ค่าอาหารที่ซื้อหรือปรุงที่บ้าน เช่น ข้าวและอาหารที่ทำจากแป้ง เนื้อสัตว์ และปีกสัตว์ ปลา และสัตว์น้ำอื่นๆ นม เนยแข็งและไข่ น้ำมันและไขมัน ผัก ผลไม้ และถั่วเปลือกแข็ง น้ำตาลและขนมหวาน
 - 1.2) ค่าอาหารสำเร็จรูป เช่น อาหารที่ซื้อมาบริโภคที่บ้าน และอาหารบริโภคนอกบ้าน
- 2) เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ทั้งที่ดื่มที่บ้านและดื่มนอกบ้าน
- 3) ค่าใช้จ่ายประเภทยาสูบ หมาก ยานัตถุ์ เช่น บุหรี่ ซิการ์ ยาเส้น ยาตั้ง หมาก พลุ ยาฉีด ยาฉุน เมียง ยานัตถุ์
- 4) ค่าใช้จ่ายประเภทเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า ประกอบด้วย ค่าเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายของผู้ชาย ผู้หญิง และเด็ก เช่น ค่าเสื้อผ้า กางเกง กระโปรง เครื่องชั้นใน กระเป่าเงิน เข็มขัด ถุงเท้า รองเท้า รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการตัดเย็บเสื้อผ้าและค่าซักกรีด
- 5) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน ประกอบด้วย
 - 5.1) ค่าเช่าที่อยู่อาศัย เช่น ค่าเช่าบ้าน ค่าเช่าที่ดิน ค่าวัสดุก่อสร้าง ค่าซ่อมแซมต่อเติมบ้าน
 - 5.2) ค่าเครื่องใช้ในบ้าน เช่น ค่าเชื้อเพลิงและแสงสว่าง ค่าน้ำ ค่าสิ่งทอสำหรับใช้ในบ้าน ค่าเครื่องใช้เบ็ดเตล็ดในบ้าน ค่าเกี่ยวกับอุปกรณ์ทำความสะอาดภายในบ้าน
 - 5.3) ค่าคนรับใช้ในบ้าน เช่น คนรับใช้ทั่วไป คนครัว คนทำสวน คนยาม คนขับรถ คนซักกรีด และคนเลี้ยงเด็ก
- 6) ค่าใช้จ่ายประเภทค่ารักษาพยาบาลและอนาถส่วนบุคคล ประกอบด้วย ยาใส่แผล ยาบำรุง ยาฉม ฯลฯ

- 6.1) ค่าเวชภัณฑ์ เช่น ยาแผนปัจจุบัน (ยาแก้ปวดแก้ไอ ยาแก้ไอ ยาใส่แผล ยาบำรุง ยาคุม ฯลฯ)
- 6.2) ค่ารักษาพยาบาล เช่น ค่าตรวจโรค ค่าโรงพยาบาล ค่าทำฟัน และค่ายาต่างๆ
- 7) รายจ่ายส่วนบุคคล ประกอบด้วย
 - 7.1) ค่าของใช้ส่วนบุคคล เช่น ค่าแปรงสีฟัน ยาสีฟัน สบู่ ยาสระผม แป้ง กระจเป่าสตางค์ นาฬิกา แวนกันแดด เครื่องสำอาง และค่าซ่อมแซมของใช้ส่วนบุคคล
 - 7.2) ค่าบริการส่วนบุคคล เช่น ค่าตัดผม ทำผม ทำเล็บ นวดหน้า นวดตัว นวดแผนโบราณ และค่าบริการส่วนบุคคลอื่นๆ
- 8) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและค่าบริการสื่อสาร ประกอบด้วย
 - 8.1) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะ เช่น ค่าซื้อยานพาหนะ ค่าซ่อมแซม รวมถึงค่าอะไหล่และอุปกรณ์ต่างๆ ค่าน้ำมัน ค่าล้างอัดฉีดรถยนต์ ค่าโดยสารรถประจำทาง แท็กซี่ รถไฟ เรือ
 - 8.2) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการสื่อสาร เช่น โทรศัพท์ ค่าบริการการใช้อุปกรณ์สื่อสาร ค่าสมาชิก และค่าบริการใช้อินเทอร์เน็ต ค่าไปรษณียากร
- 9) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบันเทิง การอ่าน ประกอบด้วย
 - 9.1) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบันเทิง เช่น ค่าบัตรผ่านประตูรายการบันเทิงต่างๆ ค่าธรรมเนียมสมาคมและสโมสร ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์กีฬา เครื่องเล่น สัตว์เลี้ยง และไม้ประดับ
 - 9.2) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการอ่าน เช่น ค่าหนังสือพิมพ์ ค่าหนังสืออื่น ๆ ที่ไม่ใช่ตำราเรียน ค่าอุปกรณ์ในการเรียน ค่าอาหารกลางวัน รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา
- 10) ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาประกอบด้วย ค่าเล่าเรียน ค่าบำรุงการศึกษา ค่าหนังสือเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่าอาหารกลางวัน รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา

- 11) ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่นๆ เช่น ค่าธรรมเนียมตามกฎหมาย เงินค่าบริจาคม การกุศลต่างๆ ค่าของขวัญช่วยงานมงคลและงานศพ เงินอุดหนุนแก่บุคคล ที่มีได้อยู่ในครอบครัว ค่าใช้จ่ายในการจัดงานต่างๆ

2. ข้อมูลการสำรวจค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนทั่วราชอาณาจักร¹

ในปี พ.ศ. 2553 สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้จัดทำการศึกษาภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างของสมาชิกในครัวเรือน ค่าใช้จ่ายลักษณะที่อยู่อาศัยตลอดจนการได้รับสวัสดิการ/ความช่วยเหลือจากรัฐ และใช้บริการของภาครัฐ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกเดือน (มกราคม - ธันวาคม พ.ศ. 2553) จากครัวเรือนตัวอย่างในทุกจังหวัดทั่วประเทศ ทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาล 52,000 ครัวเรือน ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนที่นำเสนอนี้เป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ยที่จำเป็นต้องใช้ในการยังชีพเท่านั้น จึงไม่รวมการสะสมทุน เช่น ซื้อมือถือ/ที่ดิน และเงินออม ซึ่งสรุปผลการสำรวจที่สำคัญ ได้ดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน (ปี พ.ศ. 2553)

ครัวเรือนทั่วประเทศ ในปี พ.ศ. 2553 มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย เดือนละ 16,819 บาท ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ ร้อยละ 34.6 เป็นค่าอาหารและเครื่องดื่ม (ซึ่งในจำนวนนี้มีค่าเครื่องดื่ม ที่เป็นแอลกอฮอล์ร้อยละ 1.4) รองลงมาเป็นค่าที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ภายในบ้านร้อยละ 19.4 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินทางและยานพาหนะ ร้อยละ 18.9 ใช้ส่วนบุคคล/เครื่องนุ่งห่ม/รองเท้า ร้อยละ 5.5 ใช้ในการสื่อสารร้อยละ 3.1 ในการบันเทิง/การจัดงานพิธี ร้อยละ 2.2 ค่าใช้จ่ายในการศึกษาร้อยละ 1.9 สำหรับค่าใช้จ่ายที่ใช้เกี่ยวกับกิจกรรมทางศาสนา มีเพียงร้อยละ 1.0 ตามลำดับ สำหรับค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภค บริโภค เช่น ค่าภาษี ของขวัญ เบี้ยประกันภัย ซื่อสลาก กินแบ่ง/ห่วยดอกเบียร์ มีร้อยละ 11.7

2. การเปรียบเทียบประเภทค่าใช้จ่ายของครัวเรือน (ปี พ.ศ. 2551 - 2553)

เมื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายของครัวเรือนทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 ถึง 2553 พบว่าค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการอุปโภค บริโภคในครัวเรือนเพิ่มขึ้น ได้แก่ ค่าอาหารและเครื่องดื่ม จาก

¹ การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2553

ร้อยละ 34.2 เป็น 34.6 รองลงมาจะเป็นการใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ภายในบ้าน จากร้อยละ 19.3 เป็น 19.4 ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งคงเป็นเพราะราคาน้ำมันที่ยังผันผวนค่อนข้างสูง ต้นทุนการผลิตสูง จึงส่งผลทำให้ค่าใช้จ่ายด้านอาหารต่างๆปรับตัวสูงขึ้นตามไปด้วย จึงทำให้ครัวเรือนต้องปรับลดค่าใช้จ่ายประเภทอื่นลงเกือบทุกประเภท โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค (ดอกเบี้ย หนี้สลากกินแบ่ง ภาษี ฯลฯ) ลดลงจากร้อยละ 12.1 ในปี พ.ศ. 2552 เป็นร้อยละ 11.7 ในปี พ.ศ. 2553

3. การเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายของครัวเรือน รายภาค (ปี พ.ศ. 2551 - 2553)

ในปี พ.ศ. 2553 กรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัด คือ นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ มีค่าใช้จ่ายต่อครัวเรือน เฉลี่ย 28,055 บาท รองลงมาเป็นครัวเรือนภาคใต้ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือน 18,173 16,894 และ 13,422 บาท ตามลำดับ ส่วนครัวเรือนภาคเหนือ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือน ต่ำสุด คือ 12,818 บาท เมื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายเฉลี่ย ต่อเดือนของครัวเรือนทั่วประเทศ จากปี พ.ศ. 2551 ถึง พ.ศ. 2553 พบว่า เพิ่มขึ้นจาก 15,942 บาท เป็น 16,819 บาท หรือเพิ่มขึ้น 877 บาท/เดือน (ร้อยละ 5.5) โดยปี พ.ศ. 2553 ค่าใช้จ่าย เพิ่มขึ้นมากกว่าปี พ.ศ. 2552 (ร้อยละ 3.8 และ 1.6 ตามลำดับ) และ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคที่มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น มากที่สุดทั้ง 2 ปี โดยในปี พ.ศ. 2553 เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 9.5

ตาราง 2.1 การเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือน รายภาค (ปี พ.ศ. 2551 – พ.ศ. 2553)

ภาค	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือน			ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือน			
				จำนวนเงิน		(ร้อยละ)	
	2551	2552	2553	52/51	53/52	52/51	53/52
ทั่วราชอาณาจักร	15,942	16,205	16,819	263	614	1.6	3.8
กรุงเทพมหานคร และ นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ	28,140	27,988	28,055	-152	67	-0.5	0.2
กลาง	16,711	17,107	16,894	396	-213	2.4	-1.2
เหนือ	11,746	12,051	12,818	305	767	2.6	6.4
ตะวันออกเฉียงเหนือ	11,939	12,260	13,422	321	1,162	2.7	9.5
ใต้	16,878	17,299	18,173	421	874	2.5	5.1

4. การเปรียบเทียบการใช้จ่ายของครัวเรือนกลุ่มต่างๆ ในปี พ.ศ. 2552 และ ปี พ.ศ. 2553

เมื่อแบ่งครัวเรือนทั่วประเทศออกเป็น 10 กลุ่ม เท่าๆ กัน โดยเรียงลำดับครัวเรือนตามค่าใช้จ่ายอุปโภค บริโภคต่อคนต่อเดือนจากน้อยไปมาก จากผลการสำรวจ ในปี พ.ศ. 2553 พบว่า กลุ่มคนรวย มีการใช้จ่ายลดลงกว่ากลุ่มคนจน โดยกลุ่มคนที่มีค่าใช้จ่าย สูงที่สุด 2 กลุ่มแรก คือกลุ่มที่ 9 และกลุ่มที่ 10 มีส่วนแบ่ง ของการใช้จ่ายเฉลี่ยรวมทั้งประเทศ ประมาณร้อยละ 40 โดยลดลงจากปี พ.ศ. 2552 ร้อยละ 0.2 และ 0.5 ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มคนจนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 มีส่วนแบ่งของการใช้จ่ายเฉลี่ยรวมทั้งประเทศเพียงร้อยละ 9.0 เท่านั้น ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2552 ร้อยละ 0.1 เท่ากัน ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ของความไม่เสมอภาคด้านการใช้จ่าย (Gini Coefficient) ในปี พ.ศ. 2552 และ 2553 ก็ยืนยันว่า เมื่อแบ่งครัวเรือนออกเป็น 10 กลุ่ม ความไม่เสมอภาคระหว่างกลุ่มคนรวยและคนจน ลดลง จาก 0.305 เป็น 0.297 หรืออาจกล่าวได้ว่าในปี พ.ศ. 2553 ความเหลื่อมล้ำระหว่างคนรวยและคนจนลดลง

2.2 ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้นี้ดังนี้

1. ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สมบูรณ์ โดย John Maynard Keynes
2. ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้เปรียบเทียบ โดย James S. Duesenberry
3. ทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต โดย Franco Modigliani
โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สัมบูรณ์

(Absolute Income Theory of Consumption)

ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีการบริโภคตามแนวคิดของ John Maynard Keynes ซึ่งเชื่อว่า ผู้บริโภคมีเสรีภาพในการเลือกบริโภคสินค้าและบริการ และเชื่อว่า รายจ่ายในการบริโภคที่ตั้งใจไว้ของครัวเรือนในงวดเวลาหนึ่งจะถูกกำหนดโดยระดับรายได้สัมบูรณ์ในงวดเวลานั้น ทั้งนี้รายได้ดังกล่าวควรเป็น รายได้ประชาชาติที่สุทธิส่วนบุคคล (รายได้ที่สามารถนำไปใช้จ่ายได้จริง) และรายจ่ายในการบริโภคกับระดับรายได้จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสามารถแสดงเป็นฟังก์ชันการบริโภค สมการการบริโภค และเส้นการบริโภค (ภาพประกอบ 6) ได้ดังนี้

ฟังก์ชันการบริโภคระยะสั้น

$$C = f(Y_d) \quad ; \quad \partial C / \partial Y_d > 0$$

สมการการบริโภค

$$C = a + c Y_d$$

โดยที่ C = รายจ่ายในการบริโภคที่บุคคลตั้งใจไว้

a = รายจ่ายในการบริโภคเมื่อรายได้เท่ากับศูนย์ ; $a > 0$

c = ค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค

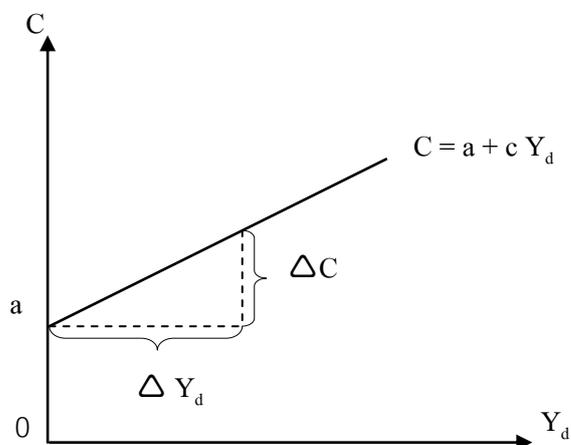
(Marginal Propensity to Consume: MPC) หรือ

ค่าความชัน (Slope) ของเส้นการบริโภค; $0 < c < 1$

$c = MPC = \Delta C / \Delta Y_d = \partial C / \partial Y_d$

Y_d = รายได้สุทธิส่วนบุคคล (Disposable Income)

เส้นการบริโภค

ภาพประกอบ 6 เส้นการบริโภค

ค่าความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภค (Average Propensity to Consume: APC)

เป็นค่าที่ทำให้เราทราบว่า ในรายได้ 1 หน่วย เรานำมาจัดสรรใช้จ่ายในการบริโภค เท่ากับกี่หน่วย โดยสูตรค่า APC คือ

$$APC = C/Y_d$$

$$APC = \frac{a}{Y_d} + \frac{cY_d}{Y_d}$$

$$APC = \frac{a}{Y_d} + c$$

จากสูตร APC ทำให้สามารถเปรียบเทียบค่า APC กับ MPC ได้ว่า ค่า APC จะมีค่ามากกว่าค่า MPC ในทุกระดับรายได้

$$APC = \frac{a}{Y_d} + MPC$$

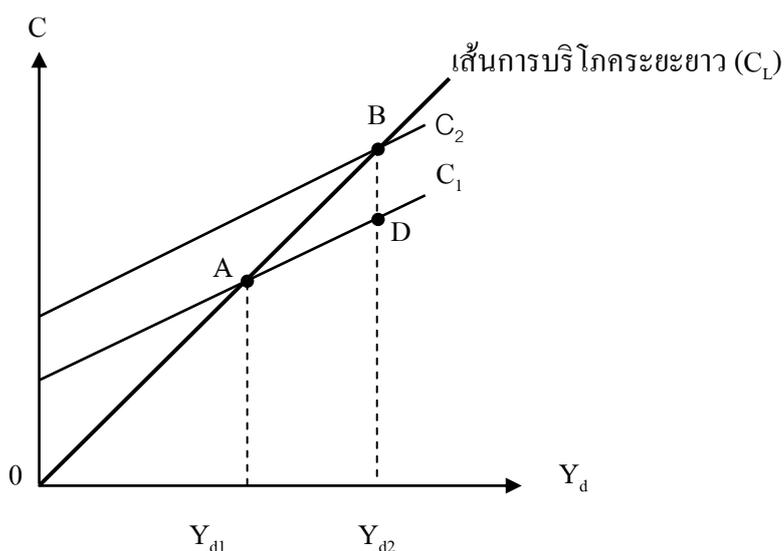
ฟังก์ชันการบริโภคระยะยาว

จากสมการการบริโภคในระยะสั้น $C = a + cY_d$ หากปัจจัยที่ไม่ใช่รายได้ (Y_d) เช่น รสนิยม จำนวนประชากร การเปลี่ยนแปลงแบบแผนการบริโภค สินเชื่อเพื่อการบริโภค มีการเปลี่ยนแปลง จะทำให้เส้นการบริโภคระยะสั้นเคลื่อนย้าย (Shift) จากเส้นเดิมเป็นเส้นใหม่ เช่น จากภาพประกอบ 7 คือเส้นการบริโภคระยะสั้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของรายได้เพิ่มขึ้นจาก Y_{d1} ไปเป็น Y_{d2} จากเส้นการบริโภคระยะสั้นจะเห็นได้ว่าการบริโภคจะย้ายจากจุด A ไปสู่จุด D แต่ถ้าศึกษาโดยใช้ข้อมูลระยะยาว จะพบว่า การบริโภคจะเพิ่มจากจุด A ไปสู่จุด B คือเพิ่มมากกว่าระยะสั้นเท่ากับระยะ BD นั่นคือระยะยาวเส้นการบริโภคจะเป็นไปตามเส้น C_L และผลจากการศึกษาข้อมูลการบริโภคระยะยาวพบว่า ผู้บริโภคจะทำการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในสัดส่วนที่ค่อนข้างคงที่กับรายได้

$$C = cY_d$$

โดยที่ $c = MPC = APC$

เส้นการบริโภคระยะยาว

ภาพประกอบ 7 เส้นการบริโภคระยะยาว

2. ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้เปรียบเทียบ

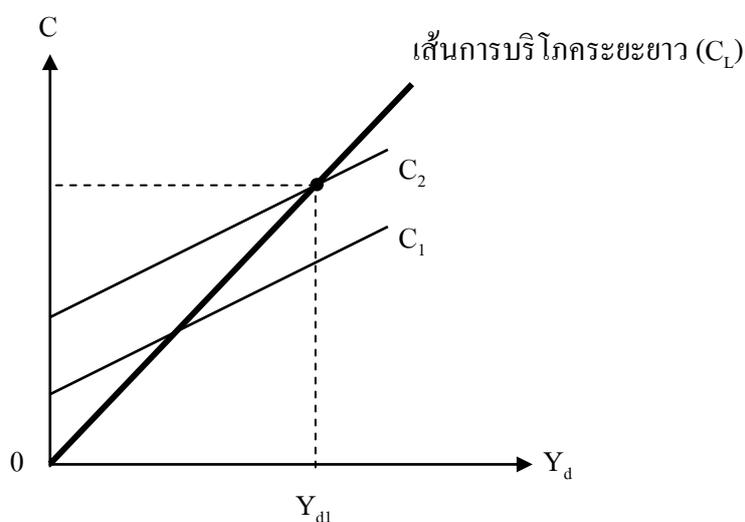
(Relative Income Theory of Consumption)

ทฤษฎีนี้ได้รับการพัฒนาขึ้นโดย James S. Duesenberry ในราวปี ค.ศ. 1949 ความเชื่อตามแนวคิดของทฤษฎีสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 สมมติฐานหลัก คือ

1) Duesenberry เชื่อว่าจากการที่มนุษย์มีพฤติกรรมการเลียนแบบการบริโภคของสังคม (Demonstration Effect) จึงทำให้รายจ่ายในการบริโภคขึ้นอยู่กับระดับรายได้เปรียบเทียบกับระดับรายได้โดยเฉลี่ยของคนในสังคม กล่าวคือครัวเรือนที่มีระดับรายได้ซึ่งเปรียบเทียบแล้วต่ำกว่าระดับรายได้โดยเฉลี่ยของคนในสังคม มีแนวโน้มที่ครัวเรือนเหล่านี้จะมีสัดส่วนของรายจ่ายในการบริโภคต่อรายได้ค่อนข้างสูง นั่นคือค่า APC (Average Propensity to Consume) สูง ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมของครัวเรือน จะพยายามรักษาระดับของการบริโภคให้ใกล้เคียงกับระดับการบริโภคโดยเฉลี่ยของคนในสังคม ส่วนครัวเรือนที่มีระดับรายได้ซึ่งเปรียบเทียบแล้วสูงกว่าระดับรายได้โดยเฉลี่ยของคนในสังคมมีแนวโน้มที่ครัวเรือนเหล่านี้จะมีค่า APC ต่ำ ทั้งนี้เพราะครัวเรือนในกลุ่มนี้จะมีระดับของการบริโภคสูงอยู่แล้ว ดังนั้นจึงสามารถที่จะทำการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคโดยจัดสรรเงินจากรายได้เพียงส่วนน้อยก็พอเพียงสำหรับการบริโภคสินค้าและบริการให้ใกล้เคียงกับระดับการบริโภคโดยเฉลี่ยของคนในสังคมได้แล้ว พฤติกรรมการบริโภคที่ได้รับอิทธิพลจากระดับรายได้เปรียบเทียบกับระดับรายได้โดยเฉลี่ยของคนในสังคมนี้อาจมีลักษณะของเส้นการบริโภคระยะสั้น เช่นเดียวกับเส้นการบริโภคที่ได้รับอิทธิพลจากระดับรายได้สัมบูรณ์ตามแนวคิดของ John Maynard Keynes กล่าวคือ ในระยะสั้น เมื่อระดับรายได้เพิ่มขึ้น ค่า APC จะลดลง ในขณะที่ค่า APC จะมากกว่า MPC (Marginal Propensity to Consume : ความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค) ด้วย ส่วนในระยะยาวเชื่อว่าลักษณะการกระจายรายได้ของคนในสังคมน่าจะดีขึ้น กล่าวคือมีการกระจายรายได้ค่อนข้างคงที่ ระดับรายได้เปรียบเทียบกับระดับรายได้โดยเฉลี่ยของสังคมก็จะค่อนข้างคงที่ด้วย (relative distribution of income is stable) ค่า APC จึงไม่เปลี่ยนแปลง และโน้มเอียงที่จะเท่ากับ MPC

2) นอกจากนั้น Duesenberry ยังเชื่อว่ารายจ่ายในการบริโภคในงวดปัจจุบันยังขึ้นอยู่กับระดับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในงวดเวลาก่อนๆ อีกด้วย กล่าวคือ ผู้บริโภคจะผูกพันการบริโภคของตนกับระดับรายได้สูงสุดเท่าที่เคยได้รับมาก่อน (previous peak income) เมื่อใดก็ตามที่รายได้

ในปัจจุบันลดต่ำกว่ารายได้สูงสุดที่เคยได้รับ ผู้บริโภคจะไม่ค่อยเต็มใจลดระดับการบริโภคในปัจจุบันเท่าใดนัก เพราะตนเองเคยชินกับมาตรฐานการครองชีพแบบเดิมแล้ว เพื่อประโยชน์ในการรักษาระดับการครองชีพไม่ให้ตกต่ำลงไปกว่าเดิมมากนัก ผู้บริโภคจำเป็นต้องใช้เงินออมมากขึ้น เมื่อรายได้เพิ่มสูงขึ้นเข้าหาระดับเดิม ค่า MPC ก็ยังถูกรักษาไว้ในระดับต่ำจนกระทั่งเงินออมเพิ่มขึ้นเท่าเดิม MPC จึงจะสูงขึ้น

ภาพประกอบ 8 ความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายในการบริโภคกับระดับรายได้ในระยะสั้นและระยะยาว

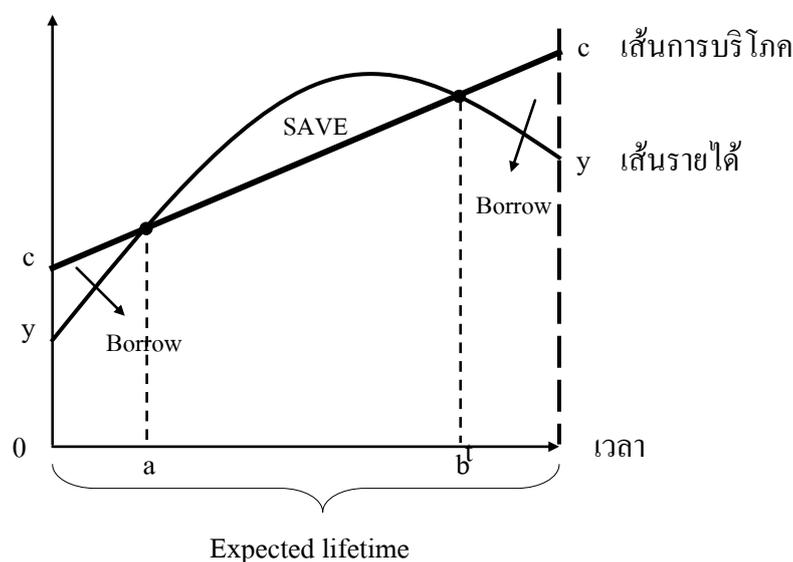
จากรูปเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น การบริโภคจะเพิ่มขึ้นตามเส้นการบริโภคระยะยาว แต่เมื่อรายได้ลดลง การบริโภคจะลดลงตามเส้นการบริโภคระยะสั้น

3. ทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต

(Life - Cycle Theory of Consumption)

ทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิตได้รับการพัฒนาขึ้นโดย Franco Modigliani ร่วมกับลูกศิษย์ของเขาอีก 2 คน คือ Albert Ando และ Richard Brumberg ทั้งนี้แนวคิดดังกล่าวเริ่มต้นในปี ค.ศ. 1954 ตามแนวคิดนี้ เชื่อว่าปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคควรขึ้นอยู่กับการคาดคะเนของรายได้ตลอดช่วงอายุขัยทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต หากพิจารณาการกระจายรายได้และปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในวัฏจักรชีวิตที่ควรจะเป็นของบุคคลหนึ่งๆ ดังภาพประกอบ 9

รายได้/รายจ่ายเพื่อการบริโภค

ภาพประกอบ 9 รายจ่ายเพื่อการบริโภคในวัฏจักรชีวิต

จะเห็นว่าในช่วงชีวิตของบุคคลขณะที่มีอายุน้อย จะมีระดับรายได้อยู่ในระดับต่ำ (ระดับรายได้ในช่วง $0a$) และจะมีรายได้สูงขึ้นเมื่อมีอายุมากขึ้น (ระดับรายได้ในช่วง ab) ต่อมาเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุก็จะกลับมามีรายได้ลดลงอีกครั้ง (ระดับรายได้ในช่วง bt) การกระจายรายได้ตลอดช่วงอายุขัยจึงมีลักษณะเป็นไปตามเส้น yy ส่วนปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของบุคคลจะสูงขึ้นเป็นลำดับตามอายุขัย โดยมีลักษณะของการกระจายปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคตามเส้น cc เมื่อทำการเปรียบเทียบกันระหว่างเส้น yy และ cc แล้ว จะพบว่าในช่วงต้นของชีวิตบุคคลจะมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการบริโภค ดังนั้นจึงต้องก่อหนี้ต่อมาในช่วงกลางของชีวิตจึงจะเริ่มมีรายได้มากกว่ารายจ่ายจนสามารถชดเชยหนี้ที่ก่อไว้ได้ ตลอดจนมีเงินเก็บออมไว้สำหรับช่วงปลายของชีวิต นั่นคือ คราวเรือนที่มีหัวหน้าครอบครัวเป็นบุคคลอายุน้อยหรืออยู่ในวัยสูงอายุจะมีค่า APC (Average Propensity to Consume) สูง ในขณะที่ครัวเรือนที่มีหัวหน้าครอบครัวเป็นบุคคลในวัยกลางคนจะมีค่า APC ต่ำ ถ้าหากพิจารณาในแง่ของการตัดสินใจเพื่อการบริโภคของครัวเรือนแล้ว ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในงวดเวลาหนึ่งจะขึ้นอยู่กับมูลค่าปัจจุบันในงวดเวลานั้นของกระแสรายได้ตลอดช่วงชีวิตซึ่งเป็นค่าที่สะท้อนให้เห็นถึงระดับรายได้คาดคะเนตลอดช่วงอายุขัยทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตของครัวเรือน

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ซึ่งจากการรวบรวมได้ค้นพบงานวิจัยของหลายท่านพร้อมกับผลการศึกษาดังนี้

สมวิทย์ สารทัศน์สนานันท์ (2521) ได้ทำการศึกษาลักษณะของการบริโภค การออม และการลงทุนของเกษตรกรในที่ราบภาคกลางตอนบนของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2518 - พ.ศ. 2519 โดยในการวิเคราะห์ฟังก์ชันการบริโภคได้อาศัยสมมติฐานรายได้ถาวรของ Friedman ที่ปรับปรุงโดย EVAN และสมมติฐานรายได้เปรียบเทียบของ Duesenberry ซึ่งฟังก์ชันการบริโภคจะอยู่ในรูปของอัตราส่วนของการบริโภคต่อรายได้ของฟาร์มในปี พ.ศ.ปัจจุบัน เป็นตัวผันแปรตาม ส่วนปัจจัยต่างๆ ที่เป็นตัวผันแปรอิสระ ได้แก่ รายได้ของฟาร์ม สินทรัพย์สภาพคล่องของฟาร์ม ขนาดของครัวเรือนฟาร์ม อายุของหัวหน้าครอบครัว อัตราส่วนของรายได้ชั่วคราวต่อรายได้ปัจจุบัน อัตราส่วนของการบริโภคต่อรายได้ของฟาร์มในปี พ.ศ. ที่แล้ว และอัตราส่วนของรายได้ปัจจุบันต่อรายได้ของฟาร์มสูงสุดในระยะก่อน

ผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันการบริโภคของ Friedman ที่ปรับปรุงโดย Evans พบว่า อัตราส่วนของการบริโภคต่อรายได้ของฟาร์มในปัจจุบันจะมีความสัมพันธ์ตรงกันข้ามกับรายได้ของฟาร์ม (สัมประสิทธิ์ = - 0.003859) และอัตราส่วนรายได้ชั่วคราวต่อรายได้ปัจจุบัน (สัมประสิทธิ์ = - 646687) แต่อัตราส่วนดังกล่าวนี้จะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับสินทรัพย์สภาพคล่อง (สัมประสิทธิ์ = 0.004087) ขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (สัมประสิทธิ์ = 0.016896) อายุของหัวหน้าครอบครัว (สัมประสิทธิ์ = 0.001028) และอัตราส่วนของการบริโภคต่อรายได้ของฟาร์มในปีที่แล้ว (สัมประสิทธิ์ = 0.362671) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกปัจจัย และผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันการบริโภคของ Duesenberry พบว่าอัตราส่วนของการบริโภคต่อรายได้ของฟาร์มในปัจจุบันจะผันแปรตรงกันข้ามกับรายได้ของฟาร์ม (สัมประสิทธิ์ = - 0.002455) และอัตราส่วนรายได้ปัจจุบันต่อรายได้ของฟาร์มสูงสุดในระยะก่อน (สัมประสิทธิ์ = -0.320332) และอัตราส่วนดังกล่าวจะผันแปรโดยตรงกับสินทรัพย์สภาพคล่อง (สัมประสิทธิ์ = 0.002531) ขนาดของครัวเรือนฟาร์ม (สัมประสิทธิ์=0.012352) อายุของหัวหน้าครอบครัว (สัมประสิทธิ์ = 0.000752)

และอัตราส่วนของการบริโภคต่อรายได้ของฟาร์มปีที่แล้ว (สัมประสิทธิ์ = 0.511243) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกปีจจัย

กาญจณี พลจันทร์ และสุวรรณ วัฒนจิตต์ (2525) ได้ทำการศึกษารูปแบบของการอุปโภคบริโภคในประเทศไทยใน ปี พ.ศ. 2518 – พ.ศ. 2519 ในการศึกษาได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วนคือ ในส่วนแรกทำการศึกษาถึงสัดส่วนของการบริโภคสินค้าต่างๆ ทั้งหมด 12 หมวดต่อรายได้ เพื่อให้ทราบถึงรูปแบบการอุปโภคบริโภคสินค้าของครัวเรือน และความจำเป็นในการบริโภคสินค้าเหล่านั้น สำหรับส่วนที่สองได้ศึกษาสมการการบริโภคเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการใช้จ่ายอุปโภคบริโภค จากวิธี Regression Analysis พิจารณาตามภาค เขต ระดับรายได้ และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการบริโภคของคนไทยได้ให้ความสำคัญกับการบริโภคหมวดอาหาร เครื่องอุปโภคบริโภค ที่อยู่อาศัย การคมนาคมขนส่ง และเสื้อผ้า ตามลำดับ มากกว่าหมวดอื่นๆ แสดงให้เห็นว่า รายได้ที่มีอยู่นั้นได้ใช้ในการซื้อสินค้าที่จำเป็นต่อการครองชีพ ส่วนการพิจารณาในสมการการบริโภค พบว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับรายจ่ายในการอุปโภคบริโภคน้อยมาก ค่าความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้ายมีค่าค่อนข้างต่ำ ในขณะที่ค่าใช้จ่าย ณ ระดับรายได้ศูนย์มีค่าสูงเป็นส่วนใหญ่ และในบางครั้งมีค่าติดลบ หมายถึง รายได้ส่วนใหญ่นำไปใช้ในการยังชีพ ในรายภาคพบว่ากรุงเทพมหานคร รายได้มีผลต่อการบริโภคมากที่สุด รองลงมาคือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้และภาคเหนือ ตามลำดับ อย่างไรก็ตามในการศึกษามีข้อจำกัดของสมการที่ใช้ เนื่องจากในความเป็นจริงแล้วรูปแบบการอุปโภคบริโภคไม่ได้กำหนดจากรายได้เพียงอย่างเดียว ดังนั้นจึงควรนำตัวแปรอื่นทางสังคมมาประกอบการวิเคราะห์ด้วย

ประทุมพร สุชาติฉันทน์ (2525) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ฟังก์ชันการบริโภคในประเทศไทย โดยศึกษาถึงลักษณะทั่วไปของการบริโภคของไทย และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคของประเทศไทยที่ได้สร้างขึ้นมาจากทฤษฎีการบริโภคของ John Maynard Keynes ทฤษฎีรายได้สมบูรณ์ของ Smities ทฤษฎีรายได้เปรียบเทียบของ Duesenberry ทฤษฎีรายได้ถาวรของ Friedman ทฤษฎีรายได้ถาวรปรับปรุงโดย Evans และทฤษฎีวิถีจักรชีวิตของ Ando และ Modigliani โดยใช้ตัวเลขข้อมูลที่แท้จริง (real term) ของการบริโภคและปัจจัยอื่นๆ

ซึ่งเป็นข้อมูลอนุกรมเวลา (time series) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2502 – พ.ศ. 2522 โดยในการศึกษาได้พิจารณาถึงลักษณะทั่วไปของการบริโภคในประเทศไทย ซึ่งแบ่งประเภทการบริโภคออกเป็น 12 ประเภทตามบัญชีรายได้ประชาชาติ จากการศึกษาพบว่า ค่าใช้จ่ายในประเภทอาหารมีสัดส่วนของการบริโภคสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 42.5 – 51.4 ของการบริโภค สำหรับสินค้าประเภทอื่นๆ ก็มีสัดส่วนของการบริโภคลดลงตามลำดับไป นอกจากนี้ยังได้มีการแบ่งการบริโภคออกตามชนิดของสินค้า คือ สินค้าคงทน สินค้าไม่คงทน และการบริการ ซึ่งก็พบว่าสินค้าไม่คงทนมีสัดส่วนของการบริโภคสูงสุด ประมาณร้อยละ 73.9 – 80.6 ของการบริโภครวม ในส่วนของการประมาณค่าตามสมการการบริโภคโดยอาศัยทฤษฎีการบริโภคนั้น จากผลการวิเคราะห์ พบว่า ค่าความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้าย (MPC) มีค่าประมาณ 0.716 - 0.919 และค่าความโน้มเอียงในการบริโภคเฉลี่ย (APC) มีค่าประมาณ 0.850 – 0.852 จากการประมาณสมการการบริโภคนั้น ทฤษฎีวิถีจักรชีวิต เป็นแนวคิดที่สามารถใช้กับข้อมูลของประเทศไทยได้เป็นอย่างดีแต่อย่างไรก็ตามแนวคิดตามทฤษฎีต่างๆ ที่นำมาเป็นแบบจำลองในสมการการบริโภคนั้น สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ในการบริโภคกับปัจจัยต่างๆ ของประเทศไทยได้ทุกทฤษฎี

ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข (2527) ได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างฟังก์ชันการบริโภคระยะสั้นกับระยะยาวของประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 ถึง พ.ศ. 2523 จากการเก็บรวบรวมของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และข้อมูลการสำรวจรายการใช้จ่ายของครอบครัว จำแนกไปตามชั้นของรายได้ จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2511 – 2512 และปี พ.ศ. 2514 – 2516 พบว่า ในระยะสั้นครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ จะมีค่าความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้าย (MPC) มากกว่าครอบครัวที่มีรายได้สูง ค่าความโน้มเอียงในการบริโภคเฉลี่ยในระยะสั้นอยู่ระหว่าง 0.24 – 1.27 และในระยะยาวพบว่าความโน้มเอียงในการบริโภคมีค่าเท่ากับ 0.82 ในส่วนของการศึกษาสัดส่วนของการบริโภคของค่าใช้จ่ายในแต่ละประเภท พบว่า ค่าใช้จ่ายที่มีสัดส่วนสูงสุด ได้แก่ ค่าอาหาร รองลงมา คือ เสื้อผ้า เครื่องใช้ส่วนตัว การคมนาคมขนส่ง การบันเทิง

จารุณี เกี่ยมณี (2537) ได้ทำการศึกษารูปแบบการบริโภคและฟังก์ชันการบริโภคในประเทศไทย โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นการศึกษาปัจจัยที่กำหนดการบริโภคของประชาชนในประเทศไทย ส่วนที่สอง เป็นการศึกษาฟังก์ชันการบริโภคโดยเฉพาะพิจารณา

ความสัมพันธ์กับรายได้ของครัวเรือนแบ่งตามรายภาค และตามเขตชุมชน คือ ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล โดยใช้ข้อมูลทศนิยมแบบอนุกรมเวลาช่วงระยะเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ.2520 – 2534 และข้อมูลแบบแบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกไปตามชั้นของค่าใช้จ่ายในการบริโภค จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี พ.ศ. 2524 และ พ.ศ. 2531 ทำการศึกษาโดยใช้วิธีการทางเศรษฐมิติในรูปของ Single Linear Regression และ Multiplier Linear Regression ด้วยวิธี Ordinary Least Square

จากการศึกษาพบว่า ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อบริโภค พบว่ารายได้ที่สามารถนำไปจับจ่ายใช้สอยได้เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมการบริโภค ส่วนปัจจัยที่เป็นปริมาณเงินที่หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อ และอัตราดอกเบี้ยพบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในการศึกษาฟังก์ชันการบริโภคของครัวเรือน ซึ่งเป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับค่าใช้จ่ายในการบริโภคของครัวเรือน จากการสำรวจในปี พ.ศ. 2524 ครัวเรือนนอกเขตเทศบาลของภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายเพื่อการบริโภค (MPC) สูงที่สุด โดยครัวเรือนในเขตเทศบาลทุกภาคมีค่า MPC ต่ำกว่าครัวเรือนนอกเขตเทศบาล หรือก็คือครัวเรือนที่มีระดับรายได้สูงจะมีค่า MPC ต่ำกว่าครัวเรือนที่มีระดับรายได้ต่ำ ส่วนในปี พ.ศ. 2531 พบว่า ครัวเรือนในเขตเทศบาลของภาคกลางและครัวเรือนนอกเขตเทศบาลของภาคเหนือ มีค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายเพื่อการบริโภค (MPC) สูงที่สุด โดยครัวเรือนในเขตเทศบาลจะมีค่า MPC ต่ำกว่าครัวเรือนนอกเขตเทศบาล ในการพิจารณาความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายในการบริโภค จำแนกตามประเภทการบริโภคต่อรายได้ของครัวเรือนพบว่าสอดคล้องกับทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่ว่า ค่าใช้จ่ายในสินค้าที่มีความจำเป็นจะมีค่าความยืดหยุ่นต่ำ และค่าใช้จ่ายในสินค้าที่จำเป็นน้อยหรือสินค้าฟุ่มเฟือยจะมีค่าความยืดหยุ่นสูง

อัจฉราภินันท์ คงคาน้อย (2531) ได้ทำการศึกษาแบบแผนการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของครัวเรือนไทยกับระดับความยากจน เพื่อวิเคราะห์แบบแผนการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของครัวเรือนไทยกับระดับความยากจน เพื่อวิเคราะห์แบบแผนการใช้จ่ายและเปรียบเทียบค่า Total Subsistence Consumption ที่แสดงถึงความต้องการพื้นฐานของผู้บริโภครวมทุกกลุ่มอาชีพ ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่มอาชีพ คือ กลุ่มอาชีพที่ใช้แรงงาน กลุ่มอาชีพระดับกลางและกลุ่มอาชีพระดับสูง ในเขตกรุงเทพมหานคร เขตเมือง และเขตชนบท และเปรียบเทียบในแต่ละสินค้า ซึ่งแบ่งเป็น 12 กลุ่ม

เพื่อให้ทราบถึงขีดความยากจนของแต่ละกลุ่มอาชีพ ทำการศึกษาจากข้อมูลภาคตัดขวางในปี พ.ศ. 2524

ผลการศึกษาพบว่า แบบแผนของการใช้จ่ายเพื่อการบริโภครวมในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มอาชีพระดับกลางและกลุ่มอาชีพระดับสูงจะมีค่าเท่ากัน โดยพิจารณาจากค่าความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้าย (MPC) แสดงให้เห็นว่ามีระดับการครองชีพไม่แตกต่างกันมาก เช่นเดียวกับในเขตเมืองในทุกระดับอาชีพ ส่วนในเขตชนบทพบว่ากลุ่มอาชีพที่ใช้แรงงานมีค่าความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้ายต่ำที่สุด กลุ่มอาชีพระดับสูงมีค่าความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้ายสูงที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะกลุ่มที่ใช้แรงงานมีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย เช่น ทำการเพาะปลูกเองเพื่อใช้บริโภคในครัวเรือน สำหรับแผนของการใช้จ่ายในรายสินค้าพบว่าสินค้าที่มีแบบแผนของการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเหมือนกันในทุกกลุ่มอาชีพ และในทุกพื้นที่จะเป็นสินค้าที่มีความจำเป็นในการดำรงชีวิต เช่น อาหารและเครื่องคั้นที่ไม่มีแอลกอฮอล์ ค่าเช่าบ้านและค่าน้ำ ค่าเชื้อเพลิงและแสงสว่าง ในการวัดค่าความยากจนพบว่า เขตกรุงเทพมหานครในทุกกลุ่มอาชีพมีขีดความยากจนใกล้เคียงกัน เนื่องจากมาตรฐานการครองชีพมีค่าสูง ส่วนในเขตเมืองและเขตชนบทกลุ่มอาชีพที่ใช้แรงงานมีขีดความยากจนสูงสุด รองลงมาได้แก่ กลุ่มอาชีพระดับกลาง กลุ่มอาชีพระดับสูง ตามลำดับ โดยส่วนในการวัดค่าความยากจนของแต่ละสินค้าพบว่าทุกกลุ่มอาชีพในทุกเขตจะใช้จ่ายในสินค้าที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีพ เช่น อาหารและเครื่องคั้นที่ไม่มีแอลกอฮอล์ ค่าเช่าบ้าน ค่าน้ำ ค่าเชื้อเพลิงและแสงสว่าง ตามลำดับ ส่วนสินค้าอื่นๆ จะมีการใช้จ่ายแตกต่างกันไปตามขีดความสามารถของผู้บริโภค การศึกษาครั้งนี้มีจุดอ่อนในเรื่องการแบ่งกลุ่มอาชีพที่กว้างเกินไป โดยพิจารณาจากรายได้ของหัวหน้าครัวเรือนในแต่ละอาชีพ เปรียบเทียบกับเกณฑ์รายได้ที่กำหนดขึ้นเอง ทำให้การประมาณค่าอาจไม่สอดคล้องกับมาตรฐานที่ควรจะเป็น และในเรื่องของข้อมูลซึ่งมีการกระจายต่างกันมากทำให้ค่าสถิติคลาดเคลื่อนได้ เช่นค่า R^2 ที่ได้ในแต่ละสมการมีค่าต่ำมาก

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ (2536) ได้ศึกษาแบบแผนการใช้จ่ายบริโภคจากข้อมูลบัญชีประชาชาติ ช่วงปี พ.ศ. 2513 – พ.ศ. 2530 ในสินค้า 6 หมวด โดยใช้แบบจำลอง Nonlinear System of Equations ด้วยวิธี Linear Expenditure Model ทำการประมาณทั้งแบบที่ไม่มีปัญหา Autocorrelation และมีปัญหา Autocorrelation ในลักษณะ first – order เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่าง

ผลการศึกษาพฤติกรรมทั่วไปของการบริโภค ให้ความสำคัญของสินค้าในหมวดอาหารลดลง ส่วนหมวดสินค้าอื่นๆ มีความสำคัญเพิ่มขึ้น และในการเปรียบเทียบแบบจำลองจะเห็นได้ว่ารายจ่ายที่จำเป็นในทุกหมวดสินค้ากรณีไม่มีปัญหา Autocorrelation มีมากกว่ากรณีที่มีปัญหา autocorrelation และหลังจากทำการแก้ปัญหา autocorrelation แล้วคำนวณค่าความยืดหยุ่นของการบริโภคพบว่า ค่าความยืดหยุ่นต่อรายจ่ายรวมในหมวดสินค้า อาหาร ค่าเช่า น้ำ ไฟ และเครื่องนุ่งห่มมีค่าน้อยกว่า 1 เนื่องจากเป็นสินค้าจำเป็น ส่วนในหมวดสินค้าอื่นๆ มีค่ามากกว่า 1 ส่วนค่าความยืดหยุ่นต่อราคาสินค้ามีค่าติดลบ และมีค่าน้อยกว่า 1 ในหมวดอาหารและค่าเช่า ค่าน้ำ และค่าไฟ

พรอมา วงษา (2547) ได้ศึกษาการบริโภคของครัวเรือนในจังหวัดลำปางก่อนวิกฤตและหลังวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ โดยใช้ข้อมูลitudinal จากการศึกษาการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดลำปาง ปี พ.ศ. 2539 และปี พ.ศ. 2541 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งเป็นข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross - Section Data) มีจำนวนตัวอย่างข้อมูลต่อปี 350 ตัวอย่าง เพื่ออธิบายการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบริโภคของครัวเรือน (Structure Change) วิเคราะห์หาค่าความโน้มเอียงเพื่อการบริโภคหน่วยสุดท้าย (MPC) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมบริโภคของครัวเรือน วิเคราะห์หาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมบริโภคของครัวเรือนในจังหวัดลำปาง ก่อนวิกฤตและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ โดยใช้เทคนิควิธีวิเคราะห์สมการถดถอย (Regression Analysis) วิธี Ordinary Least Square

จากการศึกษาพบว่า ค่าความโน้มเอียงเพื่อการบริโภคหน่วยสุดท้าย (MPC) ของครัวเรือนจังหวัดลำปางก่อนวิกฤตและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ มีความแตกต่างกันพอสมควรและมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่า MPC ในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ มีค่าระหว่าง 0.232 – 0.254 ในขณะที่หลังวิกฤตเศรษฐกิจค่า MPC มีค่าระหว่าง 0.127 – 0.155 การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมบริโภคพบว่า เมื่อนำตัวแปรเข้ามาวิเคราะห์ร่วมกับปัจจัยทางด้านรายได้ของครัวเรือนแล้ว ตัวแปรทุกตัวมีอิทธิพลต่อการบริโภคของครัวเรือนในจังหวัดลำปางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาค่า Adjusted R^2 ของปี พ.ศ. 2539 อยู่ระหว่าง 0.370 – 0.401 และปี พ.ศ. 2541 อยู่ระหว่าง 0.321 – 0.362 แสดงว่าแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาสามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ได้เป็นอย่างดี แสดงว่าการบริโภคของครัวเรือนในจังหวัดลำปางมีการเปลี่ยนแปลง

ในทิศทางเดียวกันกับปัจจัยทางด้านขนาดของครัวเรือน เขตที่อยู่อาศัย การเป็นเจ้าของที่ดิน เพศของหัวหน้าครัวเรือน และระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน แต่จะมีทิศทางตรงกันข้ามกับอายุของหัวหน้าครัวเรือน

วาทิตร รักษ์ธรรม (2548) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ภาคตัดขวางของพฤติกรรมและฟังก์ชันการบริโภคของครัวเรือนไทย โดยใช้ข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross Section Data) ซึ่งเป็นข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนปี พ.ศ. 2547 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ จากการศึกษาพบว่าค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ในการบริโภคของครัวเรือนคือ ค่าใช้จ่ายอาหารและเครื่องดื่ม คิดเป็นร้อยละ 30.5 รองลงมาคือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและค่าบริการสื่อสาร คิดเป็นร้อยละ 21.1 ซึ่งมีสัดส่วนที่เพิ่มสูงกว่าค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้านที่มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 20.7 ส่วนเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล ก่อนข้างใกล้เคียงกับข้อมูลในอดีต นอกจากนี้ยังพบว่า ค่าใช้จ่ายในส่วนประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีสัดส่วนของค่าใช้จ่ายที่สูง คิดเป็นร้อยละ 1.8 ส่วนค่าตรวจรักษาพยาบาลและค่ายา รวมถึงการศึกษา มีสัดส่วนของการใช้จ่ายที่ลดลง มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 2.2

จากผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันการบริโภค โดยใช้แบบจำลองตามทฤษฎีการบริโภค 4 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีการบริโภคแบบรายได้สมบูรณ์ ทฤษฎีการบริโภคแบบรายได้เปรียบเทียบ ทฤษฎีการบริโภคแบบรายได้ถาวร และทฤษฎีการบริโภคแบบวงจรชีวิต พบว่าครัวเรือนไทยทั่วราชอาณาจักร ทฤษฎีการบริโภคแบบรายได้เปรียบเทียบสามารถอธิบายพฤติกรรมการใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคได้ดีที่สุด โดยคำนวณค่าความยืดหยุ่นของการอุปโภคบริโภคต่อรายได้เท่ากับ 0.811 คำนวณค่า MPC ได้เท่ากับ 0.580 และค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรตามมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และถูกต้องตามสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้

เรียงพล เรียงจนะพาธิ (2550) ได้ทำการศึกษารูปแบบการบริโภคภาคครัวเรือนในเขตเมืองและเขตชนบทในจังหวัดเชียงใหม่ โดยรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ครัวเรือตัวอย่างในเขตเมือง 200 ครัวเรือน และในเขตชนบท 200 ครัวเรือน โดยเป็นการประมาณการในรูปแบบสมการเชิงซ้อน โดยมีปัจจัยสำคัญที่อธิบายถึงค่าใช้จ่ายในการบริโภค ได้แก่ รายได้จากการทำงาน ทรัพย์สินทั้งสิ้น หนี้สินทั้งสิ้น อายุของหัวหน้าครัวเรือน จำนวนผู้พึ่งพิงในครัวเรือน และระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อค่าใช้จ่ายการบริโภคเฉลี่ยในจังหวัดเชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ รายได้ของครัวเรือน (ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.258 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) หนี้สินทั้งสิ้นของครัวเรือน (ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -0.019 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) อายุของหัวหน้าครัวเรือน (ค่าสัมประสิทธิ์ = 1,467.781 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) จำนวนผู้พึ่งพิงในครัวเรือน (ค่าสัมประสิทธิ์ = 22,352.669 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนในระดับกลาง (ค่าสัมประสิทธิ์ = 33,487.303 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนระดับสูง (ค่าสัมประสิทธิ์ = 73,592.509 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) และความแตกต่างทางด้านพื้นที่ (ค่าสัมประสิทธิ์ = 19,695.491 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) โดยปัจจัยทั้งหมดมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับค่าใช้จ่ายในการบริโภค ยกเว้นหนี้สินทั้งสิ้นของครัวเรือน ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับค่าใช้จ่ายในการบริโภค

นันทปพร จายใจ (2553) ได้ทำการศึกษาฟังก์ชันการบริโภคของพนักงานธนาคารพาณิชย์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากการแจกแบบสอบถามพนักงานธนาคารพาณิชย์ทั้งหมด ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน จำนวน 170 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิควิธีวิเคราะห์สมการถดถอย (Regression Analysis) วิธี Ordinary Least Square

ผลการศึกษาพบว่าค่าสัมประสิทธิ์คงที่มีค่าเป็นบวกเท่ากับ 488.008 และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่ค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยด้านรายได้ถาวรต่อเดือนมีค่าเป็นบวกเท่ากับ 0.446 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 99 ค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยรายได้ชั่วคราวต่อเดือน มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกเท่ากับ 0.235 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยระดับการศึกษาของพนักงานธนาคารมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกเท่ากับ 7,130.413 มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 แต่ภาระหนี้สินของพนักงานธนาคารมีผลในทิศทางตรงกันข้ามกับรายจ่ายเพื่อการบริโภคของพนักงานธนาคาร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -0.003 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 สำหรับปัจจัยด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัว ทรัพย์สินของพนักงานธนาคาร ธนาคารพาณิชย์ที่พนักงานสังกัด และเพศของพนักงานธนาคาร พบว่าไม่มีนัยสำคัญของสถิติ โดยสมการดังกล่าวมีค่า Adjust

R^2 มีค่าเท่ากับ 0.585 ซึ่งหมายความว่าปัจจัยต่างๆ ที่ทำการศึกษามีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงรายจ่ายเพื่อการบริโภคของพนักงานธนาคารได้ร้อยละ 58.5

จากการตรวจสอบเอกสารผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคหรือเกี่ยวเนื่องกับพฤติกรรมการบริโภคมวลรวมของประเทศไทย สามารถแยกลักษณะข้อมูลออกเป็นข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross-Section Data) และข้อมูลแบบอนุกรมเวลา (Time Series Data) จากการรวบรวมและศึกษา จะเห็นได้ว่าข้อมูลภาคตัดขวางยังมีผู้ศึกษาไว้น้อยมาก ดังนั้นงานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคของคนไทยส่วนใหญ่ที่ผ่านมาในอดีตจึงเป็นการศึกษาโดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลา (Time Series Data)

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษารูปแบบค่าใช้จ่ายในการบริโภค การวิเคราะห์เปรียบเทียบรายจ่ายในการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่จำแนกตามอาชีพ รายได้ และระดับการศึกษาตลอดจนศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดการบริโภคของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีรายละเอียดดังหัวข้อมัดต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรที่มีทะเบียนบ้านในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 5702595¹ คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro Yamane (Taro Yamane, 1967: 1088, อ้างถึงใน พิชิต ฤทธิจรรยา, 2544: 140) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
N = ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

¹ ที่มา: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย รวบรวมโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ “ประชากรจากการทะเบียนจำแนกตามเพศ ภาศ และจังหวัด พ.ศ. 2543 - 2552”, 2554. ที่มา: www.nso.go.

e = ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ (โดยในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และค่าความคลาดเคลื่อนสูงสุดที่ยอมให้เกิดได้ไม่เกิน 5%)

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{5,702,595}{1 + 5,702,595 (0.05)^2}$$

$$n = 400 \text{ คน}$$

จากสูตรดังกล่าวคำนวณได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 400 คน และทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Sampling) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากเพื่อให้ได้เขตที่จะสุ่มตัวอย่างจำนวน 10 เขตการปกครองจากพื้นที่การปกครองของกรุงเทพมหานครที่มีจำนวนทั้งสิ้น 50 เขตการปกครอง ซึ่งได้เขตการปกครองที่จะทำการวิจัยครั้งนี้ คือ เขตคันนายาว เขตบางกะปิ เขตบางนา เขตบางรัก เขตจตุจักร เขตมีนบุรี เขตหลักสี่ เขตลาดพร้าว เขตคูสิต และเขตราชเทวี
2. การสุ่มตัวอย่างโดยใช้โควตา (Quota Sampling) โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เขตการปกครองละ 40 ครั้วเรือน
3. การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากสถานที่ต่างๆ ที่เป็นแหล่งชุมชนของกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้มีความหลากหลายมากที่สุด ได้แก่ ห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า สถาบันการศึกษา สนามกีฬา โรงภาพยนตร์ ร้านอาหาร ซูเปอร์มาร์เก็ต และคิสเคานท์สโตร์ เป็นต้น

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบบเลือกตอบเพียงข้อเดียว (Checklist Choice Question) และแบบเติมคำที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขตเนื้อหาของแบบสอบถาม ซึ่งมีสาระครอบคลุมถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยรายละเอียด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะข้อมูลทั่วไป เป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบเพียงข้อเดียว และให้เติมคำตอบลงไปในช่วงที่เว้นว่างไว้ มีจำนวนทั้งสิ้น 6 ข้อ โดยสอบถามเกี่ยวกับ

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษาสูงสุดที่สำเร็จการศึกษา
4. การประกอบอาชีพหลัก
5. รายได้จากการประกอบอาชีพหลัก
6. รายได้จากแหล่งอื่นๆ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้จ่ายของประชาชน ที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเติมคำตอบลงไปในช่วงที่เว้นว่างไว้ มีรายละเอียดดังนี้
หมวดค่าใช้จ่ายสินค้าและบริการ

ก. หมวดค่าใช้จ่ายอุปโภคของครัวเรือน

1. หมวดค่าใช้จ่ายอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ
2. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
 - 2.1 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องแต่งบ้าน เครื่องใช้เบ็ดเตล็ด และการดำเนินการในครัวเรือน
 - 2.2. เครื่องแต่งบ้านและบริภัณฑ์อื่นๆ เช่น เครื่องเรือน ตู้เย็น เครื่องซักผ้า เครื่องปรับอากาศ ฯลฯ
 - 2.3. สิ่งทอสำหรับใช้ในบ้าน เช่น ผ้าปูที่นอน หมอน ผ้าห่ม ฯลฯ
 - 2.4. เครื่องใช้สอยเบ็ดเตล็ดในบ้าน เช่น เครื่องใช้ในครัว เครื่องแก้ว ฯลฯ
 - 2.5. ค่าเชื้อเพลิง แสงสว่าง และการใช้น้ำ
 - 2.6. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทำความสะอาด เช่น ไม้ถูพื้น ไม้กวาด ผงซักฟอก
3. ค่าจ้างบุคคลที่ให้บริการแก่ครัวเรือน
4. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับผ้า เสื้อผ้า และเครื่องแต่งกาย

5. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับรองเท้า
 6. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับของใช้ส่วนบุคคล และค่าบริการส่วนบุคคล
 - 6.1. ของใช้ส่วนบุคคล เช่น สบู่ แปรง/ยาสีฟัน แชมพู เครื่องสำอาง ฯลฯ
 - 6.2. ค่าบริการส่วนบุคคล เช่น ตัดผม ย้อมผม จัดฟัน ลดความอ้วน ฯลฯ
 7. ค่าเวชภัณฑ์และค่าตรวจรักษาพยาบาล
 8. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินทางและการสื่อสาร
 - 8.1. ค่าซื้อยานพาหนะ
 - 8.2. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะ เช่น ยางนอกและยางใน แบตเตอรี่ ใบอนุญาต ขับขี่และทะเบียนรถ
 - 8.3. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางตามปกติและท่องเที่ยว (ค่าน้ำมัน ค่ารถโดยสาร)
 - 8.4. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสื่อสาร (ซื้อเครื่องโทรศัพท์ ค่าใช้บริการโทรศัพท์ ค่าใช้บริการอินเทอร์เน็ต)
 9. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา
 10. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบันเทิง การอ่าน กีฬา และกิจกรรมทางศาสนา
 11. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดงานพิธีในโอกาสพิเศษ
- ข. ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค**
1. ภาษีเงินได้ ภาษีบำรุงท้องที่ ค่าบริการทางการเงิน ฯลฯ
 2. ค่าสมาชิกกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มแม่บ้าน
 3. เงิน/สิ่งของ ที่ส่งให้บุคคลนอกครัวเรือน
 4. บริจาค/ซื้อสิ่งของให้แก่องค์กรและมูลนิธิต่างๆ
 5. เงินทำบุญ/เงินช่วยงานอื่นๆ (เช่น งานบวช/งานแต่ง/ของขวัญ ฯลฯ)
 6. ค่าเบี้ยประกันภัย/ทรัพย์สิน/ประกันชีวิต/เงินฌาปนกิจและเงินสมทบประกันสังคม
 7. ค่าซื้อสลากกินแบ่งของรัฐ/หวย/การพนันอื่นๆ
 8. ดอกเบี้ยจ่าย ดอกเบี้ยเช่า
 9. อื่นๆ (เช่น เงินชดเชยค่าเสียหาย เงินตกหาย/ถูกขโมย ฯลฯ)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับทรัพย์สินและหนี้สินของประชาชน เป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบเพียงข้อเดียว และให้เติมคำตอบลงไปในช่วงที่เว้นว่างไว้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. มูลค่าบ้าน ที่ดิน และสิ่งปลูกสร้าง
2. มูลค่ายานพาหนะทุกประเภท
3. มูลค่าทรัพย์สินทางการเงิน (เช่น เงินฝาก พันธบัตร หุ้น ทองคำ เครื่องเพชร ฯลฯ)
4. จำนวนหนี้สิน แหล่งเงินกู้ และวัตถุประสงค์การกู้ยืม

3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามในการวิจัย โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับ แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือวัด จากเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค
2. นำผลข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงให้เหมาะสมกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อประมวลเป็นกรอบแนวคิดที่มีขอบเขตครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค
3. ร่างแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามประกอบด้วยเนื้อหาหลัก 3 เรื่อง คือ ข้อมูลทั่วไป การใช้จ่ายของประชากร และแบบสอบถามเกี่ยวกับทรัพย์สินและหนี้สินของประชากร
4. นำเสนอร่างแบบสอบถามที่สร้างแล้วต่อผู้ทรงคุณวุฒิโครงการวิจัย เพื่อพิจารณาความเหมาะสม และความสอดคล้องของแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย
5. ปรับปรุงแก้ไขร่างแบบสอบถามตามคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากเอกสารเผยแพร่จากหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ธนาคารแห่งประเทศไทย

กระทรวงการคลัง ตลอดจนเอกสารอื่นๆ เช่น เอกสารงานวิจัย บทความทางวิชาการ และข้อมูลออนไลน์เกี่ยวกับการบริโภค

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ดังนั้นจึงมีการเก็บข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยสัมภาษณ์ประชากรในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 400 ชุด

การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Sampling) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากเพื่อให้ได้เขตที่จะสุ่มตัวอย่างจำนวน 10 เขตการปกครองจากพื้นที่การปกครองกรุงเทพมหานครที่มีจำนวนทั้งสิ้น 50 เขตการปกครอง ซึ่งได้เขตการปกครองที่จะทำการวิจัยครั้งนี้ คือ เขตคันนายาว เขตบางกะปิ เขตบางนา เขตบางรัก เขตจตุจักร เขตมีนบุรี เขตหลักสี่ เขตลาดพร้าว เขตคูสิต และเขตราชเทวี
2. การสุ่มตัวอย่างโดยใช้โควตา (Quota Sampling) โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเขตการปกครองละ 40 ครึ่งเรือน
3. การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากสถานที่ต่างๆ ที่เป็นแหล่งชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้มีความหลากหลายมากที่สุด ได้แก่ ห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า สถาบันการศึกษา สนามกีฬา โรงภาพยนตร์ ร้านอาหาร ซูเปอร์มาร์เก็ต และคิสเคาน์ตัสโตร เป็นต้น
4. การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการและเงื่อนไขในการตอบคำถามลงในแบบสอบถาม และทำการชี้แจงด้วยวาจาเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจในแบบสอบถามที่ตรงกัน ทำให้การตอบแบบสอบถามเป็นไปด้วยความถูกต้องและครบถ้วน
5. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามและนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติทางสังคมศาสตร์สำหรับวินโดวส์ (Statistical Package for the Social Sciences: SPSS for Window) ในการประมวลผลข้อมูล โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regressions) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อน และ F- test (ANOVA)

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ในบทนี้จะเป็นการรายงานผลการศึกษาเรื่องการศึกษาปัจจัยที่ผลต่อการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ส่วนใหญ่ๆ คือ

- 4.1 ข้อมูลทั่วไปและสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มตัวอย่าง
- 4.2 รูปแบบรายได้ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
- 4.3 รูปแบบค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
- 4.4 รูปแบบหนี้สินของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
- 4.5 รูปแบบทรัพย์สินของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
- 4.6 เปรียบเทียบรายได้ ค่าใช้จ่าย หนี้สินและทรัพย์สินของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
- 4.7 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าใช้จ่ายในการบริโภคจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ
 - 4.7.1 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าใช้จ่ายในการบริโภคกับอายุ
 - 4.7.2 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าใช้จ่ายในการบริโภคกับระดับการศึกษา
 - 4.7.3 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าใช้จ่ายในการบริโภคกับอาชีพ
- 4.8 ประเมินการสมการการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

โดยสามารถแสดงรายละเอียดของผลการศึกษาดังต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปและสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างซึ่งจำแนกได้เป็น 2 กลุ่มข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลด้านกายภาพ ได้แก่ เพศ อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลด้านสังคม ได้แก่ สถานภาพสมรส การศึกษา และอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีรายละเอียดดังตาราง 4.1

ตาราง 4.1 จำนวน ร้อยละ ข้อมูลทั่วไปและสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	172	43.0
หญิง	228	57.0
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	129	32.3
30 - 45 ปี	114	28.5
45 -60 ปี	80	20.0
50 – 59 ปี	61	15.3
60 ปีขึ้นไป	16	4.0
สถานภาพ		
โสด	184	46.0
สมรส	183	45.8
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	33	8.3
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	39	9.8
มัธยมศึกษาปีที่ 3	36	9.0
มัธยมศึกษาปีที่ 6/ปวช.	29	7.3
อนุปริญญา/ปวส.	19	4.8
ปริญญาตรี	242	60.5
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	35	8.8
อาชีพหลัก		
ข้าราชการ/ลูกจ้างราชการ	69	17.3
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	87	21.8
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	80	20.0
พนักงานบริษัทเอกชน	105	26.3
รับจ้าง/แรงงาน	51	12.8
อื่นๆ	8	2.0

ตาราง 4.1 จำนวน ร้อยละ ข้อมูลทั่วไปและสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน(คน)	ร้อยละ
รายได้ (บาทต่อปี)		
0 – 100,000	34	8.5
100,001 – 300,000	208	52.0
300,001 – 500,000	89	22.3
500,001 – 700,000	38	9.5
700,000 บาท ขึ้นไป	31	7.8

4.2 รูปแบบรายได้ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์รายได้ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครนั้น ประกอบด้วย

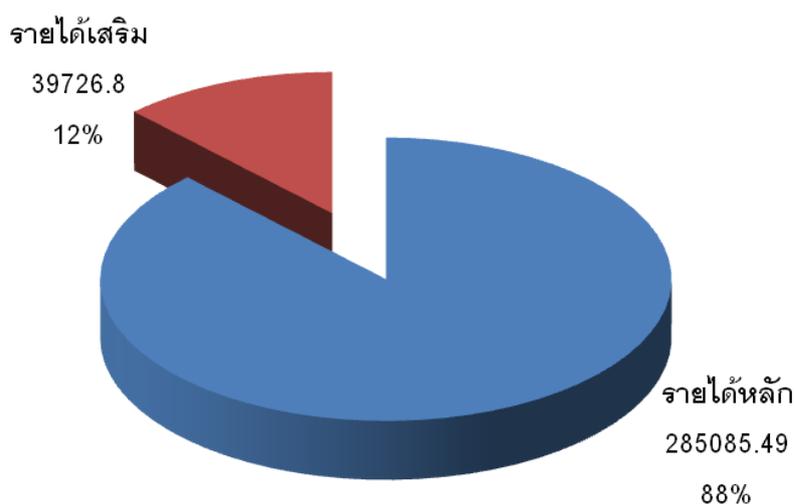
4.2.1 รายได้เฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาพบว่าผู้มีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 324,812.29 บาทต่อปี โดยแตกต่างจากรายได้เฉลี่ยของคนทั้งประเทศ จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติปี พ.ศ. 2553 เพียงร้อยละ 15 ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 282,528 บาทต่อปี¹ ทั้งนี้ สืบเนื่องจากพื้นที่สำรวจ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญและมีค่าครองชีพสูงของประเทศจึงทำให้รายได้เฉลี่ยจากการสำรวจสูงกว่ารายได้เฉลี่ยของทั้งประเทศเล็กน้อย โดยเมื่อรายได้หลังหักภาษีแล้ว จะมีรายได้สุทธิเท่ากับ 318,488.41 บาท ซึ่งต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยก่อนหักภาษี เพียงร้อยละ 2 เท่านั้น ทั้งนี้ โดยปกติผู้มีเงินได้ตามเกณฑ์จะถูกหักภาษีขั้นต่ำ คือ ร้อยละ 10 ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันผู้บริโภคได้ให้ความสำคัญกับการใช้สิทธิ์ลดหย่อนภาษีในรูปแบบต่างๆ เช่น ค่าลดหย่อน การอุปการะเลี้ยงดูบุตร การลดหย่อนภาษีค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูและการศึกษาบุตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลดหย่อนที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนผ่านช่องทางต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนในเงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนประกันสังคม กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) กองทุน

¹ สรุปผลเบื้องต้นการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2553, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, www.nso.go.th

รวมหุ้นระยะยาว (LTF) และประกันชีวิต รวมทั้งมาตรการพิเศษที่เกี่ยวกับการลดหย่อนภาษีของรัฐบาล เป็นต้น

เมื่อพิจารณาประเภทของรายได้ จะพบว่ากลุ่มตัวอย่างได้รับรายได้ใน 2 ประเภท ได้แก่ 1) รายได้จากประกอบอาชีพหลัก 2) รายได้จากแหล่งอื่นๆ ซึ่งรายได้จากการประกอบอาชีพหลักคิดเป็นร้อยละ 88 หรือ 285,085.49 บาทต่อปี และรายได้จากแหล่งอื่นๆ คิดเป็น ร้อยละ 12 หรือ 39,726.8 บาทต่อปี โดยพบว่ามีสัดส่วนของประเภทรายได้ในลักษณะเดียวกับผลสำรวจของทั้งประเทศจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ² ซึ่งมีสัดส่วนของประเภทรายได้จากการประกอบอาชีพหลักและรายได้จากแหล่งอื่นๆคิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 71.9 และร้อยละ 28.1 ตามลำดับ ดังแสดงได้ในภาพประกอบ 10

ภาพประกอบ 10 สัดส่วนของรายได้เฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทรายได้

² สรุปผลเบื้องต้นการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ในช่วง 6 เดือนแรก ของปี 2554, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, www.nso.go.th

4.2.2 รายได้เฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

1. รายได้เฉลี่ยจำแนกตามช่วงอายุ

ในวัยอายุ 50-59 ปี เป็นกลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีสูงที่สุด คือ 446,318.03 บาทต่อปี รองลงมาได้แก่ อายุ 40-49 ปี และ 30-39 ปี โดยมีรายได้เฉลี่ย เท่ากับ 383,947 และ 310,737.50 บาทต่อปี ตามลำดับ ทั้งนี้อาจสืบเนื่องจากช่วงอายุดังกล่าว เป็นช่วงของวัยทำงานตอนปลายและ ผู้บริโภคบางรายก็เกษียณอายุการทำงาน หรือเรียกว่าอยู่ใน Generation B (Baby Boomer Generation) และ Generation X (Extraordinary Generation)³ ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่ทำงานมาเป็นระยะเวลา นานจึงมีรายได้ในระดับค่อนข้างสูงตามระดับตำแหน่งหน้าที่การงาน โดยปัจจุบันประชากร กลุ่มนี้ถือเป็นตลาดเป้าหมายของนักการตลาด เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีขนาดใหญ่ มีกำลังซื้อ มีศักยภาพในการบริโภคสินค้า มีทัศนคติที่ดีต่อการซื้อจับจ่ายใช้สอยสินค้าเพื่อตัวเองและบุคคล ใกล้ชิด

2. รายได้เฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาปริญญาโทหรือสูงกว่ามีรายได้เฉลี่ยสูงที่สุด คือ 663,537.14 บาทต่อปี รองลงมาได้แก่ ปริญญาตรี และอนุปริญญา/ปวส. โดยมีระดับรายได้เฉลี่ย เท่ากับ 332,042.95 บาทต่อปี และ 321,469.47 บาทต่อปีตามลำดับ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าระดับ การศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการสร้างรายได้ ยกเว้นที่ระดับมัธยมศึกษาที่ 3 และ ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาซึ่งมีรายได้ใกล้เคียงกัน โดยระดับต่ำกว่ามัศึกษามีรายได้สูงกว่า ประมาณร้อยละ 6

3. รายได้เฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพหลัก

ผลการศึกษาพบว่า อาชีพรัฐวิสาหกิจ เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้สูงที่สุด คือ 395,551.26 บาทต่อปี รองลงมาได้แก่ อาชีพค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว และข้าราชการ ซึ่งมี รายได้เฉลี่ยจากการสำรวจ เท่ากับ 361,710 บาทต่อปี และ 340,548.40 บาทต่อปี ตามลำดับ ซึ่งหาก พิจารณาจากอัตราผลตอบแทนของอาชีพในกลุ่มภาครัฐเมื่อเปรียบเทียบกับภาคเอกชนจะพบว่า กลุ่มภาครัฐจะมีผลตอบแทนที่น้อยกว่า แต่ทั้งนี้รายได้เฉลี่ยนั้นได้รวมถึงรายได้ที่ไม่อยู่ในรูปตัว เงิน ได้แก่ สวัสดิการต่างๆ จากการทำงานที่ได้รับ เช่น ค่าเช่าบ้าน ค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียน เป็นต้น ซึ่งพบว่าหน่วยงานภาครัฐจะจัดสวัสดิการในส่วนนี้ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานมากกว่าภาคเอกชน

³ พฤติกรรมการบริโภค Gen B, Gen X, Gen Y และ Gen M , www.sara-dd.com

โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชีพค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว ซึ่งต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายดังกล่าวด้วยตนเองเป็นหลัก จึงอาจส่งผลให้รายได้ของผู้บริโภคแต่ละอาชีพเป็นไปตามที่แสดงในรายละเอียดตาราง 4.2

ตาราง 4.2 รายได้เฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

หน่วย : บาทต่อปี	
สถานะเศรษฐกิจสังคม	รายได้เฉลี่ย
อายุ	
ต่ำกว่า 30 ปี	248,011.47
30 - 39 ปี	310,737.50
40-49 ปี	383,947.00
50 – 59 ปี	446,318.03
60 ปีขึ้นไป	285,387.50
ระดับการศึกษา	
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	176,923.07
มัธยมศึกษาปีที่ 3	166,666.66
มัธยมศึกษาปีที่ 6/ปวช.	253,062.06
อนุปริญญา/ปวส.	321,469.47
ปริญญาตรี	332,042.95
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	663,537.14
ประกอบอาชีพหลัก	
ข้าราชการ/ลูกจ้างราชการ	340,548.40
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	395,551.26
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	361,710.00
พนักงานบริษัทเอกชน	334,391.581
รับจ้าง/แรงงาน	124,435.29
อื่นๆ	202,500.00

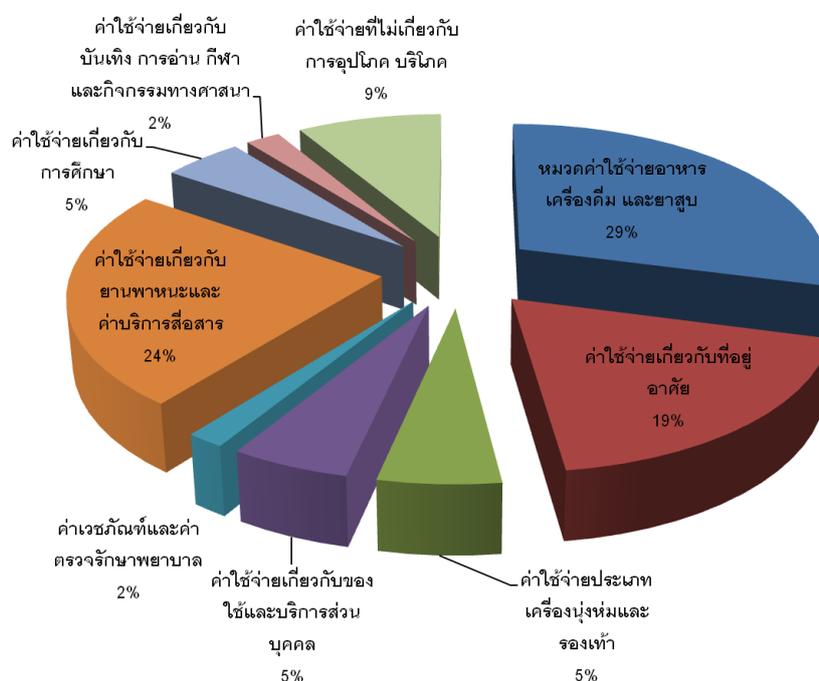
4.3 รูปแบบค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

4.3.1 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษารูปแบบค่าใช้จ่ายในการบริโภคของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ามีค่าใช้จ่ายในการบริโภคเฉลี่ย เท่ากับ 245,789.03 บาท ซึ่งมีค่าสูงกว่าค่าใช้จ่ายของครัวเรือนทั้งประเทศประมาณร้อยละ 21.7 โดยค่าใช้จ่ายของครัวเรือนทั้งประเทศโดยเฉลี่ยเท่ากับ 201,828⁴ บาท เนื่องจากพื้นที่ในการสำรวจซึ่งได้แก่ เขตกรุงเทพมหานคร ถือเป็นพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญที่สุดของประเทศและมีอัตราค่าครองชีพที่ค่อนข้างสูง รวมทั้งมีค่าใช้จ่ายในด้านสังคมที่สูงกว่าผู้บริโภคในต่างจังหวัดทั้งนี้พบว่าค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 94 เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและอุปโภค เช่น ค่าใช้จ่ายอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจค่าใช้จ่ายของครัวเรือนทั้งประเทศ โดยมีค่าใช้จ่ายด้านการบริโภคอุปโภคเป็น ร้อยละ 86 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด

เมื่อจำแนกประเภทของค่าใช้จ่ายจะพบว่าค่าใช้จ่ายที่มีสัดส่วนสูงที่สุด ได้แก่ ค่าใช้จ่ายอาหาร เครื่องดื่มและยาสูบ โดยมีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 73,330.40 บาท (ร้อยละ 31.8) รองลงมา ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินทางและการสื่อสาร (ร้อยละ 25) และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย (ร้อยละ 19) โดยมีมูลค่าเท่ากับ 60,454.98 และ 47,482.05 บาท ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจค่าใช้จ่ายของครัวเรือนทั้งประเทศ พบว่ามีรูปแบบการใช้จ่ายในการบริโภคใกล้เคียงกัน โดยค่าใช้จ่ายที่มีสัดส่วนสูงที่สุด ได้แก่ ค่าใช้จ่ายอาหารและเครื่องดื่ม (ร้อยละ 34.6) รองลงมาเป็นค่าที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ภายในบ้าน ร้อยละ 19.4 อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายที่มีสัดส่วนสูงเป็นอันดับ 2 จากการเก็บข้อมูล ซึ่งได้แก่ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินทางและการสื่อสารนั้น แต่เมื่อพิจารณาผลการสำรวจทั้งประเทศกลับพบว่าค่าใช้จ่ายประเภทดังกล่าวสูงเป็นอันดับที่ 5 ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นว่าในเขตกรุงเทพมหานครนั้นถือว่ามีความพร้อมด้านเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยและมีรูปแบบที่หลากหลายซึ่งถือเป็นการเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยีและการสื่อสารได้ง่ายกว่าพื้นที่ต่างจังหวัด จึงส่งผลให้ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้จากผลการสำรวจมีสัดส่วนสูงกว่าผลการสำรวจทั้งประเทศ โดยสามารถแสดงภาพประกอบสัดส่วนค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทค่าใช้จ่าย ดังนี้

⁴ สรุปผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2553, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, www.nso.go.th

ภาพประกอบ 11 สัดส่วนค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทค่าใช้จ่าย

4.3.2 ประเภทค่าใช้จ่ายในการบริโภคจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

1. ค่าใช้จ่ายในการบริโภคจำแนกตามช่วงอายุ

ผลการสำรวจพบว่าแต่ละช่วงอายุมีค่าใช้จ่ายในการบริโภคไม่แตกต่างกันมาก โดยช่วงอายุที่มีค่าใช้จ่ายสูงสุด ได้แก่ อายุ 40-49 ปี โดยมีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 283,978.95 บาท รองลงมาได้แก่ 30 - 39 ปี และ 50-59 ปี โดยมีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 268,642.80 และ 255,002.49 บาท ตามลำดับ ซึ่งผลการสำรวจทำให้เห็นได้ว่าผู้บริโภคจะพยายามรักษาระดับค่าใช้จ่ายตลอดช่วงชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน “รายได้เปรียบเทียบ⁵” ของ Duesenberry ซึ่งระบุว่า การบริโภคปัจจุบัน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับระดับปัจจุบันของรายได้ส่วนบุคคลและรายได้เปรียบเทียบเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับระดับการบริโภคที่ได้รับมาในระยะก่อนด้วย ดังตาราง 4.3

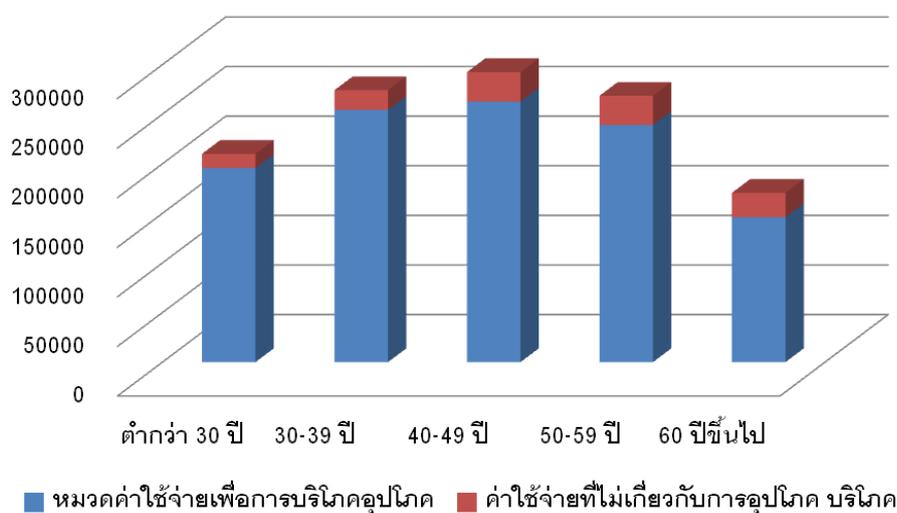
⁵ เบญจวรรณ โตนวล, “แบบจำลองพฤติกรรมในการบริโภคและการออมของเกษตรกรในบางภาคของประเทศไทย” (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาเศรษฐกิจ) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522, หน้า 38.

ตาราง 4.3 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของกลุ่มตัวอย่างโดยเฉลี่ยจำแนกตามอายุ

หน่วย : บาทต่อปี

สถานะเศรษฐกิจ	ค่าใช้จ่ายในการบริโภค
อายุ	
ต่ำกว่า 30 ปี	206,910.49
30 - 39 ปี	268,642.80
40 - 49 ปี	283,978.95
50 - 59 ปี	255,002.49
60 ปีขึ้นไป	170,338.12

เมื่อพิจารณาประเภทค่าใช้จ่ายในการบริโภคจำแนกตามอายุพบว่าในทุกช่วงอายุจะมีค่าใช้จ่ายในส่วนของการบริโภคอุปโภคสูงกว่าค่าใช้จ่ายอื่นๆ ดังภาพประกอบ 12

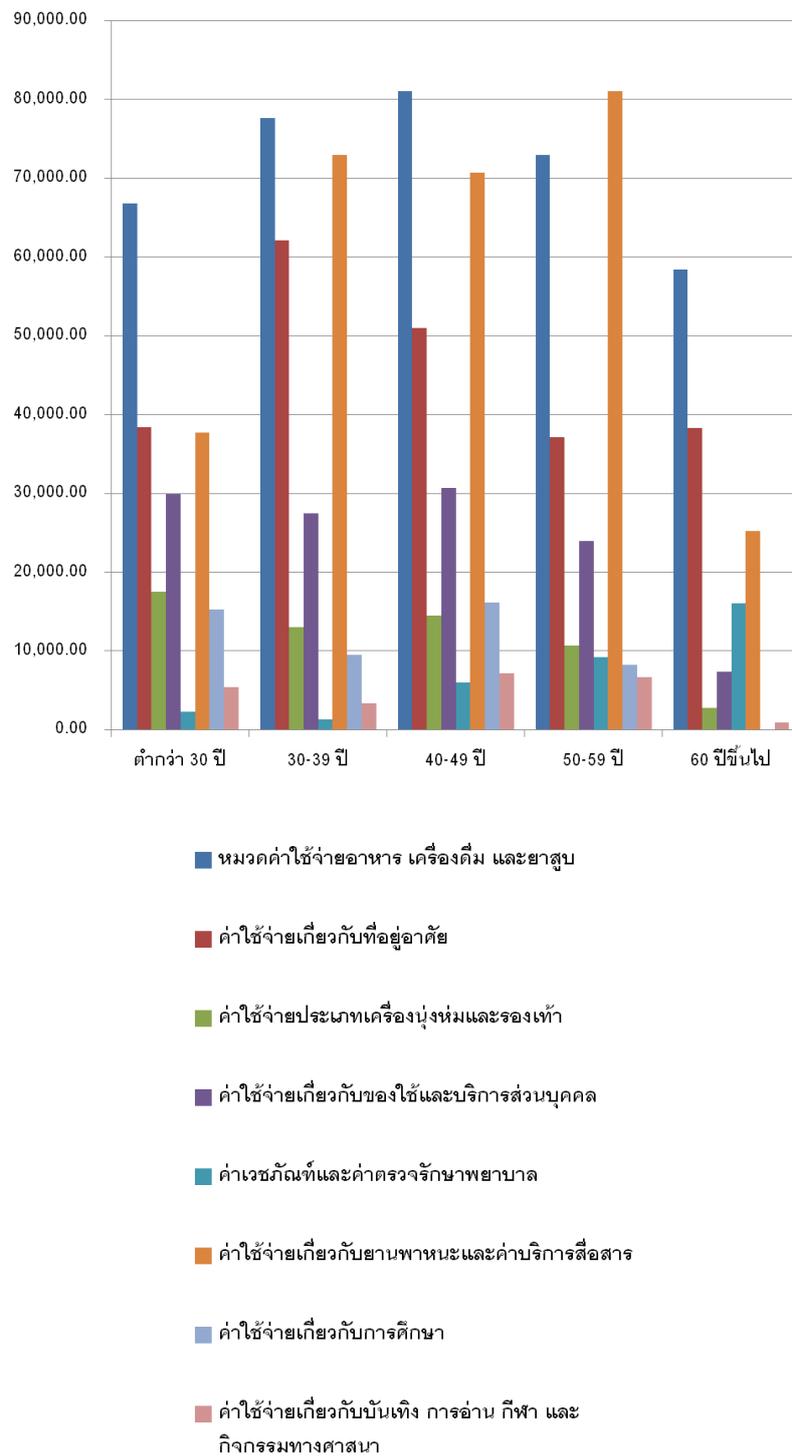
ภาพประกอบ 12 สัดส่วนค่าใช้จ่ายของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

1.1 ค่าใช้จ่ายในส่วนเพื่อการบริโภคและอุปโภคจำแนกตามช่วงอายุ

จากการศึกษาพบว่าค่าใช้จ่ายสูงสุด 3 อันดับแรกในทุกช่วงอายุ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายประเภทอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินทางและการสื่อสาร และ

ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย โดยในช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี 30-39 ปี และ 40-49 ปี และ 60 ปีขึ้นไป มีค่าใช้จ่ายประเภทอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ เป็นสัดส่วนที่สูงที่สุด แต่ในระดับอายุ 50-59 ปี พบว่าค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินทางและการสื่อสาร มีสัดส่วนที่สูงที่สุด ทั้งนี้ สามารถแสดงให้เห็นว่าผู้บริโภคนวัยทำงานจะให้ความสำคัญกับค่าใช้จ่ายประเภทอาหาร เครื่องดื่มและยาสูบค่อนข้างมาก ซึ่งอาจสืบเนื่องจากวัยดังกล่าวถือเป็นผู้บริโภคในกลุ่ม Generation X และ Generation Y ซึ่งมีพฤติกรรมกล้าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค และมีพฤติกรรมการชอบเข้าสังคัมและรับประทานอาหารนอกบ้าน ในขณะที่ระดับอายุ 50 ปีขึ้นไป จะเป็นผู้บริโภคกลุ่ม Generation B ซึ่งเป็นช่วงปลายของชีวิตการทำงานและวัยเกษียณ จึงทำให้มีเวลาว่างและนิยมเดินทางไปพักผ่อนในสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ และในช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป จะเป็นวัยที่อยู่ในช่วงพักผ่อนและลดการเดินทางเพื่อรักษาสุขภาพตนเอง

ในขณะที่เมื่อพิจารณาประเภทค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบริโภคอุปโภคที่น้อยที่สุดในแต่ละช่วงอายุ พบว่าในช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี 30-39 ปี และ 40-49 ปี จะมีค่าใช้จ่ายค่าเวชภัณฑ์และค่าตรวจรักษาพยาบาลน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายประเภทอื่นๆ ทั้งนี้อาจเกิดจากผู้บริโภคกลุ่มนี้มีสุขภาพที่ยังแข็งแรงสมบูรณ์รวมทั้งค่าใช้จ่ายบางส่วนอาจได้รับสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลจากองค์กรที่ทำงานจึงทำให้ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้น้อยที่สุด แต่เมื่อพิจารณากลุ่มตัวอย่างวัย 50 ปีขึ้นไป จะพบว่าค่าใช้จ่ายที่มีสัดส่วนน้อยที่สุด ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบันเทิง ซึ่งสืบเนื่องจากกลุ่มผู้บริโภครุ่นดังกล่าวมักจะให้ความสำคัญกับการผ่อนคลายในรูปแบบอื่นๆ เช่น การท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆ การปฏิบัติธรรม เป็นต้น โดยสามารถแสดงประเภทค่าใช้จ่ายด้านบริโภคอุปโภคของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงอายุ ดังภาพประกอบ 13 และตาราง 4.4 รายละเอียดค่าใช้จ่ายด้านบริโภคอุปโภคของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทและช่วงอายุ

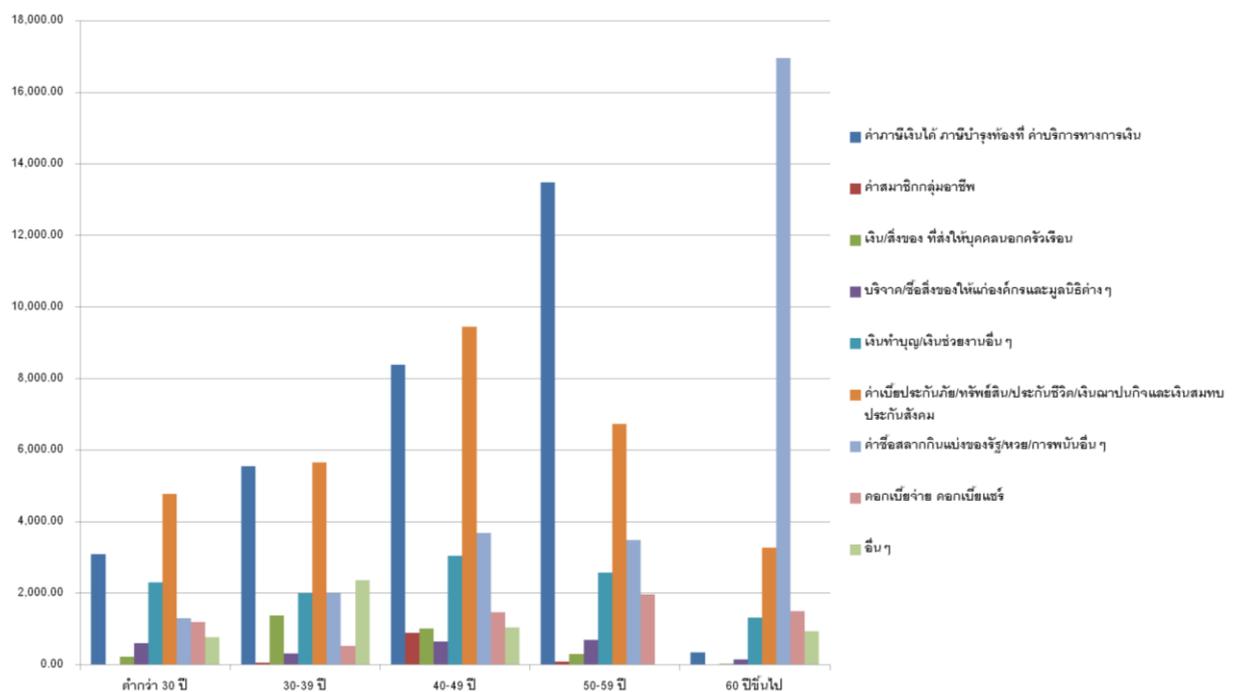

ภาพประกอบ 13 ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและอุปโภคของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทและช่วงอายุ

1.2 ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่เพื่อการบริโภคและอุปโภคจำแนกตามช่วงอายุ

จะพบว่ากลุ่มตัวอย่างในวัยต่ำกว่า 30 ปี 31-39 ปี และ 40-49 ปี พบว่า ค่าใช้จ่ายที่สูงที่สุดได้แก่ ค่าเบี้ยประกัน ในขณะที่วัย 50 - 59 ปี จะมีค่าใช้จ่ายด้านภาษีเป็นสัดส่วนที่สูงที่สุด ซึ่งอาจจะเกิดจากกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มนี้จะมีอายุการทำงานที่มากกว่าวัยอื่น รวมทั้งมีตำแหน่งทางการงานในระดับบริหาร จึงทำให้มีฐานรายได้ที่สูงกว่าจึงส่งผลต่อฐานภาษีที่ค่อนข้างสูงกว่าฐานภาษีของกลุ่มตัวอย่างวัยทำงานที่อยู่ในระยะเริ่มต้นหรือระยะกลาง ในขณะที่วัย 60 ปีขึ้นไป พบว่าค่าใช้จ่ายที่มีสัดส่วนสูงที่สุดได้แก่ ค่าซื้อสลากกินแบ่งของรัฐ/ หวย/ การพนันอื่นๆ ซึ่งถือเป็นงานอดิเรกรูปแบบหนึ่งสำหรับผู้สูงอายุ ดังแสดงได้จากภาพประกอบ 14 ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่เพื่อการบริโภคและอุปโภคของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทและอายุ

ภาพประกอบ 14 ประเภทค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่เพื่อการบริโภคและอุปโภคของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทและอายุ

ตาราง 4.4 รายละเอียดค่าใช้จ่ายแต่ละประเภทของกลุ่มตัวอย่างจำแนกอายุ

หน่วย : บาทต่อปี

อายุ	ค่าอาหารและ เครื่องดื่ม	ค่าเครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์	ยาสูบ	ค่าใช้จ่ายอาหาร เครื่องดื่ม และ ยาสูบ	ค่าซื้อ(ผ่อน)/ เช่า	เครื่องใช้ใน บ้าน	ค่าซื้อเพลิง แสงสว่าง และค่าน้ำ	ค่าจ้างบุคคลที่ ให้บริการแก่ ครัวเรือน	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่ อยู่อาศัย	ค่าเครื่องนุ่งห่ม และรองเท้า
ต่ำกว่า 30 ปี	56,415.50	8,982.02	1,440.00	66,837.52	23,340.62	4,279.07	9,627.29	1,125.58	38,372.56	17,506.98
30 - 39 ปี	60,657.89	14,017.54	2,908.42	77,583.86	37,329.82	6,613.16	16,578.95	1,631.58	62,153.51	12,994.74
40 - 49 ปี	69,935.00	9,705.00	1,407.00	81,047.00	21,082.00	4,517.50	18,135.75	7,290.00	51,025.25	14,490.00
50 - 59 ปี	64,157.38	7,803.28	963.93	72,924.59	8,465.57	6,677.05	18,741.64	3,206.56	37,090.82	10,668.20
60 ปีขึ้นไป	57,625.00	560.00	187.50	58,372.50	23,962.50	1,843.75	12,112.50	375.00	38,293.75	2,737.50

อายุ	ค่าของใช้ ส่วนบุคคล	ค่าบริการ ส่วนบุคคล	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ ของใช้ส่วนบุคคล และค่าบริการ	ค่าเวชภัณฑ์	ค่ารักษา พยาบาล	ค่าเวชภัณฑ์ และ ค่าตรวจรักษา พยาบาล	ค่าซื้อ ยานพาหนะ	ค่าใช้จ่าย เกี่ยวกับ ยานพาหนะ	ค่าใช้จ่าย ในการ เดินทาง	ค่าใช้จ่าย ในการ สื่อสาร	ค่าใช้จ่าย เกี่ยวกับการ เดินทางและการ สื่อสาร
ต่ำกว่า 30 ปี	8,198.14	4,244.65	12,442.79	995.58	1,271.32	2,266.90	6,305.27	2,400.00	21,137.67	7,833.91	37,676.85
30 - 39 ปี	9,863.16	4,612.63	14,475.79	857.89	457.89	1,315.79	20,754.39	4,387.72	40,418.95	7,409.65	72,970.70
40 - 49 ปี	9,978.13	6,174.00	16,152.13	4,540.50	1,477.50	6,018.00	24,062.00	7,886.25	29,770.25	8,946.20	70,664.70
50 - 59 ปี	8,645.90	4,650.49	13,296.39	7,101.64	2,085.25	9,186.89	30,298.36	8,434.43	35,616.39	6,744.59	81,093.77
60 ปีขึ้นไป	3,162.50	1,496.25	4,658.75	3,937.50	12,062.50	16,000.00	7,125.00	3,500.00	12,495.00	2,075.00	25,195.00

ตาราง 4.4 รายละเอียดค่าใช้จ่ายแต่ละประเภทของกลุ่มตัวอย่างจำแนกอายุ (ต่อ)

หน่วย : บาทต่อปี

อายุ	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบันเทิง	ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค	ภาษี	ค่าสมาชิกกลุ่มอาชีพ	เงิน/สิ่งของที่ส่งให้บุคคลนอกครัวเรือน	บริจาค/ซื้อสิ่งของให้แก่องค์กร	เงินทำบุญ/เงินช่วยงานอื่นๆ	ค่าเบี้ยประกัน	ค่าซื้อสลากกินแบ่งฯ	ดอกเบี้ย	อื่นๆ	ค่าใช้จ่ายทั้งหมด (ไม่รวมภาษี)
ต่ำกว่า 30 ปี	15,217.05	5,402.33	195,722.98	3,090.16	-	230.23	602.33	2,310.85	4,781.78	1,294.57	1,192.56	775.19	206,910.50
30 - 39 ปี	9,488.60	3,359.30	254,342.28	5,544.53	57.28	1,381.58	313.16	1,998.25	5,650.26	2,005.26	526.32	2,368.42	268,642.81
40 - 49 ปี	16,187.50	7,146.00	262,730.58	8,381.33	897.50	1,015.00	655.00	3,053.75	9,440.88	3,678.75	1,470.00	1,037.50	283,978.95
50 - 59 ปี	8,196.72	6,708.20	239,165.57	13,488.36	85.25	295.08	695.08	2,568.85	6,739.87	3,485.57	1,967.21	-	255,002.49
60 ปีขึ้นไป	-	937.50	146,160.00	346.88	15.63	31.25	150.00	1,312.50	3,281.25	16,950.00	1,500.00	937.50	170,338.13

2. ค่าใช้จ่ายในการบริโภคจำแนกตามระดับการศึกษา

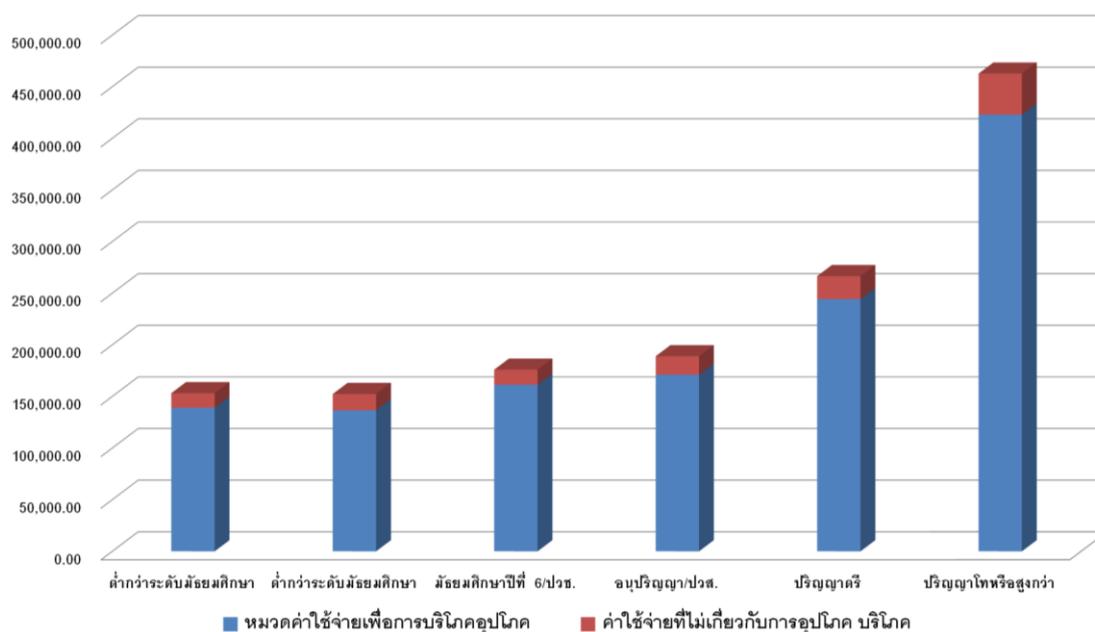
ผลการสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาปริญญาโทหรือสูงกว่า จะมีค่าใช้จ่ายในการบริโภคสูงที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มตัวอย่างในระดับการศึกษาอื่นๆ โดยมีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 448,703.71บาท รองลงมา ได้แก่ ระดับปริญญาตรีและอนุปริญญา/ปวส. โดยมีค่าใช้จ่าย เท่ากับ 259,441.52 และ 185,226.31 บาท ตามลำดับ

ตาราง 4.5 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของกลุ่มตัวอย่างโดยเฉลี่ยจำแนกตามระดับการศึกษา

หน่วย : บาทต่อปี

ระดับการศึกษา	ค่าใช้จ่ายในการบริโภค
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	152,484
มัธยมศึกษาปีที่ 3	169,279
มัธยมศึกษาปีที่ 6/ปวช.	185,226
อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรี	259,442
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	448,704

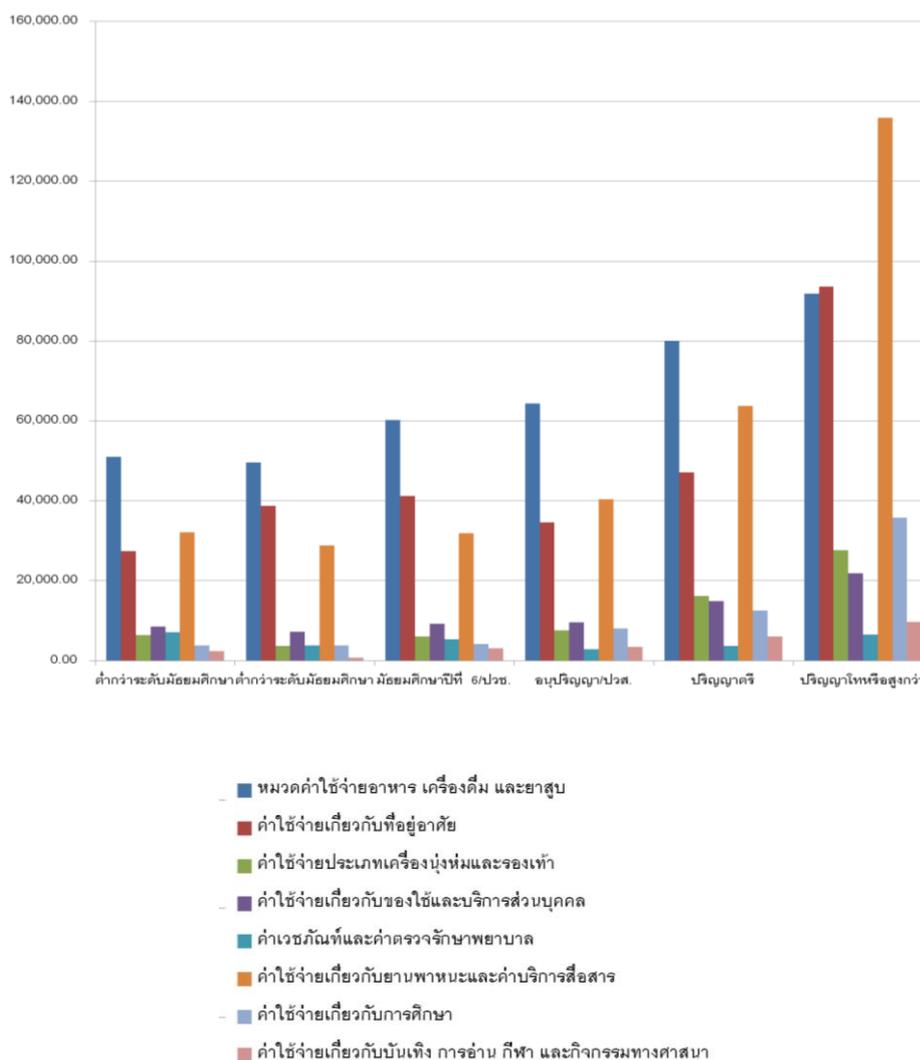
เมื่อพิจารณาสัดส่วนของค่าใช้จ่ายของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับการศึกษา พบว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและอุปโภคจะมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่เพื่อการบริโภค และอุปโภคค่อนข้างมาก แสดงได้ดังภาพประกอบ 15

ภาพประกอบ 15 สัดส่วนค่าใช้จ่ายในการบริโภคของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

2.1 ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและอุปโภคจำแนกตามระดับการศึกษา

จากการศึกษา พบว่า ค่าใช้จ่ายอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ เป็นค่าใช้จ่ายที่มีสัดส่วนสูงสุดเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายประเภทอื่นๆ ของกลุ่มตัวอย่างในทุกระดับการศึกษา ยกเว้นกลุ่มตัวอย่างระดับปริญญาตรี ซึ่งมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินทางและการสื่อสารสูงที่สุด ในขณะที่ค่าใช้จ่ายที่มีสัดส่วนน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายด้านบริโภคอุปโภคอื่นๆ นั้น พบว่า ในส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6/ปวช. นั้น พบว่ามีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบันเทิงเป็นสัดส่วนที่น้อยที่สุด ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรี และปริญญาโทหรือสูงกว่า มีค่าใช้จ่ายค่าเวชภัณฑ์ และค่าตรวจรักษาพยาบาลเป็นสัดส่วนที่น้อยที่สุด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างในกลุ่มนี้อาจได้รับสวัสดิการด้านรักษาพยาบาลจากองค์กร หรือหน่วยงานจึงทำให้ไม่จำเป็นต้องใช้ค่าใช้จ่ายส่วนตัวสำหรับค่าใช้จ่ายประเภทดังกล่าว ดังแสดงในภาพประกอบ 16 ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและอุปโภคของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทและระดับการศึกษา

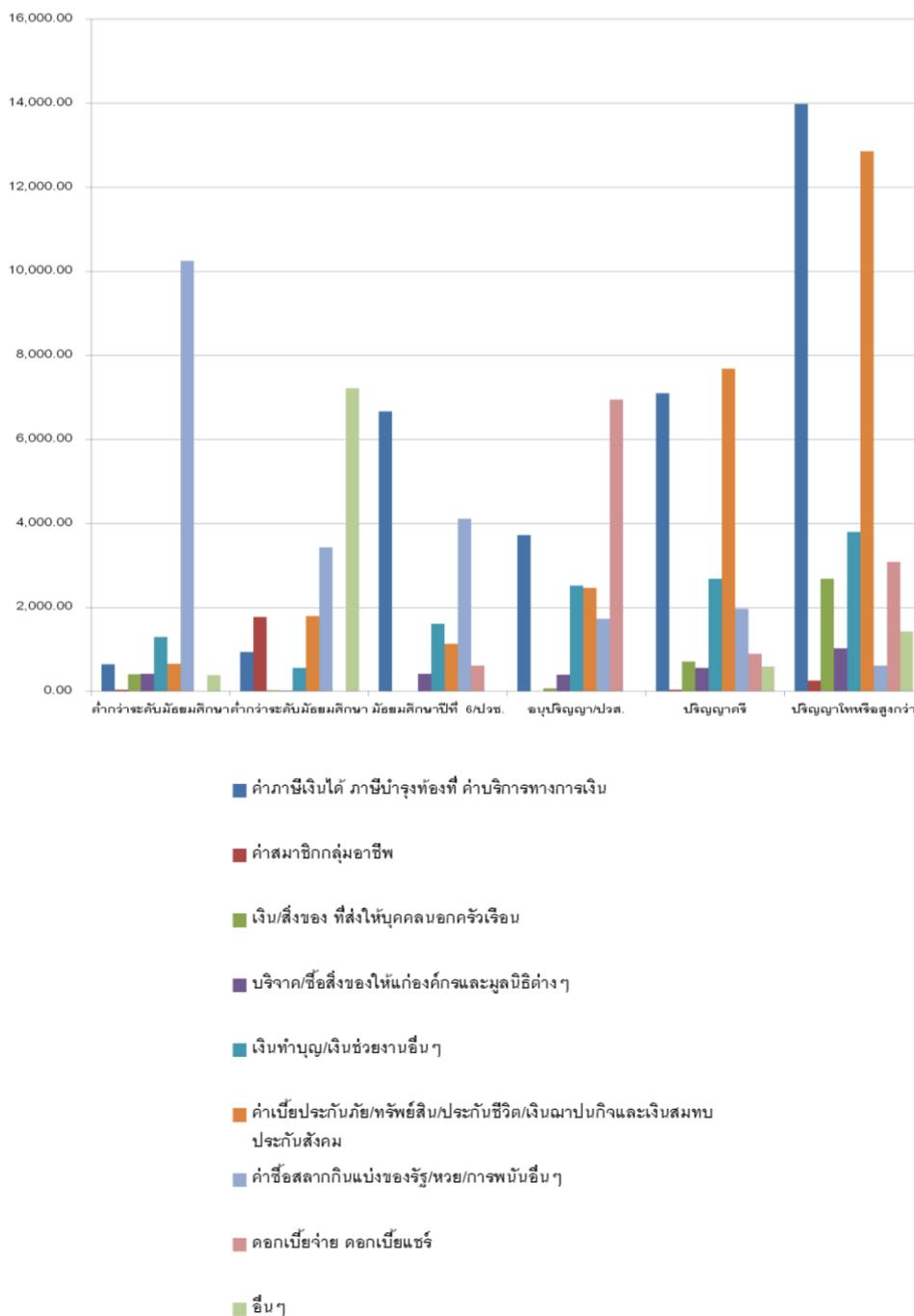

ภาพประกอบ 16 ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและอุปโภคของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทและระดับการศึกษา

2.2 ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่เพื่อการบริโภคและอุปโภคจำแนกตามระดับการศึกษา

ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่เพื่อการบริโภคอุปโภคจำแนกตามระดับการศึกษา ซึ่งเป็นส่วนน้อยของค่าใช้จ่ายทั้งหมดนั้น พบว่าค่าใช้จ่ายที่มีสัดส่วนสูงสุดเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายประเภทอื่นๆ ในกลุ่มตัวอย่างระดับศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 3 ปริญญาตรี/ปวส. และปริญญาโทหรือสูงกว่า ได้แก่ ภาษี นอกจากนี้พบว่าแต่ละกลุ่มตัวอย่างจะมีรูปแบบสัดส่วนของค่าใช้จ่ายไม่เป็นไปในลักษณะเดียวกัน ดังแสดงได้ใน ภาพประกอบ 17 ค่าใช้จ่ายของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่บริโภค

อุปโภคจำแนกตามประเภทและระดับการศึกษา และตาราง 4.6 รายละเอียดค่าใช้จ่ายแต่ละประเภทของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ภาพประกอบ 17 ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่เพื่อการบริโภคและอุปโภคของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทและระดับการศึกษา

ตาราง 4.6 รายละเอียดค่าใช้จ่ายแต่ละประเภทของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

หน่วย : บาทต่อปี

ระดับการศึกษา	ค่าใช้จ่ายทั้งหมด (ไม่รวมภาษี)	ค่าอาหารและเครื่องดื่ม	เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	ยาสูบ	ค่าใช้จ่ายอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ	ค่าซื้อ(ผ่อน)/เช่า	เครื่องใช้ในบ้าน	ค่าเช่าเพลิง	ค่าใช้จ่ายค่าความสะอาดบ้าน	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย	ค่าเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	152,484	48,462	1,737	846	51,045	12,933	1,795	10,600	2,154	27,482	6,425
มัธยมศึกษาปีที่ 3	169,279	54,621	4,345	1,270	60,236	25,945	3,828	11,066	414	41,252	6,062
มัธยมศึกษาปีที่ 6/ปวช.	185,226	56,421	5,347	2,571	64,339	20,037	2,926	10,358	1,263	34,584	7,611
อนุปริญญา/ปวส.	259,442	63,989	14,129	1,915	80,033	25,201	5,345	14,496	2,043	47,085	16,207
ปริญญาตรี	448,704	82,743	8,503	686	91,931	33,606	11,257	34,594	14,160	93,617	27,634
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	245,789	61,558	10,069	1,729	73,356	24,632	5,260	14,800	2,790	47,482	13,984

ระดับการศึกษา	ค่าของใช้ส่วนบุคคล	ค่าบริการส่วนบุคคล	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับของใช้ส่วนบุคคลและค่าบริการส่วนบุคคล	ค่าเวชภัณฑ์	ค่ารักษาพยาบาล	ค่าเวชภัณฑ์และค่าตรวจรักษาพยาบาล	ค่าซื้อยานพาหนะ	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะ	ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	ค่าใช้จ่ายในการสื่อสาร	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินทางและการสื่อสาร
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	6,000	2,578	8,578	5,375	1,728	7,104	5,631	4,423	18,612	3,510	32,176
มัธยมศึกษาปีที่ 3	6,041	3,174	9,215	2,690	2,690	5,379	1,707	4,055	18,041	8,141	31,944
มัธยมศึกษาปีที่ 6/ปวช.	7,213	2,432	9,644	1,768	1,137	2,905	7,105	4,632	22,859	5,812	40,407
อนุปริญญา/ปวส.	9,893	5,080	14,972	2,207	1,451	3,658	15,976	5,002	34,633	8,187	63,798
ปริญญาตรี	12,880	8,986	21,866	3,720	2,846	6,566	73,439	10,186	40,137	12,129	135,890
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	8,896	4,687	13,583	2,714	1,637	4,351	17,666	5,028	30,222	7,539	60,455

ตาราง 4.6 รายละเอียดค่าใช้จ่ายแต่ละประเภทของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา (ต่อ)

หน่วย : บาทต่อปี

ระดับการศึกษา	ค่าใช้จ่าย เกี่ยวกับการ ศึกษา	ค่าใช้จ่าย เกี่ยวกับ บันเทิง	ค่าใช้จ่ายเพื่อ การอุปโภค บริโภค	ภาษี	ค่าสมาชิก กลุ่มอาชีพ	เงิน/สิ่งของ ที่ส่งให้ บุคคลนอก ครัวเรือน	บริจาค/ซื้อ สิ่งของ ให้แก่ องค์กร	เงินทำบุญ/ เงิน ช่วยงาน อื่นๆ	ค่าเบี้ย ประกัน	ค่าซื้อ สลากกิน แบ่งฯ	ดอกเบี้ย	อื่นๆ	ค่าใช้จ่าย ทั้งหมด (ไม่รวมภาษี)
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	3,846	2,400	139,011	646	38	410	423	1,303	665	10,249	-	385	152,484
มัธยมศึกษาปีที่ 3	4,138	3,135	161,361	6,666	2	7	424	1,610	1,137	4,117	621	-	169,279
มัธยมศึกษาปีที่ 6/ปวช.	8,105	3,474	171,069	3,723	-	79	405	2,521	2,467	1,737	6,947	-	185,226
อนุปริญญา/ปวส.	12,507	6,031	244,292	7,096	38	719	568	2,683	7,683	1,969	899	591	259,442
ปริญญาตรี	35,771	9,669	422,945	13,982	257	2,686	1,023	3,800	12,861	617	3,086	1,429	448,704
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	12,099	5,189	230,473	6,324	209	717	527	2,370	6,200	2,934	1,189	1,170	245,789

3. ค่าใช้จ่ายในการบริโภคจำแนกตามการประกอบอาชีพหลัก

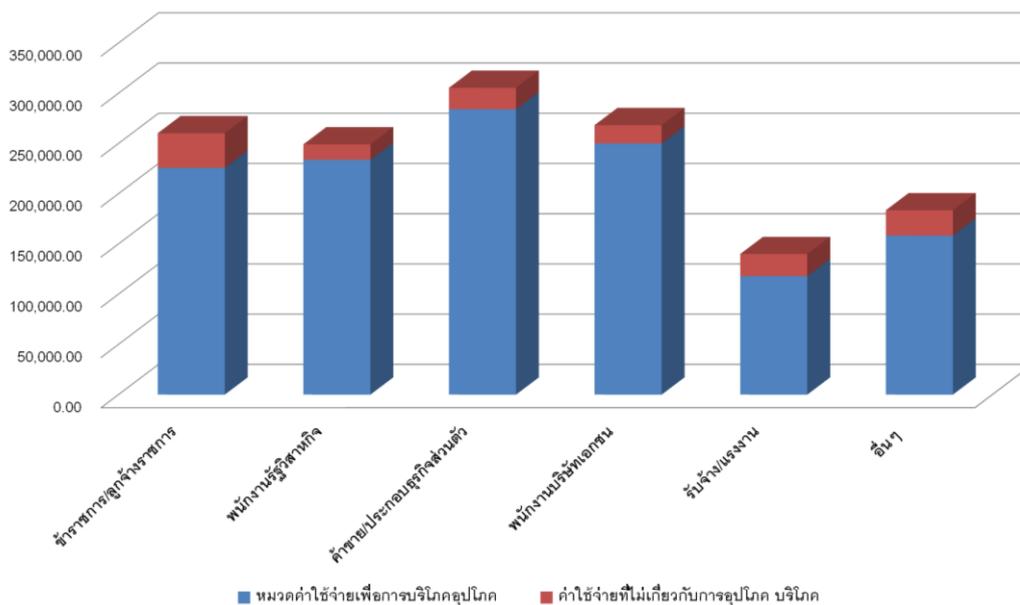
จากการสำรวจข้อมูลกลุ่มตัวอย่างในส่วนของประเภทค่าใช้จ่ายในการบริโภค จำแนกตามข้อมูลการประกอบอาชีพหลัก พบว่าอาชีพค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว เป็นอาชีพที่มี ค่าใช้จ่ายสูงสุด เท่ากับ 300,566.90 บาท รองลงมา ได้แก่ พนักงานบริษัทเอกชน และพนักงาน รัฐวิสาหกิจ โดยมีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 263,137.52 และ 245,815.17 บาท ในขณะที่อาชีพที่มีค่าใช้จ่าย น้อยที่สุด ได้แก่ อาชีพรับจ้าง/แรงงาน โดยมีค่าใช้จ่าย 136,211.37 บาท ซึ่งต่ำกว่าค่าใช้จ่ายของอาชีพ ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว ถึงร้อยละ 55 โดยสามารถแสดงค่าใช้จ่ายในการบริโภคของกลุ่ม ตัวอย่างโดยเฉลี่ยจำแนกตามอาชีพหลัก ดังนี้

ตาราง 4.7 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของกลุ่มตัวอย่างโดยเฉลี่ยจำแนกตามการประกอบอาชีพหลัก

หน่วย : บาทต่อปี

อาชีพ	ค่าใช้จ่ายในการบริโภค
ข้าราชการ/ลูกจ้างราชการ	244,115
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	245,815
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	300,567
พนักงานบริษัทเอกชน	263,138
รับจ้าง/แรงงาน	136,211
อื่นๆ	183,020

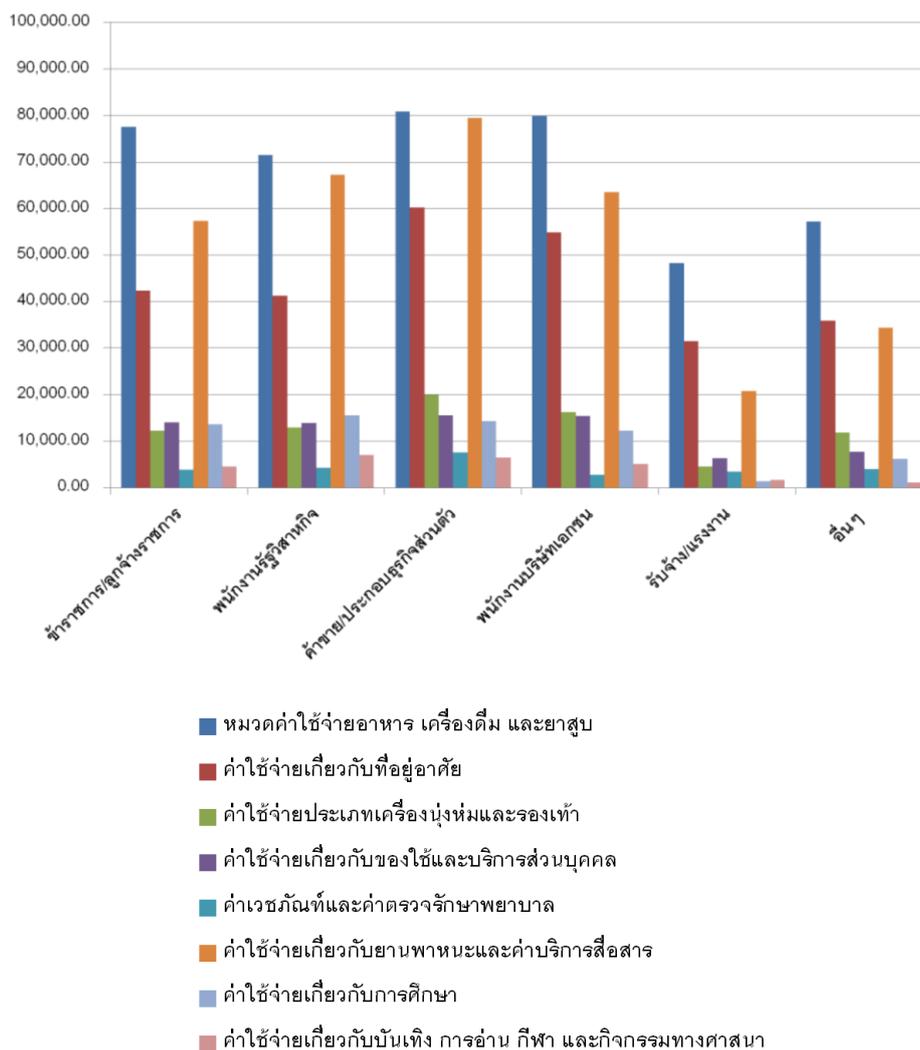
เมื่อพิจารณาสัดส่วนของค่าใช้จ่ายของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการประกอบอาชีพหลัก พบว่าค่าใช้จ่ยบริโภคอุปโภคจะมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าค่าใช้จ่ยที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภค บริโภคค่อนข้างมาก แสดงได้ดังภาพประกอบ 18

ภาพประกอบ 18 สัดส่วนค่าใช้จ่ายในการบริโภคของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการประกอบอาชีพหลัก

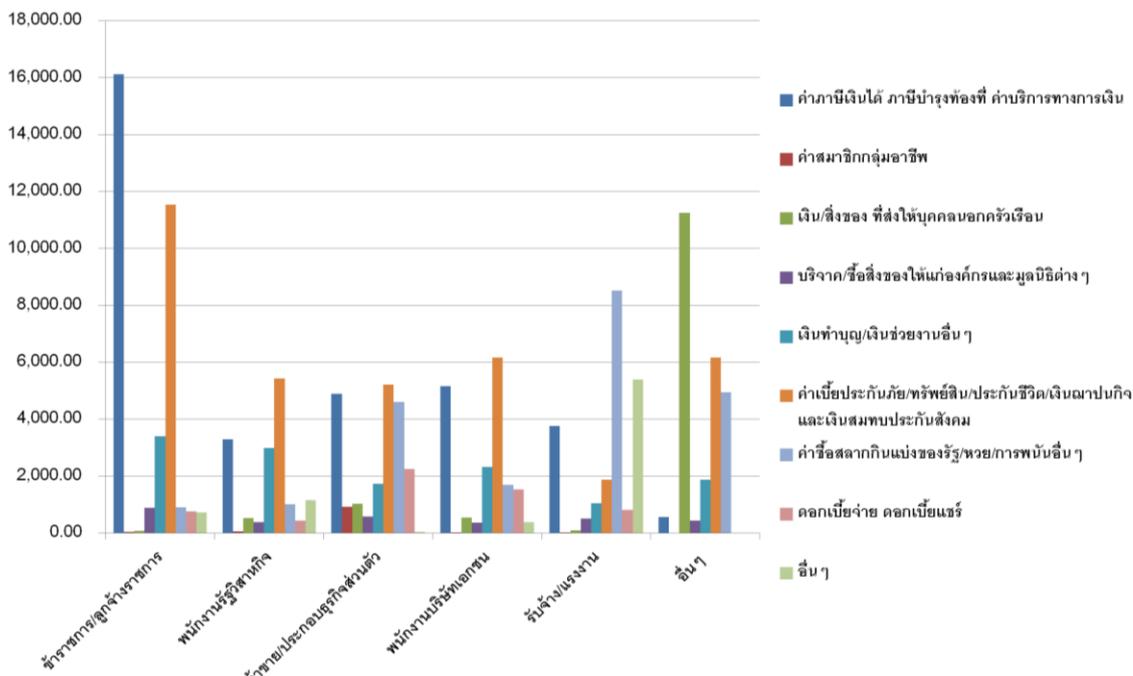
3.1 ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและอุปโภคจำแนกตามการประกอบอาชีพหลัก

จากการศึกษาพบว่า ค่าใช้จ่ายอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ เป็นค่าใช้จ่ายที่มีสัดส่วนสูงสุดเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายประเภทอื่นๆ ของกลุ่มตัวอย่าง ในขณะที่ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและอุปโภคที่มีสัดส่วนน้อยที่สุด ได้แก่ ค่าเวชภัณฑ์และค่าตรวจรักษาพยาบาล (ได้แก่ ข้าราชการ/ลูกจ้างราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจและพนักงานบริษัทเอกชน) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา (ได้แก่ รับจ้าง/แรงงาน) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบันเทิง (ได้แก่ ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว และอาชีพอื่นๆ) ดังแสดงในภาพประกอบ 19 ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและอุปโภคของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทและการประกอบอาชีพหลัก

ภาพประกอบ 19 ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและอุปโภคของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทและการประกอบอาชีพหลัก

เมื่อพิจารณาในส่วน of ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่เพื่อการบริโภคและอุปโภคซึ่งเป็นส่วนน้อยของค่าใช้จ่ายทั้งหมดนั้น พบว่าค่าใช้จ่ายที่มีสัดส่วนสูงที่สุดเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายประเภทอื่น ๆ นั้น ส่วนใหญ่ได้แก่ ค่าสมาชิกกลุ่มอาชีพ เงิน/สิ่งของ ที่ส่งให้บุคคลนอกครัวเรือนและอื่นๆ ดังแสดงตามภาพประกอบ 20 ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่เพื่อการบริโภคและอุปโภคของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทและการประกอบอาชีพหลัก และตาราง 4.8 รายละเอียดค่าใช้จ่ายแต่ละประเภทของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการประกอบอาชีพหลัก

ภาพประกอบ 20 ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่บริ โภคอุป โภคของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทค่าใช้จ่าย และอาชีพหลัก

ตาราง 4.8 รายละเอียดค่าใช้จ่ายแต่ละประเภทของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการประกอบอาชีพหลัก

หน่วย : บาทต่อปี

อาชีพหลัก	ค่าใช้จ่ายทั้งหมด (ไม่รวมภาษี)	ค่าอาหารและเครื่องดื่ม	เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	ยาสูบ	ค่าใช้จ่ายอาหาร เครื่องดื่ม และ ยาสูบ	ค่าซื้อ(ผ่อน)/เช่า	เครื่องใช้ใน บ้าน	ค่าเช่าเพลิง	ค่าใช้จ่ายทำความสะอาด บ้าน	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย	ค่าเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า
ข้าราชการ/ลูกจ้างราชการ	244,115	68,754	7,948	870	77,571	9,690	7,051	15,588	87	42,416	12,284
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	245,815	58,223	11,811	1,443	71,477	21,950	3,352	14,724	1,283	41,309	12,947
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	300,567	72,075	7,139	1,607	80,821	23,960	6,745	21,746	7,770	60,221	19,887
พนักงานบริษัทเอกชน	263,138	60,476	16,728	2,663	79,867	32,653	5,086	13,513	3,589	54,841	16,211
รับจ้าง/แรงงาน	136,211	44,541	2,374	1,308	48,224	23,311	2,263	5,981	-	31,555	4,541
อื่นๆ	183,020	53,250	-	3,915	57,165	6,300	17,125	12,450	-	35,875	11,850

ตาราง 4.8 รายละเอียดค่าใช้จ่ายแต่ละประเภทของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการประกอบอาชีพหลัก (ต่อ)

หน่วย : บาทต่อปี

อาชีพหลัก	ค่าของใช้ส่วนบุคคล	ค่าบริการส่วนบุคคล	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับของใช้ส่วนบุคคลและค่าบริการส่วนบุคคล	ค่าเวชภัณฑ์	ค่ารักษาพยาบาล	ค่าเวชภัณฑ์และค่าตรวจรักษาพยาบาล	ค่าซื้อยานพาหนะ	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะ	ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	ค่าใช้จ่ายในการสื่อสาร	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินทางและการสื่อสาร
ข้าราชการ/ลูกจ้างราชการ	10,104	3,960	14,064	2,687	1,154	3,841	16,661	5,168	27,217	8,326	57,372
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	8,182	5,717	13,899	2,600	1,697	4,297	20,239	6,977	33,169	6,912	67,297
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	9,690	5,892	15,582	5,153	2,383	7,535	31,420	6,485	31,492	10,055	79,452
พนักงานบริษัทเอกชน	10,625	4,812	15,437	1,526	1,246	2,771	13,011	4,484	38,266	7,818	63,579
รับจ้าง/แรงงาน	4,266	2,085	6,351	1,641	1,796	3,437	4,269	824	11,940	3,789	20,821
อื่นๆ	5,100	2,670	7,770	2,250	1,800	4,050	7,335	2,000	22,350	2,650	34,335

ตาราง 4.8 รายละเอียดค่าใช้จ่ายแต่ละประเภทของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการประกอบอาชีพหลัก (ต่อ)

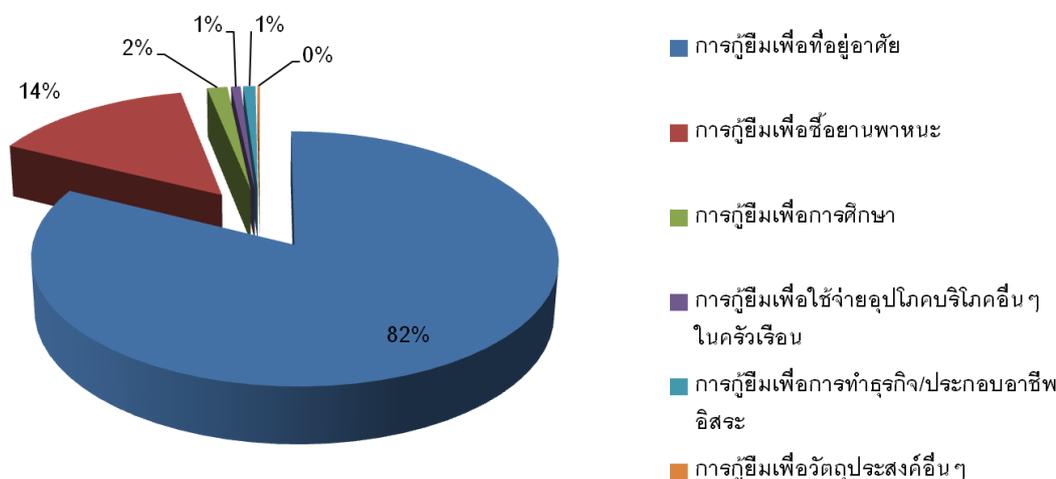
หน่วย : บาทต่อปี

อาชีพหลัก	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบันเทิง	ค่าใช้จ่ายบริโภคและอุปโภค	ภาษี	ค่าสมาชิกกลุ่มอาชีพ	เงิน/สิ่งของที่ส่งให้บุคคลนอกครัวเรือน	บริจาค/ซื้อสิ่งของให้แก่องค์กร	เงินทำบุญ/เงินช่วยงานอื่นๆ	ค่าเบี้ยประกัน	ค่าซื้อสลากกินแบ่ง	ดอกเบี้ย	อื่นๆ	ค่าใช้จ่ายทั้งหมด (ไม่รวมภาษี)
ข้าราชการ/ลูกจ้างราชการ	13,623	4,587	225,758	16,117	51	72	891	3,397	11,549	903	769	725	244,115
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	15,506	7,061	233,792	3,299	58	531	387	2,998	5,437	1,021	441	1,149	245,815
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	14,313	6,441	284,162	4,893	923	1,038	584	1,741	5,218	4,614	2,250	38	300,567
พนักงานบริษัทเอกชน	12,226	5,143	250,075	5,172	11	551	376	2,329	6,168	1,703	1,543	381	263,138
รับจ้าง/แรงงาน	1,412	1,593	117,932	3,755	4	94	504	1,057	1,873	8,532	824	5,392	136,211
อื่นๆ	6,250	1,050	158,345	560	-	11,250	438	1,875	6,163	4,950	-	-	183,020

4.4 รูปแบบหนี้สินของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการสำรวจเกี่ยวกับหนี้สินของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีหนี้สิน จำนวน 265 คน หรือคิดเป็น ร้อยละ 66.25 และจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้สิน เท่ากับ 135 คน หรือคิดเป็น ร้อยละ 33.75 โดยมีมูลค่าหนี้สินเฉลี่ย เท่ากับ 283,087.10 บาท โดยเมื่อจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม ได้แก่ การซื้อรถ คิดเป็นร้อยละ 36 รองลงมาได้แก่ บ้าน (ร้อยละ 24) และ หนี้สินอื่นๆ (ร้อยละ 18) เช่น หนี้จากการค้าประกัน หนี้ค่าปรับ/จ่ายค่าเสียหาย เป็นต้น โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีหนี้สินเพียงประเภทใดประเภทหนึ่งเท่านั้น ทั้งนี้ เมื่อเทียบกับผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างกับมูลค่าหนี้สินครัวเรือนทั้งประเทศในปี พ.ศ. 2554 พบว่ามูลค่าหนี้สินของกลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครมีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยของหนี้สินครัวเรือนทั้งประเทศถึงร้อยละ 107 โดยหนี้สินของครัวเรือนทั้งประเทศมีมูลค่าเท่ากับ 136,562⁶ บาท ทั้งนี้ อาจสืบเนื่องจากพื้นที่สำรวจกลุ่มตัวอย่าง เป็นเขตเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศทำให้มีค่าใช้จ่ายในการครองชีพค่อนข้างสูง จึงอาจส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีโอกาสในการก่อหนี้สูงกว่าค่าเฉลี่ยของหนี้สินครัวเรือนทั้งประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมส่วนใหญ่ พบว่าเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน คือ ส่วนใหญ่เป็นการก่อหนี้เพื่อใช้ในครัวเรือน ได้แก่ ซื้อบ้าน/ที่ดิน (ร้อยละ 36.4) ใช้ในการอุปโภคบริโภค (ร้อยละ 36.1) และใช้ในการศึกษา (ร้อยละ 2.1)

⁶ สรุปผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2553, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, www.nso.go.th

ภาพประกอบ 21 สัดส่วนวัตถุประสงค์ในการกั้ยืมของกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อพิจารณาหนี้สินจำแนกตามข้อมูลสถานะเศรษฐกิจสังคมพบว่า ในช่วงอายุพบว่าช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป มีหนี้สินมูลค่าสูงที่สุด คือ 983,425 บาท รองลงมาได้แก่ วัย 30-39 ปี มีมูลค่าหนี้สิน 545,839.47 บาท และวัย 40-49 ปี ซึ่งมีมูลค่าหนี้สิน เท่ากับ 218,283 บาท โดยจะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้สินมูลค่าสูงเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างในช่วงอายุอื่นๆ ที่ทำการสำรวจ ได้แก่ กลุ่มวัยผู้ใหญ่ตอนกลางและตอนปลาย ซึ่งอาจสะท้อนได้ว่าในช่วงสร้างฐานะครอบครัวนั้นมีความจำเป็นต้องกู้ยืมเงินเพื่อสร้างความมั่นคงของครอบครัว รวมทั้งช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไปซึ่งมีมูลค่าหนี้สินสูงที่สุดนั้นเป็นไปตามทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต (Life - Cycle Theory of Consumption) โดยทฤษฎีนี้เชื่อว่าปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคควรขึ้นอยู่กับการคาดคะเนของรายได้ตลอดช่วงอายุขัยทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต โดยในช่วงปลายของชีวิตพบว่าส่วนใหญ่ผู้บริโภคนั้นจะไม่มีรายได้ เนื่องจากเกษียณหรือออกจากงานประจำเกษียณ แต่เนื่องจากยังจำเป็นต้องบริโภคประจำวัน ดังนั้น ผู้บริโภคในวัยดังกล่าวจะกู้ยืมเงินเพื่อนำมารักษาาระดับการบริโภคได้ตลอดช่วงชีวิต (Perfect capital market)⁷

⁷ การบริโภคภาคครัวเรือนของไทยภายใต้แบบจำลองรายได้ถาวรในวงจรชีวิตและข้อจำกัดด้านสภาพคล่อง, สมประวิณ มั่นประเสริฐและวิฑูรย์ รุ่งเรืองสัมฤทธิ์, คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เมื่อพิจารณามูลค่านีสินเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาปริญญาโทหรือสูงกว่ามูลค่านีสินสูงที่สุด เท่ากับ 890,184 บาท รองลงมาได้แก่ ระดับปริญญาตรี (282,145.64 บาท) และมัธยมศึกษาปีที่ 6/ปวช. (250,675.86 บาท) ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการศึกษาในส่วนของค่าใช้จ่ายในการบริโภค ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาปริญญาโทหรือสูงกว่า มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคสูงที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มตัวอย่างที่ระดับการศึกษาอื่นๆ โดยสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคที่สูงจึงจำเป็นต้องกู้ยืมเพื่อให้สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น

และในส่วนของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพหลัก พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีมูลค่านีสินสูงที่สุด คือ กลุ่มพนักงานบริษัทเอกชน เท่ากับ 553,205.71 บาท รองลงมาได้แก่ พนักงานรัฐวิสาหกิจ (410,483.21 บาท) และข้าราชการ/ลูกจ้างราชการ (109,895.65 บาท) ตามลำดับ โดยรายละเอียดแสดงดังตาราง 4.9

ตาราง 4.9 มูลค่านีสินเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

หน่วย : บาทต่อปี

สถานะเศรษฐกิจ	หนี้สินทั้งหมด
อายุ	
ต่ำกว่า 30 ปี	123,578.29
30 - 39 ปี	545,839.47
40 - 49 ปี	218,283.00
50 - 59 ปี	30,657.38
60 ปีขึ้นไป	983,425.00
ระดับการศึกษา	
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	32,982.05
มัธยมศึกษาปีที่ 3	84,622.22
มัธยมศึกษาปีที่ 6/ปวช.	250,675.86
อนุปริญญา/ปวส.	114,894.74
ปริญญาตรี	282,145.64
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	890,184.00

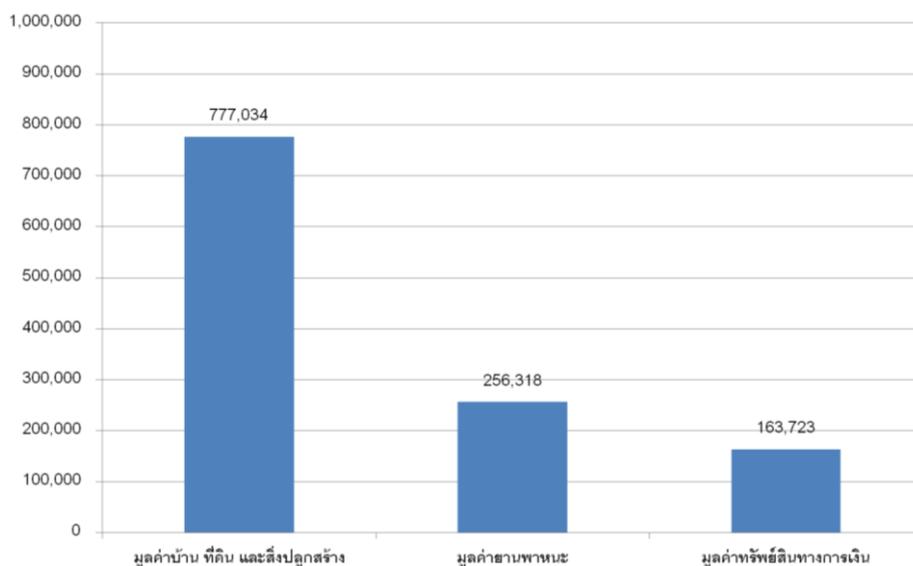
ตาราง 4.9 มูลค่าหนี้สินเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ (ต่อ)

หน่วย : บาทต่อปี

สถานะเศรษฐกิจ	หนี้สินทั้งหมด
ประกอบอาชีพหลัก	
ข้าราชการ/ลูกจ้างราชการ	109,895.65
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	410,483.21
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	108,031.25
พนักงานบริษัทเอกชน	553,205.71
รับจ้าง/แรงงาน	61,895.91
อื่นๆ	16,500.00

4.5 รูปแบบทรัพย์สินของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับทรัพย์สินพบว่า มีมูลค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1,197,100 บาท โดยประเภททรัพย์สินที่มีมูลค่าสูงที่สุด ได้แก่ บ้าน ที่ดิน และสิ่งปลูกสร้างที่เป็นเจ้าของ โดยมีมูลค่าทรัพย์สิน เท่ากับ 778,981 บาท รองลงมา ได้แก่ ยานพาหนะ และ ทรัพย์สินทางการเงิน (เช่น เงินฝาก พันธบัตร หุ้น ทองคำ เครื่องเพชร ฯลฯ) โดยมีมูลค่าเท่ากับ 256,317.60 และ 163,722.50 บาทตามลำดับ ดังภาพประกอบ 22

ภาพประกอบ 22 มูลค่าทรัพย์สินของกลุ่มตัวอย่างโดยเฉลี่ยจำแนกตามประเภททรัพย์สิน

เมื่อพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวมจากกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่า ช่วงอายุ 50-59 ปี เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีมูลค่าทรัพย์สินสูงที่สุด ได้แก่ 2,837,900 บาท รองลงมา ได้แก่ วัย 40-49 ปี และ 30-39 ปี โดยมีมูลค่าทรัพย์สินเฉลี่ย เท่ากับ 1,861,300 บาท และ 924,916.34 บาท ตามลำดับ ในส่วนของการจำแนกมูลค่าทรัพย์สินของกลุ่มตัวอย่างตามระดับการศึกษานั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า มีมูลค่าทรัพย์สินโดยเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6/ปวช.และปริญญาตรี โดยมีมูลค่าทรัพย์สินโดยเฉลี่ย เท่ากับ 2,966,800 บาท 1,393,400 บาท และ 1,129,800 บาท ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเกิดจากการที่กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการศึกษาระดับสูงขึ้น จะมีโอกาสได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการลงทุนในทรัพย์สินที่หลากหลาย รวมทั้งการลงทุนในทรัพย์สินบางประเภทสามารถใช้สิทธิ์ในการลดหย่อนภาษีได้ จึงอาจส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวมีมูลค่าทรัพย์สินที่สูงกว่าระดับการศึกษาอื่นๆ และเมื่อพิจารณามูลค่าทรัพย์สินของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพ ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัวและพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีมูลค่าทรัพย์สินใกล้เคียงกัน คือ 1,774,700 บาท และ 1,757,100 บาท ตามลำดับ และกลุ่มตัวอย่างที่มีมูลค่าทรัพย์สินสูงอันดับถัดมา ได้แก่ ข้าราชการ/ลูกจ้างราชการ โดยมีมูลค่าทรัพย์สินโดยเฉลี่ย เท่ากับ 1,257,800 บาท โดยรายละเอียดสามารถแสดงได้ตามตาราง 4.10

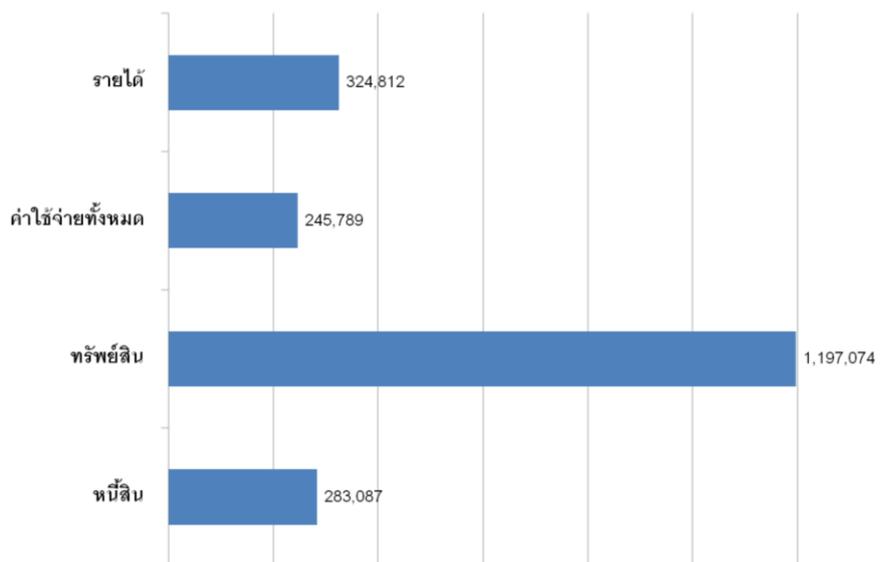
ตาราง 4.10 มูลค่าทรัพย์สินของกลุ่มตัวอย่าง โดยเฉลี่ยจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

หน่วย : บาท

สถานะเศรษฐกิจ	ทรัพย์สินทั้งหมด
อายุ	
ต่ำกว่า 30 ปี	321,403.10
30 - 39 ปี	924,916.34
40 - 49 ปี	1,861,300
50 - 59 ปี	2,837,900
60 ปีขึ้นไป	619,737.50
ระดับการศึกษา	
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	738,302.56
มัธยมศึกษาปีที่ 3	544,255.55
มัธยมศึกษาปีที่ 6/ปวช.	1,393,400
อนุปริญญา/ปวส.	675,234.73
ปริญญาตรี	1,129,800
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	2,966,800
ประกอบอาชีพหลัก	
ข้าราชการ/ลูกจ้างราชการ	1,257,800
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	1,757,100
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	1,774,700
พนักงานบริษัทเอกชน	816,679.06
รับจ้าง/แรงงาน	149,237.97
อื่นๆ	516,875.00

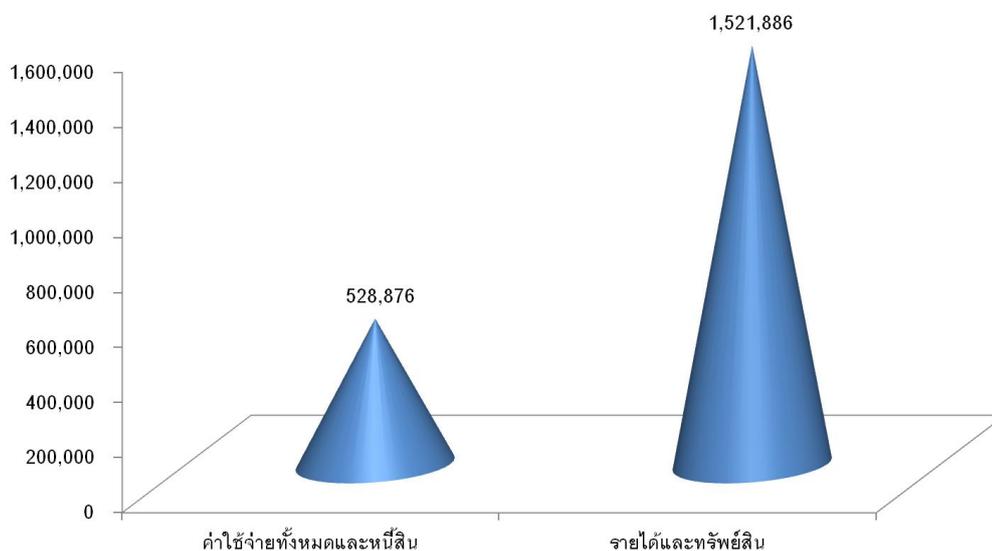
4.6 เปรียบเทียบรายได้ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค หนี้สิน และทรัพย์สินของประชาชนในเขต กรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาเปรียบเทียบพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีรายได้มากกว่าหนี้สิน เพียงร้อยละ 29 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างมีหนี้สินน้อยกว่าทรัพย์สินถึงร้อยละ 76 ดังภาพประกอบ 24 รายได้ ค่าใช้จ่าย หนี้สิน และทรัพย์สินของกลุ่มตัวอย่าง

ภาพประกอบ 23 รายได้ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค หนี้สินและทรัพย์สินของกลุ่มตัวอย่าง

อย่างไรก็ตาม หากเปรียบเทียบระหว่างส่วนของรายรับและรายจ่าย จะพบว่ารายได้อรวมกับทรัพย์สินมีมูลค่าสูงถึง 1,521,912 บาท ในขณะที่ส่วนของรายจ่ายได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค และหนี้สิน มีผลรวมเท่ากับ 528,876 บาท โดยเมื่อเปรียบเทียบแล้วจะพบว่าส่วนของรายรับสูงกว่าส่วนของรายจ่ายถึงร้อยละ 187 ทั้งนี้ สามารถสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมของผู้บริโภคซึ่งอาจจัดสรรรายได้ที่ได้รับไปออมในรูปแบบของทรัพย์สินมากขึ้น ซึ่งมักให้ผลตอบแทนในระยะยาวที่สูงกว่าการออมในรูปแบบของเงินสด ดังภาพประกอบ 25 สัดส่วนของรายรับและรายจ่ายของกลุ่มตัวอย่าง

ภาพประกอบ 24 สัดส่วนของรายรับและรายจ่ายของกลุ่มตัวอย่าง

4.7 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าใช้จ่ายในการบริโภคจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าใช้จ่ายในการบริโภคที่จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพของกลุ่มตัวอย่างนั้นได้ใช้วิธีการทดสอบทางสถิติ F-test (ANOVA) ซึ่งเป็นการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ประเภท คือ

- ตัวแปรตาม (Dependent Variable): ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
- ตัวแปรอิสระ (Independent Variable): ซึ่งแบ่งข้อมูลเป็นกลุ่มๆ มากกว่าสองกลุ่มขึ้นไป เพื่อทดสอบว่าในแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกันนั้น จะทำให้ค่าเฉลี่ยของตัวแปรตาม แตกต่างกันหรือไม่

ทั้งนี้ตัวแปรอิสระหรือตัวแปรต้นในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ระดับอายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก ของกลุ่มตัวอย่าง โดยสามารถแสดงผลการทดสอบสมมติฐานได้ดังนี้

4.7.1 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าใช้จ่ายในการบริโภคกับอายุ

- การกำหนดสมมติฐาน

H_0 : ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครของผู้ที่มีช่วงอายุต่างๆ ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครของผู้ที่มีช่วงอายุต่างๆ แตกต่างกันอย่างน้อยหนึ่งกลุ่ม

ตาราง 4.11 ผลการทดสอบสมมติฐาน ANOVA สำหรับปัจจัยช่วงอายุ

อายุ	N	Mean	Std. Deviation	สถิติทดสอบ F	Sig.
ต่ำกว่า 30 ปี	129	206,910	1.45804E5	2.460	.045
30 - 39 ปี	114	268,643	2.65010E5		
40 - 49 ปี	80	283,979	2.43043E5		
50 - 59 ปี	61	255,002	2.33097E5		
60 ปีขึ้นไป	16	170,338	1.10497E5		

ในการวิเคราะห์ผลการทดสอบสมมติฐานจะปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ถ้าค่า Significant ที่คำนวณได้น้อยกว่า α ที่กำหนด ($\alpha=0.05$) โดยค่าความน่าจะเป็น Significant ที่โปรแกรมคำนวณได้ 0.045 มีค่ามากกว่า $\alpha=0.05$ ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครของผู้ที่มีช่วงอายุต่างๆ แตกต่างกันอย่างน้อยหนึ่งกลุ่ม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

4.7.2 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าใช้จ่ายในการบริโภคกับระดับการศึกษา

- การกำหนดสมมติฐาน

H_0 : ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครของผู้ที่มีระดับการศึกษาต่างๆ ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครของผู้ที่มีระดับการศึกษาต่างๆ แตกต่างกันอย่างน้อยหนึ่งกลุ่ม

ตาราง 4.12 ผลการทดสอบสมมติฐาน ANOVA สำหรับปัจจัยระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	N	Mean	Std. Deviation	สถิติทดสอบ F	Sig.
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	39	152,484	1.00128E5	11.158	.000
มัธยมศึกษาปีที่ 3	36	169,279	82488.35455		
มัธยมศึกษาปีที่ 6/ปวช.	29	185,226	92838.34439		
อนุปริญญา/ปวส.	19	259,442	1.18726E5		
ปริญญาตรี	242	448,704	2.11375E5		
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	35	152,484	3.82198E5		

ในการวิเคราะห์ผลการทดสอบสมมติฐานจะปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ถ้าค่า Significant ที่คำนวณได้น้อยกว่า α ที่กำหนด ($\alpha=0.05$) โดยค่าความน่าจะเป็น Significant ที่โปรแกรมคำนวณได้ 0.000 มีค่าน้อยกว่า $\alpha=0.05$ ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครของผู้ที่มีระดับการศึกษาต่างๆ แตกต่างกันอย่างน้อยหนึ่งกลุ่ม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

4.7.3 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าใช้จ่ายในการบริโภคกับอาชีพ

- การกำหนดสมมติฐาน

H_0 : ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครของผู้ที่มีอาชีพต่างๆ ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครของผู้ที่มีอาชีพต่างๆ แตกต่างกันอย่างน้อยหนึ่งกลุ่ม

ตาราง 4.13 ผลการทดสอบสมมติฐาน ANOVA สำหรับปัจจัยอาชีพหลัก

อาชีพ	N	Mean	Std. Deviation	สถิติทดสอบ F	Sig.
ข้าราชการ/ลูกจ้างราชการ	69	244,115	1.12597E5	3.939	.002
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	87	245,815	1.07603E5		
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	80	300,567	3.21771E5		
พนักงานบริษัทเอกชน	105	263,138	2.75407E5		
รับจ้าง/แรงงาน	51	136,211	76845.01025		
อื่นๆ	8	183,020	1.18199E5		

ในการวิเคราะห์ผลการทดสอบสมมติฐานจะปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ถ้าค่า Significant ที่คำนวณได้น้อยกว่า α ที่กำหนด ($\alpha=0.05$) โดยค่าความน่าจะเป็น Significant ที่โปรแกรมคำนวณได้ 0.002 มีค่าน้อยกว่า $\alpha=0.05$ ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครของผู้ที่มีอาชีพต่างๆ แตกต่างกันอย่างน้อยหนึ่งกลุ่ม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

4.8 ประเมินการสมการการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ในการประมาณการสมการการบริโภคของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครนั้น ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regressions) โดยกำหนดสมมติฐาน ได้แก่

1. รายได้ของประชาชนมีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายในการบริโภค
 2. ทรัพย์สินที่ประชาชนถือครองมีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายในการบริโภค
 3. ภาระหนี้สินของประชาชนมีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายในการบริโภค
- ทั้งนี้สามารถระบุตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ได้ดังนี้
- ตัวแปรต้น ได้แก่ รายได้ ทรัพย์สิน และหนี้สินของกลุ่มตัวอย่าง
 - ตัวแปรตาม ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของกลุ่มตัวอย่าง

การประมาณสมการการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครได้ผลการศึกษาดังนี้

สมการที่ 1 เป็นการนำปัจจัยรายได้ (Y) มาทดสอบในสมการ พบว่า รายได้ของครัวเรือนมีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายในการบริโภค และมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับค่าใช้จ่ายในการบริโภค (C_t) กล่าวคือ รายได้ต่อปีเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้ครัวเรือนมีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้น 0.361 บาท (ความโน้มเอียงการบริโภคหน่วยสุดท้าย: $MPC = 0.361$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ตรงตามสมมติฐาน และสอดคล้องกับทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สัมบูรณ์ (Absolute Income Theory of Consumption) โดยระบุว่าค่า APC จะมีค่ามากกว่าค่า MPC ในทุกระดับรายได้ และมีสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) เท่ากับ 0.191 หมายความว่า สมการที่ได้สามารถประมาณค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 19.1 และค่าสัมประสิทธิ์ของค่าคงที่ที่ได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่าเท่ากับ 113,193.35 นั่นคือ ถึงแม้ไม่มีรายได้ ครัวเรือนก็ยังใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเท่ากับ 113,193.35 บาท รายละเอียดดังตาราง 4.14

ตาราง 4.14 ผลการประมาณสมการการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครสมการที่ 1

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	113193.350	15385.759		7.357	.000*
	รายได้	.361	.037	.437	9.699	.000*
a. Dependent Variable: ค่าใช้จ่ายในการบริโภค						
R = .437 ^a						
R ² = .191						
Adjusted R Square = .189						
Std. Error of the Estimate = 190255.596						

สมการที่ 2 เมื่อเพิ่มปัจจัยด้านอื่น (ได้แก่ รายได้ ทรัพย์สิน และหนี้สิน) มาทดสอบ พบว่า

- ปัจจัยรายได้ (Y) รายได้ของครัวเรือนมีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายในการบริโภค และมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับค่าใช้จ่ายในการบริโภค (C_2) พบว่า รายได้ของประชาชน ทั้งสิ้นของครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับค่าใช้จ่าย (C_2) กล่าวคือ รายได้ต่อปีเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้ครัวเรือนมีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้น .256 บาท (ความโน้มเอียงการบริโภคหน่วยสุดท้าย : $MPC = .256$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ตรงตามสมมติฐาน โดยสามารถอธิบายได้จาก เมื่อผู้บริโภคมีรายได้เพิ่มขึ้นซึ่งสะท้อนถึงอำนาจซื้อของผู้บริโภค ดังนั้นเมื่อผู้บริโภคมีอำนาจในการซื้อหรือฐานะทางการเงินที่สูงขึ้น จึงส่งผลให้มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคสูงขึ้นตามไปด้วย

- ปัจจัยทรัพย์สิน (L) ทรัพย์สินของครัวเรือนมีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายในการบริโภค และมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับค่าใช้จ่ายในการบริโภค (C_2) กล่าวคือ เมื่อปัจจัยอื่นคงที่ หากมูลค่าทรัพย์สินเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้กลุ่มตัวอย่างมีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้น 0.018 บาท ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ตรงตามสมมติฐาน โดยสามารถอธิบายได้

จากเมื่อผู้บริโภคมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นซึ่งสะท้อนถึงความมั่งคั่งของผู้บริโภค ดังนั้น เมื่อผู้บริโภคมีความมั่งคั่งที่สูงขึ้นจึงส่งผลให้มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคสูงขึ้นตามไปด้วย

- ปัจจัยหนี้สิน (D) เป็นปัจจัยไม่มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายในการบริโภค (C_2) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจสืบเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างไม่ค่อยเปิดเผยข้อมูลในส่วนของหนี้สินมากนัก จึงทำให้งานวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรหนี้สินไม่สามารถนำมาพยากรณ์สมการการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครได้

โดยสมการนี้มีประสิทธิภาพการตัดสินใจ (R^2) เท่ากับ .212 หมายความว่า ตัวแปรอิสระในสมการนี้สามารถอธิบายตัวแปรตามได้ร้อยละ 21.2 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากสมการที่ 1 ซึ่งมีเพียงปัจจัยเดียว และค่าสัมประสิทธิ์ของค่าคงที่ของสมการมีนัยสำคัญทางสถิติ และค่าสัมประสิทธิ์ของรายได้ต่อปีลดลงเป็น 0.256 กล่าวคือ รายได้ต่อปีเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้ประชาชนมีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้น 0.256 บาท (ความโน้มเอียงการบริโภคหน่วยสุดท้าย: $MPC = 0.256$) ดังตาราง 4.15

ตาราง 4.15 ผลการประมาณสมการการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครสมการที่ 2

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
2	(Constant)	123532.068	15703.505		7.867	.000
	รายได้	.256	.050	.310	5.167	.000
	ทรัพย์สิน	.018	.006	.187	3.124	.002
	หนี้สิน	.007	.006	.051	1.151	.250
a. Dependent Variable: ค่าใช้จ่ายในการบริโภค						
R = .461 ^a						
R ² = .212						
Adjusted R Square = .206						
Std. Error of the Estimate = 188215.435						

จากการทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้สมการถดถอยแล้วทำให้ได้การประมาณสมการการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครโดยการประมาณ ดังนี้

$$\text{สมการที่ 1 } C_1 = 113,193.350* + 0.361Y*$$

$$\text{สมการที่ 2 } C_2 = 123,532.068* + 0.256Y* + .018L*$$

* มีนัยสำคัญทางสถิติ = 0.05

C = ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของกลุ่มตัวอย่าง

Y = รายได้ของกลุ่มตัวอย่าง

L = ทรัพย์สินของกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การใช้จ่ายในการบริโภคของภาคครัวเรือนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการกระตุ้นด้านอุปทานมวลรวม ทั้งในส่วนการผลิต การลงทุน และการจ้างงาน โดยถือเป็นตัวกำหนดแนวทางในการวางแผนการผลิตของผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งโดยปกติผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการจะกำหนดนโยบายที่เหมาะสมและสอดคล้องกับรูปแบบความเป็นอยู่หรือความต้องการของผู้บริโภค เพื่อให้สินค้าและบริการที่ผลิตขึ้นมาสามารถจำหน่ายได้

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) จะพบว่าค่าใช้จ่ายในการบริโภคเป็นภาคเศรษฐกิจที่มีขนาดใหญ่และมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทยมาก โดยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 – 2554 พบว่าการอุปโภคบริโภคของครัวเรือน (Private Consumption Expenditure) มีมูลค่าคิดเป็นสัดส่วนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) โดยเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 52

ด้วยเหตุนี้ การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ที่ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดค่าใช้จ่ายในการบริโภค โดยจะเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างของครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่ 1) เพื่อศึกษารูปแบบค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อเปรียบเทียบรายจ่ายในการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่จำแนกตามอาชีพ รายได้ และระดับการศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีเก็บแบบสอบถามประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร และศึกษาตัวแปรที่นำมาทดสอบสมมติฐานการวิจัย ได้แก่ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ ทรัพย์สิน และภาระหนี้สิน โดยกำหนดสมมติฐาน ดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความแตกต่างกันหากอายุแตกต่างกัน

2. ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความแตกต่างกันหากอาชีพแตกต่างกัน

3. ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความแตกต่างกันหากระดับการศึกษาแตกต่างกัน

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการประมาณการสมการการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานที่ 1 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชาชนจะเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกันกับรายได้ของประชาชน

สมมติฐานที่ 2 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชาชนจะเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกันกับมูลค่าทรัพย์สินของประชาชน

สมมติฐานที่ 3 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชาชนจะเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกันกับมูลค่าหนี้สินของประชาชน

จากผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปด้านเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มตัวอย่างสามารถแบ่งผลการศึกษาดังนี้

1. รูปแบบรายได้ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 324,812.29 บาทต่อปี โดยมีค่าใกล้เคียงกับรายได้เฉลี่ยของคนทั้งประเทศจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2553 ซึ่งรายได้จากการประกอบอาชีพหลักคิดเป็นร้อยละ 88 หรือ 285,085.49 บาทต่อปี และรายได้จากแหล่งอื่นๆ คิดเป็น ร้อยละ 12 หรือ 39,726.8 บาทต่อปี เมื่อพิจารณารายได้เฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่

- การจำแนกตามช่วงอายุ พบว่าในวัยอายุ 50-59 ปี เป็นกลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปี สูงที่สุด คือ 446,318.03 บาทต่อปี รองลงมาได้แก่ อายุ 40-49 ปี และ 30-39 ปี โดยมีรายได้เฉลี่ย เท่ากับ 383,947.00 และ 310,737.50 บาทต่อปี ตามลำดับ

- การจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท หรือสูงกว่ามีรายได้เฉลี่ยสูงที่สุด คือ 663,537.14 บาทต่อปี รองลงมาได้แก่ ปริญญาตรี และ อนุปริญญา/ปวส. โดยมีระดับรายได้เฉลี่ย เท่ากับ 332,042.95 และ 321,469.47 บาทต่อปี ตามลำดับ

- **การจำแนกตามอาชีพ** พบว่า อาชีพรัฐวิสาหกิจ เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้สูงสุด คือ 395,551.26 บาทต่อปี รองลงมาได้แก่ อาชีพค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว และข้าราชการ ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยจากการสำรวจ เท่ากับ 361,710.00 และ 340,548.40 บาทต่อปี ตามลำดับ

2. รูปแบบค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษารูปแบบค่าใช้จ่ายในการบริโภคของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ามีค่าใช้จ่ายในการบริโภคเฉลี่ย เท่ากับ 245,789.03 บาทต่อปี ซึ่งมีค่าสูงกว่าค่าใช้จ่ายของครัวเรือนทั้งประเทศ ประมาณร้อยละ 21.7 โดยค่าใช้จ่ายของครัวเรือนทั้งประเทศโดยเฉลี่ยเท่ากับ 201,828 บาทต่อปี เมื่อจำแนกประเภทของค่าใช้จ่ายจะพบว่าค่าใช้จ่ายที่มีสัดส่วนสูงที่สุด ได้แก่ ค่าใช้จ่ายอาหาร เครื่องดื่มและยาสูบ โดยมีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 73,330.40 บาทต่อปี (ร้อยละ 31.8) รองลงมา ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินทางและการสื่อสาร (ร้อยละ 25) และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย (ร้อยละ 19) โดยมีมูลค่าเท่ากับ 60,454.98 และ 47,482.05 บาทต่อปี ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายในการบริโภคจำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่

- **การจำแนกตามช่วงอายุ** พบว่าแต่ละช่วงอายุมีค่าใช้จ่ายในการบริโภคแตกต่างกัน โดยช่วงอายุที่มีค่าใช้จ่ายสูงที่สุด ได้แก่ อายุ 40-49 ปี โดยมีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 283,978.95 บาทต่อปี รองลงมาได้แก่ 30 - 39 ปี และ 50-59ปี โดยมีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 268,642.80 และ 255,002.49 บาทต่อปี ตามลำดับ

- **การจำแนกตามระดับการศึกษา** พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท หรือสูงกว่า จะมีค่าใช้จ่ายด้านบริโภคอุปโภคสูงที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มตัวอย่างในระดับการศึกษาอื่นๆ โดยมีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 448,703.71 บาทต่อปี รองลงมาได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่ระดับปริญญาตรี และอนุปริญญา/ปวส. โดยมีค่าใช้จ่าย เท่ากับ 259,441.52 และ 185,226.31 บาทต่อปีต่อปี ตามลำดับ

- **การจำแนกตามการประกอบอาชีพหลัก** จากการสำรวจข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ในส่วนของประเภทค่าใช้จ่ายในการบริโภคจำแนกตามข้อมูลการประกอบอาชีพหลัก พบว่าอาชีพค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว เป็นอาชีพที่มีค่าใช้จ่ายสูงที่สุด เท่ากับ 300,566.9 บาทต่อปี รองลงมา ได้แก่ พนักงานบริษัทเอกชน และพนักงานรัฐวิสาหกิจ โดยมีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 263,137.52 และ 245,815.17 บาทต่อปี ตามลำดับ ในขณะที่อาชีพที่มีค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด ได้แก่ อาชีพรับจ้าง/แรงงาน

โดยมีค่าใช้จ่าย 136,211.37 บาทต่อปี ซึ่งต่ำกว่าค่าใช้จ่ายของอาชีพค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว ถึงร้อยละ 55

3. รูปแบบหนี้สินของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการสำรวจเกี่ยวกับหนี้สินของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีหนี้สิน จำนวน 265 คนหรือคิดเป็น ร้อยละ 66.25 และจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้สิน เท่ากับ 135 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 33.75 โดยมีมูลค่าหนี้สินเฉลี่ย เท่ากับ 283,087.10 บาทต่อปี โดยเมื่อจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม ได้แก่ การซื้อรถ คิดเป็นร้อยละ 36 รองลงมาได้แก่ บ้าน (ร้อยละ 24) และหนี้สินอื่นๆ (ร้อยละ 18) เช่น หนี้จากการค้าประกัน หนี้ค่าปรับ/จ่ายค่าเสียหาย เป็นต้น โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีหนี้สินเพียงประเภทใดประเภทหนึ่งเท่านั้น เมื่อพิจารณาหนี้สิน จำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่

- การจำแนกตามช่วงอายุพบว่าช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป มีหนี้สินมูลค่าสูงที่สุด คือ 983,425 บาทต่อปีต่อปี รองลงมาได้แก่ วัย 30-39 ปี มีมูลค่าหนี้สิน 545,839.47 บาทต่อปี และวัย 40-49 ปี ซึ่งมีมูลค่าหนี้สิน เท่ากับ 218,283 บาทต่อปี
- การจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท หรือสูงกว่ามูลค่าหนี้สินสูงที่สุด เท่ากับ 890,184 บาทต่อปี รองลงมาได้แก่ ระดับปริญญาตรี (282,145.64 บาทต่อปี) และมัธยมศึกษาปีที่ 6/ปวช. (250,675.86 บาทต่อปี)
- การจำแนกตามอาชีพหลัก พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีมูลค่าหนี้สินสูงที่สุด คือ กลุ่มพนักงานบริษัทเอกชน เท่ากับ 553,205.71 บาทต่อปี รองลงมาได้แก่ พนักงานรัฐวิสาหกิจ (410,483.21 บาทต่อปี) และข้าราชการ/ลูกจ้างราชการ (109,895.65 บาทต่อปี) ตามลำดับ

4. รูปแบบทรัพย์สินของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับทรัพย์สินพบว่า มีมูลค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1,197,100 บาทต่อปี โดยประเภททรัพย์สินที่มีมูลค่าสูงที่สุด ได้แก่ บ้าน ที่ดิน และสิ่งปลูกสร้างที่เป็นเจ้าของ โดยมีมูลค่าทรัพย์สิน เท่ากับ 778,981 บาทต่อปี รองลงมาได้แก่ ยานพาหนะ และ ทรัพย์สินทางการเงิน (เช่น เงินฝาก พันธบัตร หุ้น ทองคำ เครื่องเพชร ฯลฯ) โดยมีมูลค่าเท่ากับ 256,317.60 และ 163,722.50 บาทต่อปี ตามลำดับ เมื่อพิจารณาข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่

- การจำแนกตามอายุ พบว่าช่วงอายุ 50-59 ปี เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีมูลค่าทรัพย์สินสูงที่สุด ได้แก่ 2,837,900 บาทต่อปี รองลงมา ได้แก่ วัย 40-49 ปี และ 30-39 ปี โดยมีมูลค่าทรัพย์สินเฉลี่ย เท่ากับ 1,861,300 และ 924,916.34 บาทต่อปี ตามลำดับ
- การจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า มีมูลค่าทรัพย์สิน โดยเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6/ปวช. และปริญญาตรี โดยมีมูลค่าทรัพย์สิน โดยเฉลี่ย เท่ากับ 2,966,800 , 1,393,400 และ 1,129,800 บาทต่อปี ตามลำดับ
- การจำแนกตามอาชีพ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัวและพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีมูลค่าทรัพย์สินใกล้เคียงกัน คือ 1,774,700 และ 1,757,100 บาทต่อปี ตามลำดับ และกลุ่มตัวอย่างที่มีมูลค่าทรัพย์สินสูงอันดับถัดมา ได้แก่ ข้าราชการ/ลูกจ้างราชการ โดยมีมูลค่าทรัพย์สิน โดยเฉลี่ย เท่ากับ 1,257,800 บาทต่อปี

5. ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าใช้จ่ายในการบริโภคจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าใช้จ่ายในการบริโภคของกลุ่มตัวอย่างนั้น ได้ใช้วิธีการทดสอบทางสถิติ F-test (ANOVA) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างในด้านอายุ อาชีพ และระดับการศึกษา มีผลให้เกิดค่าใช้จ่ายในการบริโภคแตกต่างกันอย่างน้อยหนึ่งกลุ่มที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

6. ประมวลผลการสมการการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ในการประมวลผลการสมการการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครนั้น ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regressions) โดยกำหนดสมมติฐาน ได้แก่ รายได้ ทรัพย์สิน และหนี้สิน ของประชาชนมีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายในการบริโภค โดยสามารถระบุตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ได้ดังนี้

- ตัวแปรต้น ได้แก่ รายได้ ทรัพย์สิน และหนี้สินของกลุ่มตัวอย่าง
- ตัวแปรตาม ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาพบว่า

สมการที่ 1 เป็นการนำปัจจัยรายได้ของประชาชน (Y) มาทดสอบในสมการ พบว่า รายได้ของประชาชนมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับค่าใช้จ่ายในการบริโภค (C_1) กล่าวคือ รายได้ต่อปีเพิ่มขึ้น 1 บาทต่อปี จะทำให้ครัวเรือนมีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้น 0.361 บาทต่อปี (ความโน้มเอียงการบริโภคหน่วยสุดท้าย: $MPC = 0.361$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99.50 ตรงตามสมมติฐาน และสอดคล้องกับทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สมบูรณ์ (Absolute Income Theory of Consumption)

สมการที่ 2 เมื่อเพิ่มปัจจัยด้านอื่น (ได้แก่ รายได้ ทรัพย์สินและหนี้สิน) มาทดสอบ พบว่า ปัจจัยรายได้มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายในการบริโภค โดยรายได้มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับค่าใช้จ่ายในการบริโภค (C_2) กล่าวคือ หากรายได้ต่อปีเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้ครัวเรือนมีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้น .256 บาท หรือประมาณ 1 ใน 4 ส่วนของรายได้ และปัจจัยทรัพย์สินเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายในการบริโภค โดยมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับค่าใช้จ่ายในการบริโภค (C_2) กล่าวคือ หากมูลค่าทรัพย์สินเพิ่มขึ้น 1 บาทต่อปี จะทำให้กลุ่มตัวอย่างมีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้น 0.018 บาทต่อปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งตรงตามสมมติฐาน สำหรับปัจจัยหนี้สิน เป็นปัจจัยเดียวที่ไม่มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายในการบริโภค (C_2) ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.2 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. ด้านรายได้ จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่สูงจะมีรายได้เฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยด้านการศึกษาถือว่ามีผลต่อโอกาสในการสร้างรายได้หลังสำเร็จการศึกษา ดังนั้น ภาครัฐจึงควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมตลอดจนสร้างโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพให้แก่ประชาชนที่ถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญที่สุดของกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ด้วยการศึกษาคือเป็นพื้นฐานสำคัญพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะวิชาชีพ ตลอดจนการศึกษาจะมีส่วนช่วยส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ การแก้ปัญหาปรับปรุงตนเอง

ให้พัฒนาขึ้นตามลำดับ ยังผลให้ประชาชนสามารถเปลี่ยนแปลงฐานะมีรายได้ และสามารถใช้จ่ายในตนเองมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

2. ด้านค่าใช้จ่าย

2.1 ผลการศึกษาพบว่าในค่าใช้จ่ายในการบริโภคส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต โดยส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและอุปโภค ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในหมวดอาหาร และเครื่องดื่ม ค่าใช้จ่ายในหมวดที่อยู่อาศัย และค่าใช้จ่ายในหมวดการเดินทางและการสื่อสาร โดยค่าใช้จ่ายใน 3 หมวดนี้ประมาณร้อยละ 75 ของค่าใช้จ่ายในการบริโภคทั้งหมด ดังนั้นภาครัฐจึงควรให้ความสำคัญในการรักษาเสถียรภาพในด้านราคาตลอดจนควบคุมคุณภาพของสินค้าในหมวดดังกล่าวซึ่งถือว่าเกี่ยวข้องกับโดยตรงต่อความอยู่ดีกินดีของประชาชน

2.2 ผลการศึกษาพบว่าค่าใช้จ่ายด้านการเดินทางและการสื่อสารมีสัดส่วนสูงเป็นอันดับ 2 โดยคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 24 ซึ่งสะท้อนให้เห็นต้นทุนในการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน ดังนั้นภาครัฐควรเร่งดำเนินนโยบายในการสนับสนุนด้านขนส่งสาธารณะให้มีพื้นที่ครอบคลุมสามารถเอื้ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึง ตลอดจนการพิจารณาค่าบริการที่เหมาะสมสอดคล้องกับรายได้ของประชาชน เพื่อแบ่งเบาภาระในเรื่องค่าครองชีพของประชาชน ในขณะเดียวกันผลการศึกษาในส่วนของการสื่อสารซึ่งรวมอยู่ในค่าใช้จ่ายดังกล่าวสามารถสะท้อนให้เห็นว่า เปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีการสื่อสาร ส่งผลให้พฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการดำเนินชีวิตในสังคมเมืองอย่างกรุงเทพมหานครที่การดำเนินชีวิตต้องอาศัยอุปกรณ์สื่อสารที่ทันสมัยประเภทโทรศัพท์มือถือ และอินเทอร์เน็ต ดังนั้นภาครัฐควรมีนโยบายหรือมาตรการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวทั้งในด้านที่เป็นการป้องกันและแก้ปัญหาอันอาจเกิดขึ้นได้จากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีการสื่อสารดังกล่าว นอกจากนั้นการใช้จ่ายด้านการสื่อสารของประชาชนที่มีสัดส่วนสูงนี้อาจแสดงถึงพฤติกรรมผู้บริโภคที่กำลังเข้าสู่ “Digital Marketing” ซึ่งพบว่าในปัจจุบันผู้ประกอบการได้จัดกิจกรรมทางการตลาดแบบออนไลน์มากขึ้นเพื่อกระตุ้นยอดขาย ทั้งการซื้อขายแบบ e-commerce การสื่อสารผ่าน social network เป็นต้น ดังนั้น ภาครัฐจึงควรดำเนินการวางมาตรการหรือระเบียบในการจัดกิจกรรมหรือการซื้อขายผ่านอินเทอร์เน็ต เพื่อป้องกันการเอาเปรียบหรือหลอกลวงผู้บริโภค

2.3 เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายในหมวดเวชภัณฑ์และค่าตรวจรักษาพยาบาล พบว่ายิ่งมีอายุมากขึ้น ค่าใช้จ่ายประเภทนี้ยิ่งสูงขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มผู้มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่มีรายจ่ายประเภทนี้สูงที่สุด ซึ่งเป็นกลุ่มวัยเกษียณ ทำให้ความสามารถในการหารายได้น้อยลง ดังนั้นการจัดบริการด้านการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานและคุณภาพอย่างเพียงพอของภาครัฐจึงถือว่าเป็นประเด็นที่ยังคงต้องให้ความสำคัญ และนอกจากนั้นการพัฒนาระบบการประกันสังคม การส่งเสริมให้ประชาชนออมเงินในรูปแบบต่างๆ ก็เป็นสิ่งที่ภาครัฐควรให้การสนับสนุนควบคู่กันไป ซึ่งหากสามารถทำได้ก็จะเป็นการลดภาระงบประมาณของภาครัฐในอนาคต

2.4 เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามอาชีพ พบว่าส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายต่ำกว่ารายได้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงสภาพคล่องทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง ยกเว้นกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพรับจ้าง/แรงงาน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพรับจ้าง/แรงงานนั้นถือเป็นกลุ่มของประชากรที่มีสัดส่วนสูงเมื่อเทียบกับกลุ่มประชากรที่ประกอบอาชีพอื่นๆ ดังนั้นหากประชากรกลุ่มนี้ขาดสภาพคล่องทางการเงินตามผลการศึกษา ก็อาจส่งผลให้ประชากรกลุ่มนี้กู้ยืมเงินเพื่อนำมาชดเชยส่วนต่างระหว่างรายได้กับค่าใช้จ่ายในการบริโภค หากภาระหนี้สินดังกล่าวเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ก็อาจส่งผลเสียต่อภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ดังนั้น ภาครัฐอาจจัดลำดับความสำคัญในการเข้ามาศึกษาโครงสร้างรายได้ และค่าใช้จ่ายของของประชากรกลุ่มนี้ในเขตกรุงเทพมหานครเป็นอันดับต้นๆ ทั้งนี้ภาครัฐควรหาแนวทางนโยบายในด้านผลตอบแทนและสวัสดิการที่สอดคล้องเหมาะสมกับประชากรกลุ่มนี้ ตลอดจนนโยบายเกี่ยวกับการให้การศึกษาหรือฝึกทักษะอาชีพที่สูงขึ้นก็เป็นแนวทางที่จะทำให้ประชากรกลุ่มนี้มีความสามารถในการหารายได้เพิ่มขึ้น

3. ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านหนี้สินมีผลในทิศทางเดียวกับค่าใช้จ่ายในการบริโภคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้บริโภคในปัจจุบันนิยมใช้เงินในอนาคตเพื่อตอบสนองค่าใช้จ่ายในปัจจุบันของตนเอง ดังนั้น ภาครัฐจึงควรหันมาให้ความสำคัญกับมาตรการการปล่อยสินเชื่อหรือการกู้ยืมเงินของสถาบันการเงินต่างๆ มากยิ่งขึ้น โดยถือเป็นเครื่องมือสำคัญทางเศรษฐกิจในการกระตุ้นเศรษฐกิจได้ โดยหากภาครัฐต้องการกระตุ้นภาวะเศรษฐกิจหรือการใช้จ่ายของประชากรอาจสามารถกระตุ้นผ่านนโยบายการลดหย่อนอัตราดอกเบี้ยในการกู้ยืมหรือการลดเกณฑ์ของผู้กู้ยืม แต่อย่างไรก็ตาม ควรมีการวางกรอบหรือแนวทางที่ชัดเจนเพื่อป้องกันการเกิดภาวะหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในอนาคตได้ (NPL)

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. การศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคในประเทศไทยในครั้งต่อไป ควรนำปัจจัยอื่นๆ ที่น่าสนใจมาทำการศึกษา และการเปรียบเทียบกับพื้นที่อื่นๆ ของประเทศเพื่อศึกษาถึงความเหมือนหรือความแตกต่างกันของพฤติกรรมการใช้จ่ายในการบริโภคของประชาชนในพื้นที่ต่างกัน รวมทั้งศึกษาผลกระทบจากสถานการณ์ต่างๆ ภายในประเทศไทยว่าส่งผลอย่างไรกับระดับการบริโภคของประเทศ เพื่อนำผลไปกำหนดนโยบายที่กระตุ้นระดับการบริโภคที่เหมาะสมเพื่อควมมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ
2. ในการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้ข้อมูลในลักษณะ Cross Section Data ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลในแบบภาคตัดขวาง ซึ่งในการศึกษาครั้งต่อไปควรนำข้อมูลในลักษณะ Time Series เข้ามาศึกษาพร้อมด้วยเพื่อพิจารณาถึงความแตกต่างกันของพฤติกรรมการใช้จ่ายในการบริโภคหากมีการเปลี่ยนแปลงของช่วงเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง
3. ในการศึกษาครั้งนี้มีข้อสังเกตว่ากลุ่มตัวอย่างไม่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับภาระหนี้สินเท่าที่ควร ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปหากต้องการศึกษาตัวแปรหนี้สิน ผู้วิจัยจะต้องหาวิธีการที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ข้อมูลด้านนี้อย่างเพียงพอที่จะใช้เพื่อการวิเคราะห์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจณี พลจันทร์ และสุวรรณ วัชรจิตต์. 2525. **รูปแบบการอุปโภคบริโภคในประเทศไทย (พ.ศ.2518-2519).** กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข. 2527. “การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างฟังก์ชันการบริโภคระยะสั้นกับระยะยาวของประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จารุณี เกี่ยมณี. 2537. **การศึกษารูปแบบการบริโภคและฟังก์ชันการบริโภคในประเทศไทย.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชลีย์พร อมรวัฒนา. 2539. **เศรษฐศาสตร์มหภาค.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ . 2536. “การศึกษาแบบแผนการใช้จ่ายบริโภคจากข้อมูลบัญชีประชาชาติ.” **วารสารเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์ ปีที่ 11 ฉบับที่ 2: 39-60.**
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2554. “ดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนและองค์ประกอบที่ปรับฤดูกาล” (ออนไลน์) เข้าถึงเมื่อ 10 กรกฎาคม 2554 จาก www.bot.or.th
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2554. “ค่าใช้จ่ายในการอุปโภค บริโภคของครัวเรือน (Private Consumption Expenditure) ปี 2554p (ณ ราคาปี 2531)” (ออนไลน์) เข้าถึงเมื่อ 10 กรกฎาคม 2554 จาก www.bot.or.th
- นันท์ปพร จายโจง. 2553. “ฟังก์ชันการบริโภคของพนักงานธนาคารพาณิชย์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เบญจวรรณ โตนวล. 2522. “แบบจำลองพฤติกรรมในการบริโภคและการออมของเกษตรกรในบางภาคของประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประชุมพร สุชาติชนันท์. 2525. “การวิเคราะห์ฟังก์ชันการบริโภคในประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประพันธ์ เสวตนันท์. 2540. **ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์มหภาค.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรอุมมา วงษา. 2547. “การวิเคราะห์การบริโภคของครัวเรือนในจังหวัดลำปางก่อนวิกฤตและหลังวิกฤตทางเศรษฐกิจ.” การค้นคว้าอิสระปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. 2544. **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์.** กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.

- รัตนา สายคณิต. 2537. **มหเศรษฐศาสตร์วิเคราะห์ : จากทฤษฎีสู่นโยบาย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เรียงพล เรียงจนะพาตี. 2550. “รูปแบบการบริโภคภาคครัวเรือนในเขตเมืองและเขตชนบทในจังหวัดเชียงใหม่.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วาติตร รักษ์ธรรม. 2548. “การวิเคราะห์ภาคตัดขวางของพฤติกรรมและฟังก์ชันการบริโภคของครัวเรือนไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- สมประวิณ มั่นประเสริฐ และวิฑูรย์ รุ่งเรืองสัมฤทธิ์. 2549. “การบริโภคของครัวเรือนไทยภายใต้แบบจำลองรายได้ถาวรในวงจรชีวิตและข้อจำกัดด้านสภาพคล่อง” ในเอกสารในการประชุมวิชาการระดับชาติของนักเศรษฐศาสตร์ครั้งที่ 2 หัวข้อเศรษฐกิจที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมวิทย์ สารทัศนันทน์. 2521. “การวิเคราะห์ลักษณะของการบริโภค การออม และการลงทุนของเกษตรกรในที่ราบภาคกลางตอนบนของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2518- พ.ศ. 2519.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- “สารคดีดี.คอม”. 2554. “พฤติกรรมกรรมการบริโภค Gen B, Gen X, Gen Y และ Gen M” (ออนไลน์) เข้าถึงเมื่อ 16 มิถุนายน 2554 จาก www.sara-dd.com
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554. “GROSS PROVINCIAL PRODUCT AT CONSTANT 1988 PRICES (Original)” (ออนไลน์) เข้าถึงเมื่อ 21 กรกฎาคม 2554 จาก www.nesdb.go.th
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554. “Expenditure on Gross Domestic Product at 1988 Prices (Original)” (ออนไลน์) เข้าถึงเมื่อ 21 กรกฎาคม 2554 จาก www.nesdb.go.th
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2554. “ประชากรจากการทะเบียน จำแนกตามเพศ ภาค และจังหวัด พ.ศ. 2543 – 2552” (ออนไลน์) เข้าถึงเมื่อ 15 มิถุนายน 2554 จาก www.nso.go.th
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2551. รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2554. “รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ.2553” (ออนไลน์) เข้าถึงเมื่อ 18 กรกฎาคม 2554 จาก www.nso.go.th
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2554. “สรุปผลเบื้องต้นการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2554” (ออนไลน์) เข้าถึงเมื่อ 22 กันยายน 2554 จาก www.nso.go.th

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2554. “สรุปผลเบื้องต้นการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2553” (ออนไลน์) เข้าถึงเมื่อ 18 กรกฎาคม 2554 จาก www.nso.go.th

สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. 2554. “ค่าดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภค (CCI)” (ออนไลน์) เข้าถึงเมื่อ 10 กรกฎาคม 2554 จาก www.price.moc.go.th

อัจฉราภินันท์ คงคาน้อย. 2531. “แบบแผนการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของครัวเรือนไทยกับระดับความยากจน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Dornbusch, Rudiger and Fischer, Stanley. 1987. **Macroeconomics**. New York : McGraw-Hill.

Warrarat Rungwatthana. 1994. “The Time Series Consumption Function: Error Correction Model.” Master’s Thesis, Graduate School, Thammasat University.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถามงานวิจัย เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร”

เรียน ผู้ตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาองค์ความรู้ของผู้วิจัย ตลอดจนเป็นส่วนหนึ่งในการบูรณาการความรู้ระหว่างการเรียนรู้การสอนกับงานวิจัยให้แก่ นักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ ดังนั้นจึงขอความอนุเคราะห์ท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงวิชาการเท่านั้น คำตอบของท่านมีประโยชน์เป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาองค์ความรู้ และผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านมา ณ โอกาสนี้

อาจารย์อนพัทธ์ หนองดู

อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป (กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ลงใน หรือเติมข้อความในช่องว่างที่กำหนดให้)

1. เพศ 1) ชาย 2) หญิง
2. อายุ.....ปี
3. สถานภาพ 1) โสด 2) สมรส 3) หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่
4. ระดับการศึกษาสูงสุดที่สำเร็จการศึกษา

☐ 1) ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	☐ 2) มัธยมศึกษาปีที่ 3	☐ 3) มัธยมศึกษาปีที่ 6/ปวช. ☐
--	---	---
- 4) อนุปริญญา/ปวส. 5) ปริญญาตรี 6) ปริญญาโทหรือสูงกว่า
5. ประกอบอาชีพหลัก

☐ 1) ข้าราชการ/ลูกจ้างราชการ	☐ 2) พนักงานรัฐวิสาหกิจ	☐ 3) ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว
☐ 4) พนักงานบริษัทเอกชน	☐ 5) รับจ้าง/แรงงาน	☐ 6) อื่นๆ โปรดระบุ.....
6. รายได้จากการประกอบอาชีพหลัก¹.....บาทต่อเดือน (หรือ.....บาทต่อปี)
7. รายได้จากแหล่งอื่นๆ².....บาทต่อเดือน (หรือ.....บาทต่อปี)
ได้มาจาก.....
8. บ้าน/ที่พักอาศัยของท่านอยู่ในเขต.....

¹ หมายถึง รายได้จากการประกอบอาชีพหลักที่ได้รับเป็นประจำ รวมถึงสวัสดิการต่างๆ จากการทำงานที่ได้รับ เช่น ค่าเช่าบ้าน ค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียน เป็นต้น (ในรอบปี 2553 ที่ผ่านมา)

² หมายถึง รายได้จากแหล่งอื่นๆ เช่น รายได้จากอาชีพเสริม เบี้ยหวัด เงินช่วยเหลือที่ได้รับจากบุคคลอื่น ทุนการศึกษา เงินปันผล เป็นต้น (ในรอบปี 2553 ที่ผ่านมา)

ตอนที่ 2 การใช้จ่ายของประชากรในรอบปี 2553 ที่ผ่านมา (กรุณาเติมข้อความแต่ละรายการในช่องว่างที่กำหนดให้)

รายการค่าใช้จ่าย		จำนวนเงิน (บาท)
1	หมวดค่าใช้จ่ายอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ	
1.1	ค่าอาหารและเครื่องดื่ม	เดือนละ
1.2	ค่าเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	เดือนละ
1.3	ค่ายาสูบ	เดือนละ
2	หมวดค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค	
2.1	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน	
1	ค่าเช่า/ซื้อที่อยู่อาศัย	
☐	เช่า	เดือนละ
☐	เป็นของตนเองโดยมีภาระกับ (ระบุชื่อสถาบันการเงิน).....	
	เงินดาวน์	
	ผ่อนชำระ	เดือนละ
	จำนวนงวดทั้งหมดที่ต้องผ่อนชำระ.....งวด	
	จำนวนงวดทั้งหมดที่ผ่อนชำระแล้ว.....งวด	
2	ค่าเครื่องใช้ในบ้าน เช่น เครื่องเรือน ตู้เย็น เครื่องซักผ้า ฝ้าปูที่นอน หมอน ผ้าห่ม อุปกรณ์ทำความสะอาด และเครื่องใช้สอยเบ็ดเตล็ดอื่นๆ	ปีละ
3	ค่าเชื้อเพลิง แสงสว่าง และค่าน้ำ	เดือนละ
4	ค่าจ้างบุคคลที่ให้บริการแก่ครัวเรือน	เดือนละ
2.2	ค่าใช้จ่ายประเภทเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า	เดือนละ
2.3	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับของใช้และบริการส่วนบุคคล	
1	ค่าของใช้ส่วนบุคคล เช่น สบู่ แปรงสีฟัน เครื่องสำอางค์	เดือนละ
2	ค่าบริการส่วนบุคคล เช่น คัดผม ซ้อมผม จัดฟัน ลดความอ้วน	เดือนละ
2.4	ค่าเวชภัณฑ์และค่าตรวจรักษาพยาบาล	
1	ค่าเวชภัณฑ์ เช่น ค่ายารักษาโรค	เดือนละ
2	ค่ารักษาพยาบาล เช่น ค่าตรวจโรค ค่าโรงพยาบาล ค่าทำฟัน	เดือนละ
2.5	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและค่าบริการสื่อสาร	
1	ค่าซื้อ	
☐	ซื้อเงินสด	มูลค่า
☐	เช่าซื้อ	
	เงินดาวน์	
	ผ่อนชำระ	เดือนละ
	จำนวนงวดทั้งหมดที่ต้องผ่อนชำระ.....งวด	
	จำนวนงวดทั้งหมดที่ผ่อนชำระแล้ว.....งวด	

รายการค่าใช้จ่าย		จำนวนเงิน (บาท)
2	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะ เช่น ยานนอกและยางใน แบตเตอรี่ ใบอนุญาต ขับขี่และทะเบียนรถ	ปีละ
3	ค่าใช้จ่ายในการเดินทางตามปกติและท่องเที่ยว เช่น ค่าน้ำมัน ค่ารถโดยสาร	เดือนละ
4	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสื่อสาร เช่น ซื้อเครื่องโทรศัพท์ ค่าใช้บริการโทรศัพท์ ค่าบริการอินเทอร์เน็ต	ปีละ
2.6	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา	ปีละ
2.7	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบันเทิง การอ่าน กีฬา และกิจกรรมทางศาสนา	เดือนละ
3	ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค	
3.1	ภาษีเงินได้ ภาษีบำรุงท้องที่ ค่าบริการทางการเงิน ฯลฯ	ปีละ
3.2	ค่าสมาชิกกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มแม่บ้าน	ปีละ
3.3	เงิน/สิ่งของ ที่ส่งให้บุคคลนอกครัวเรือน	ปีละ
3.4	บริจาค/ซื้อสิ่งของให้แก่องค์กรและมูลนิธิต่างๆ	ปีละ
3.5	เงินทำบุญ/เงินช่วยงานอื่นๆ (เช่น งานบวช/งานแต่ง/ของขวัญ ฯลฯ)	ปีละ
3.6	ค่าเบี้ยประกันภัย/ทรัพย์สิน/ประกันชีวิต/เงินฌาปนกิจและเงินสมทบ ประกันสังคม	ปีละ
3.7	ค่าซื้อสลากกินแบ่งของรัฐ/หวย/การพนันอื่นๆ	เดือนละ
3.8	ดอกเบี้ยจ่าย ดอกเบี้ยเช่า	เดือนละ
3.9	อื่นๆ โปรดระบุ.....	ปีละ
รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น		ปีละ

ตอนที่ 3 ทรัพย์สินและหนี้สิน

(กรุณาทำเครื่องหมาย ลงใน หรือเติมข้อความในช่องว่างที่กำหนดให้)

1. มูลค่าบ้าน ที่ดิน และสิ่งปลูกสร้างที่เป็นของตนเองโดยปลอดภาระหนี้สิน.....บาท
2. มูลค่ายานพาหนะทุกประเภทที่เป็นของตนเองโดยปลอดภาระหนี้สิน(ไม่รวมจักรยาน).....บาท
3. มูลค่าทรัพย์สินทางการเงิน (เช่น เงินฝาก พันธบัตร หุ้น ทองคำ เครื่องเพชร ฯลฯ).....บาท

4. ท่านมีหนี้สินที่มีภาระผ่อนชำระเป็นเวลา 1 ปีขึ้นไป หรือไม่

1) ไม่มี

2) มี (โปรดระบุ วัตถุประสงค์การกู้ยืม แหล่งเงินกู้ และจำนวนหนี้สินค้างชำระ)

วัตถุประสงค์การกู้ยืม (บันทึกตัวเลขจากข้อความด้านบน)	แหล่งที่กู้ยืมเงิน	จำนวนเงินที่กู้ยืม (บาท)
เพื่อที่อยู่อาศัย		
เพื่อซื้อยานพาหนะ		
เพื่อการศึกษา		
เพื่อใช้จ่ายอุปโภคบริโภคอื่นๆ ในครัวเรือน		
เพื่อใช้ในการทำธุรกิจ/ประกอบอาชีพอิสระ		
อื่นๆ โปรดระบุ		
..... (เช่น หนี้จากการค้าประกัน หนี้ค่าปรับ/ จ่ายค่าเสียหาย ฯลฯ)		
รวมหนี้สินทั้งสิ้น		

ขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวอนพัทธ์ หนองคู
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 26 เมษายน 2514
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
สถานที่อยู่ในปัจจุบัน	27/247 ซอยนวมินทร์ 98 ถนนนวมินทร์ แขวงคันนายาว เขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร 10900
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตบางเขน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตบางเขน
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2537 ศศ.บ. (บริหารธุรกิจ-การบัญชี) จาก มหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ. 2540 พบ.ม. (พัฒนาการเศรษฐกิจ) จาก สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์